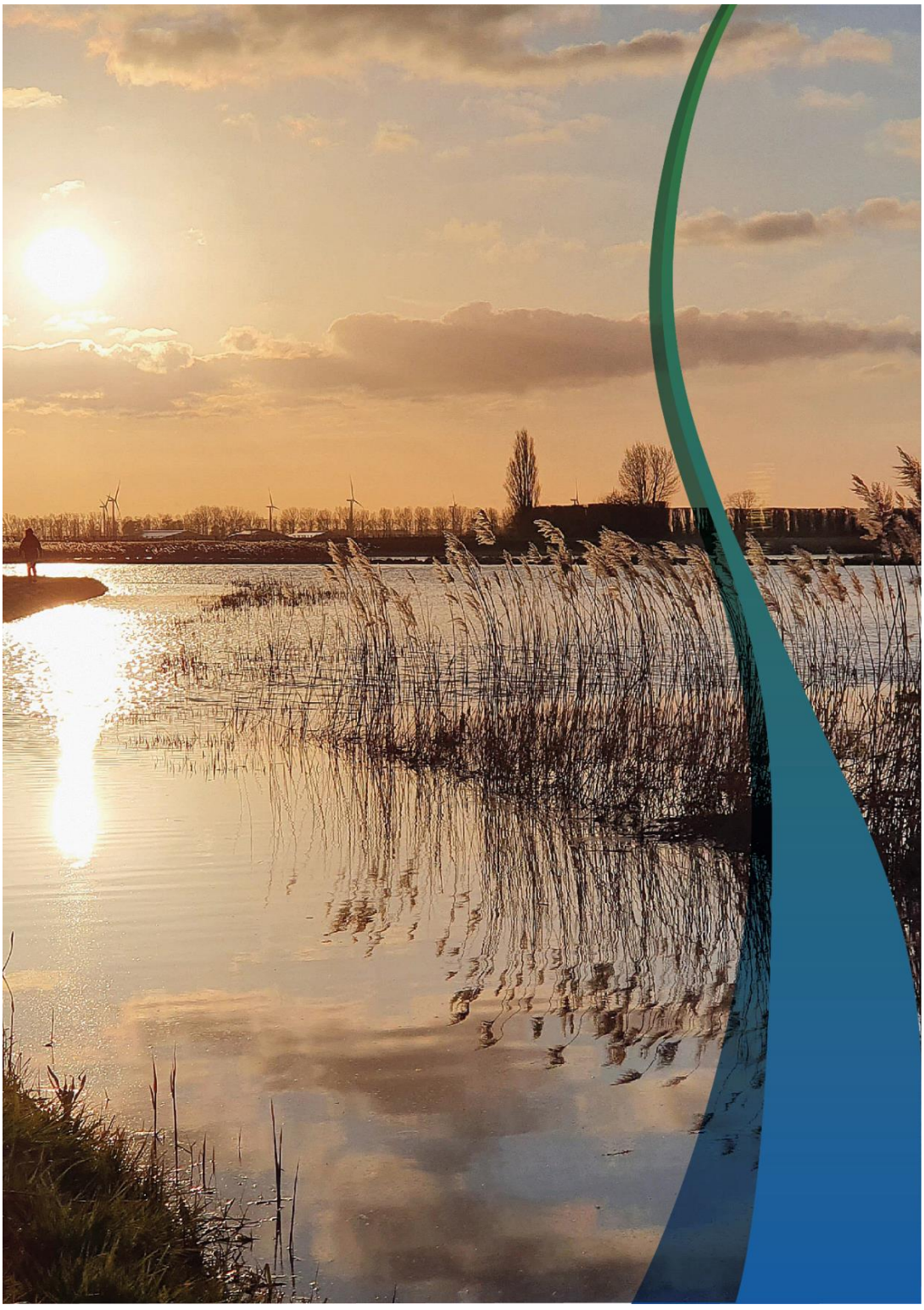
Gemeente Woensdrecht

Programmabegroting 2027 versie 4 november 2026

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE 3

ALGEMEEN 5

VOORWOORD 6
SAMENVATTING 8
ORGANISATIE 14

PROGRAMMA 1. SOCIAAL DOMEIN 17

1.1 SOCIALE BASIS EN GEZONDHEID 18
1.2 JEUGD EN ONDERWIJS 19
1.3 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING EN VEILIGHEID 20
1.4 WERK, INKOMEN EN INBURGERING 21
1.5 NIEUWE INVESTERINGEN 22
1.6 INDICATOREN 23

PROGRAMMA 2. RUIMTE 35

2.1 RUIMTELIJKE ORDENING EN BOUWZAKEN 36
2.2 GRONDBELEID 38
2.3 RECREATIE EN TOERISME 39
2.4 SPORT EN EVENEMENTEN 40
2.5 MONUMENTEN EN CULTUUR 41
2.6 WERKGELEGENHEID 42
2.7 MIDDENSTAND EN WINKELGEBIEDEN 43
2.8 NIEUWE INVESTERINGEN 44
2.9 INDICATOREN 47

PROGRAMMA 3. LEEFOMGEVING 54

3.1 LANDSCHAP EN NATUUR 55
3.2 MILIEU EN DUURZAAMHEID 56
3.3 BEHEER OPENBAAR GEBIED 57
3.4 VERKEER EN VERVOER 58
3.5 AFVALINZAMELING 59
3.6 BURGER- EN OVERHEIDSPARTICIPATIE 60
3.7 GEMEENTELIJKE GEBOUWEN EN ACCOMMODATIES 61
3.8 AVIOLANDA 62
3.9 NIEUWE INVESTERINGEN 64
3.10 INDICATOREN 67

PROGRAMMA 4. BESTUURSKRACHT 69

4.1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID 70
4.2 HANDHAVING 72
4.3 DIENSTVERLENING EN BURGERZAKEN 73
4.4 SAMENWERKEN EN BESTUREN 75
4.5 FINANCIËN 76

4.6 Belastingen en heffingen **77**
4.7 Informatievoorziening en automatisering **78**
4.8 Overhead **79**
4.9 Personeel en organisatie **80**
4.10 Communicatie **82**
4.11 Nieuwe investeringen **83**
4.12 Indicatoren **85**

PARAGRAFEN **92**

Paragraaf 1 Opgaven **93**
Opgave Omgevingswet 93
Opgave Transitie landelijk gebied 94
Opgave Transitie stedelijk gebied 95
Opgave Warmte 96

Paragraaf 2 Lokale heffingen **98**
Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing **110**
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen **117**
Paragraaf 5 Financiering **120**
Paragraaf 6 Bedrijfsvoering **124**
Paragraaf 7 Verbonden partijen **130**
Paragraaf 8 Grondbeleid **139**
Paragraaf 9 Wet open overheid **145**

OVERZICHTEN **146**

Overzicht van incidentele baten en lasten **147**
Overzicht van baten en lasten naar product 2026-2030 ..... **151**
Overzicht van baten en lasten 2026-2030 naar taakvelden **154**
Geprognosticeerde balans **157**
Algemene dekkingsmiddelen **158**

BIJLAGEN **159**

A. Overzicht lopende investeringen **160**
B. Reserves en voorzieningen **177**
C. Subsidieoverzicht **180**
Afkortingenlijst **181**

Algemeen

Voorwoord

Geachte lezer,

“Voor elkaar, voor Woensdrecht!” Dat is de titel geworden van het collegewerkprogramma 2027-2030. Het is ook van toepassing op de programmabegroting. We hebben het financieel gezien ‘voor elkaar.' Er ligt een programmabegroting met een sluitende begroting voor 2027 en een gezond meerjarenperspectief voor de jaren daarna.

Voor u ligt tevens de eerste begroting van de nieuwe bestuursperiode met als uitgangspunt het collegewerkprogramma 2027-2030. Het is tevens de eerste begroting na het opstellen van de 'Toekomstvisie Woensdrecht 2050.' Hiermee zetten we dus ook de eerste stappen om het daarin geschetste DNA van sterke dorpen met een eigen identiteit, de Brabantse Wal en vliegtuigonderhoud te behouden en te versterken. We doen dat vanuit het geschetste perspectief van vier opgaven voor de toekomst: 'de verbonden samenleving', 'het benutten van parels', 'bouwen aan bestaan' en 'ruimte vraagt ruimte'. We kunnen met vertrouwen werken aan de toekomst van Woensdrecht.

In deze programmabegroting ziet u de ambities en plannen uit het collegewerkprogramma financieel vertaald. De keuzes die gemaakt zijn vinden hun eerste uitwerking in de begroting. Ze krijgen in de komende jaren verder vorm. Daarbij presenteren we ook een vernieuwde indeling van programma’s en producten, zodat inzichtelijker wordt hoe onze inzet bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven waar we voor staan.

Een belangrijk uitgangspunt bij de uitvoering van onze plannen is een verantwoord en duurzaam financieel beleid. Het realiseren van een sluitende begroting en het behouden van een gezond financieel meerjarenperspectief vraagt om voortdurende aandacht en discipline. We zijn daarin ‘in control.' We starten deze bestuursperiode vanuit een solide financiële positie.

Ook de jaren na 2027 zien wij met vertrouwen tegemoet. Waar landelijk 2028 vaak wordt aangeduid als ‘het nieuwe ravijnjaar’, laat het meerjarenperspectief zien dat onze gemeente financieel gezond blijft. Dat geeft ons de mogelijkheid om onze ambities waar te maken en tegelijkertijd voldoende weerbaar te blijven voor toekomstige ontwikkelingen. Met een weerstandsratio die uitstekend te noemen is, kunnen we de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

De komende jaren werken we samen aan het realiseren van de ambities en doelstellingen uit het collegewerkprogramma. We investeren in wat belangrijk is voor onze inwoners. Tegelijkertijd maken we bewuste keuzes. Iedere euro kan immers maar één keer worden uitgegeven. Daarom blijven we zorgvuldig afwegen waar investeringen het meeste maatschappelijke rendement opleveren en bijdragen aan het algemeen nut. Voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Voor elkaar, voor Woensdrecht.

Graag wil ik iedereen bedanken die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze Programmabegroting 2027. Dankzij ieders inzet ligt er een begroting die niet alleen financieel gezond is, maar vooral richting geeft aan de toekomst van Woensdrecht.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

mr. M.J.A. (Maikel) van der Poel
Wethouder Financiën

Hoogerheide, 6 oktober 2026

Samenvatting

Inleiding

Hierbij presenteert het college u de programmabegroting voor 2027 en het meerjarenperspectief voor de periode 2028-2030.

Met de start van de nieuwe raadsperiode is er door het college voor gekozen om ook een nieuwe indeling van de programma's en producten te hanteren vanaf 2027. Concreet betekent dit dat Programma 4 in de huidige vorm is komen te vervallen en dat er binnen het programma Sociaal Domein een herschikking van de producten heeft plaatsgevonden. Hieronder wordt de was/wordt situatie verder toegelicht:

WAS in 2026		WORDT in 2027
1.1 Sociale Veerkracht	m.u.v. Mantelzorg	1.1 Sociale basis en Gezondheid
	Mantelzorg	1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid
1.2 Integrale Toegang Sociaal Domein	Clientondersteuning	1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid
	Integrale toegang sociaal domein	1.1 Sociale basis en Gezondheid
	Centrum voor Jeugd&Gezin	1.2 Jeugd en Onderwijs
1.3 Werk en Inkomen		1.4 Werk, inkomen en Inburgering
1.4 Maatschappelijke ondersteuning		1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid
1.5 Zorg voor Jeugd en Sociale Veiligheid	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid
	Sociale Veiligheid	1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid
	Overig	1.2 Jeugd en Onderwijs
1.6 Gezondheid en Sport		1.1 Sociale basis en Gezondheid
1.7 Onderwijs	m.u.v. Toezicht Kinderopvang	1.2 Jeugd en Onderwijs
	Toezicht Kinderopvang	1.1 Sociale basis en Gezondheid

Voor zover dit mogelijk was, is de herschikking ook verwerkt in de cijfers van 2026. Hierdoor is het mogelijk om de cijfers van 2026 bijna één-op-één te vergelijken met de cijfers voor 2027. Eventuele verschillen in programma 1 in de cijfers tussen 2026 en 2027 worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door de herschikking van de producten en niet door inhoudelijke of financiële wijzigingen binnen het programma.

WAS in 2026		WORDT in 2027	
Programma 3	3.5 Monumenten en Cultuur	Programma 2	2.5 Monumenten en Cultuur
Programma 4	4.1 Werkgelegenheid	Programma 2	2.6 Werkgelegenheid
	4.2 Middenstand en Winkelgebieden		2.7 Middenstand en Winkelgebieden
	4.3 Bedrijventerreinen	Is komen te vervallen, omdat er geen activiteiten meer in plaatsvonden.	
	4.4 Afvalinzameling	Programma 3	3.5 Afvalinzameling
	4.5 Aviolanda		3.8 Aviolanda
Programma 5	Geldig voor alle 10 producten	Programma 4	Geldig voor alle 10 producten

Onderstaand treft u per programma een samenvatting op inhoud aan. Daarna wordt op beknopte wijze de totstandkoming van de begrotingssaldi voor 2027-2030 gepresenteerd. Voor een meer gedetailleerde beschrijving en uitsplitsing in baten en lasten per product verwijzen we u graag naar de programma's verderop in deze begroting.

Tot slot vindt u in deze samenvatting een korte weergave van de gevolgen van deze programmabegroting voor de weerstandsratio, de lastenontwikkeling voor onze inwoners en het subsidieplafond.

Programma 1 Sociaal Domein

We zetten ons in voor een sociale, gezonde en inclusieve gemeente waarin inwoners naar vermogen kunnen meedoen en zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. We investeren in een sterke sociale basis, preventie en vroegsignalering en zorgen ervoor dat ondersteuning dichtbij en toegankelijk is. Daarbij kijken we naar wat inwoners zelf kunnen, waar hun omgeving kan bijdragen en waar professionele ondersteuning noodzakelijk is.

We leggen de verbinding tussen werk en inkomen, jeugd en onderwijs, gezondheid, sport, welzijn en maatschappelijke ondersteuning. Door integraal samen te werken met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partners willen we problemen zoveel mogelijk voorkomen of vroegtijdig aanpakken. Zo zorgen we ervoor dat ondersteuning terechtkomt bij inwoners die deze nodig hebben en houden we het sociaal domein ook op langere termijn toegankelijk en uitvoerbaar.

Programma 2. Ruimte

In het programma Ruimte wordt regie gevoerd op ruimtelijke ontwikkelingen, worden kansen voor woningbouw en gebiedsontwikkeling benut en wordt waar nodig actief grondbeleid gevoerd. Daarbij wordt steeds de balans tussen ontwikkeling, leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, natuur en duurzaamheid gezocht.

Binnen het programma Ruimte wordt daarnaast gewerkt aan de aantrekkelijkheid en toekomstbestendigheid van Woensdrecht. De bijzondere parels van onze gemeente en de Brabantse Wal worden optimaal benut. Er wordt samen met inwoners, ondernemers en regionale partners gewerkt aan (het behoud van) sterke dorpen en winkelgebieden waar het prettig is om te wonen, werken, ondernemen, ontmoeten en recreëren.

Programma 3. Leefomgeving

Met het programma Leefomgeving werken we aan een veilige, aantrekkelijke, duurzame en toekomstbestendige gemeente waarin wonen, werken, recreëren en ondernemen in balans zijn met natuur, landschap en leefbaarheid. We beheren en ontwikkelen onze openbare ruimte integraal en verbinden daarbij thema's op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit, duurzaamheid, mobiliteit, afval, vastgoed en bereikbaarheid.

We beschermen en versterken de kwaliteiten van ons landschap en onze natuur en zetten in op de energie- en warmtetransitie, circulariteit en een klimaatbestendige inrichting. Tegelijkertijd zorgen we voor een schone, hele en veilige openbare ruimte, toekomstbestendige gemeentelijke gebouwen en accommodaties en een verkeerssysteem waarin bereikbaarheid, verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit centraal staan.

De leefomgeving maken we samen. Daarom betrekken we inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners tijdig bij ontwikkelingen en zoeken we actief de samenwerking op. Ook benutten we de economische en innovatieve kracht van Aviolanda/Hive Aerospace Collective als bijzondere ontwikkellocatie binnen onze gemeente, met aandacht voor bereikbaarheid, energie, ruimte en een goede verbinding met de omgeving. Zo werken we samenhangend aan een leefomgeving die de kwaliteit van onze dorpen versterkt en ruimte biedt voor de opgaven van de toekomst.

Programma 4. Bestuurskracht

Met het programma Bestuurskracht creëren we de randvoorwaarden om de ambities voor Woensdrecht te kunnen realiseren. We zorgen voor een betrouwbaar en daadkrachtig bestuur, een solide financiële positie en een professionele en toekomstbestendige organisatie. Daarbij werken we vanuit heldere verantwoordelijkheden, goede samenwerking en een open verbinding met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

We versterken onze bestuurskracht door integraal en opgavegericht te werken, onze dienstverlening en bedrijfsvoering verder te ontwikkelen en actief samen te werken binnen en buiten onze gemeente. Zo beschikken bestuur en organisatie over de mensen, middelen, kennis, informatie en samenwerkingskracht die nodig zijn om maatschappelijke opgaven effectief op te pakken en de ambities uit het Collegewerkprogramma waar te maken.

Budgetrecht van de raad

Op grond van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026' autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale baten en lasten per programma (art 5.1). Deze zijn aan het begin van elk programma in tabelvorm weergegeven. Het college verdeelt de door de raad op programmaniveau vastgestelde middelen over de producten. Daarbij houdt het college zowel rekening met regulier werk als met de geactualiseerde ambities uit het collegewerkprogramma. Binnen ieder programma treft u per product een tabel aan die de toedeling over de producten weergeeft. Daarnaast informeren wij u op programmaniveau over nut en noodzaak van de voorgenomen nieuwe investeringen. Bij de begrotingsbehandeling kan de raad aangeven van welke nieuwe investeringen zij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wenst te ontvangen. Het totaal van de nieuwe investeringen wordt bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd (art. 5.2).

Financieel meerjarenperspectief

Belangrijk uitgangspunt bij de realisatie van onze doelstellingen en effecten is het voeren van een goed financieel beleid om een sluitende (meerjaren) begroting 2027 te realiseren met een in financieel opzicht gezond meerjarenperspectief. Met het huidige meerjarenperspectief zijn we daar als college in geslaagd.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten							
1. Sociaal Domein	9.307.082	1.472.143	10.779.225	**10.180.271**	10.561.105	10.579.226	10.570.617
2. Ruimte	2.627.360	660.585	3.287.945	**2.119.480**	2.348.028	1.024.516	1.026.986
3. Leefomgeving	3.792.702	26.308	3.819.010	**7.863.170**	7.859.240	7.852.035	7.852.035
4. Bestuurskracht	3.539.035	0	3.539.035	**62.138.309**	59.949.854	55.757.018	54.107.551
5. Bestuurskracht	59.517.405	271.376	59.788.781	**0**	0	0	0
Totaal Baten	**78.783.584**	**2.430.412**	**81.213.996**	**82.301.230**	**80.718.227**	**75.212.795**	**73.557.189**
Lasten							
1. Sociaal Domein	-38.629.707	-1.546.871	-40.176.578	**-39.846.620**	-38.663.505	-37.752.024	-38.072.128
2. Ruimte	-2.791.724	-3.205.592	-5.997.316	**-3.713.001**	-3.415.023	-2.686.278	-2.650.540
3. Leefomgeving	-9.160.241	-499.027	-9.659.268	**-12.745.716**	-12.604.988	-12.477.235	-12.452.559
4. Bestuurskracht	-3.258.605	-4.161	-3.262.766	**-25.688.863**	-25.272.242	-20.856.061	-18.672.596
5. Bestuurskracht	-23.911.723	290.617	-23.621.106	**0**	0	0	0
Totaal Lasten	**-77.752.000**	**-4.965.034**	**-82.717.034**	**-81.994.200**	**-79.955.758**	**-73.771.598**	**-71.847.823**
Saldo	**1.031.584**	**-2.534.622**	**-1.503.038**	**307.030**	**762.469**	**1.441.197**	**1.709.366**
Onttrekkingen							
4. Bestuurskracht	0	0	0	**3.098.183**	1.470.494	748.213	606.115
5. Bestuurskracht	1.419.437	5.953.856	7.373.293	**0**	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	**1.419.437**	**5.953.856**	**7.373.293**	**3.098.183**	**1.470.494**	**748.213**	**606.115**
Stortingen							
4. Bestuurskracht	0	0	0	**-1.726.955**	-1.238.343	-255.851	-200.601
5. Bestuurskracht	-1.644.549	-2.665.498	-4.310.047	**0**	0	0	0
Totaal Stortingen	**-1.644.549**	**-2.665.498**	**-4.310.047**	**-1.726.955**	**-1.238.343**	**-255.851**	**-200.601**
Mutaties reserves	**-225.112**	**3.288.358**	**3.063.246**	**1.371.228**	**232.151**	**492.362**	**405.514**
Resultaat	**806.472**	**753.736**	**1.560.208**	**1.678.258**	**994.620**	**1.933.559**	**2.114.880**

Verloop meerjarenperspectief sinds Perspectievennota 2026-2029

In de volgende tabel wordt zichtbaar gemaakt hoe het begrotingssaldo gewijzigd is ten opzichte van de op 1 oktober 2026 door de gemeenteraad vastgestelde Perspectievennota 2027-2030.

Overzicht begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo Perspectievennota 2027-2030	**1.650.208**	**1.451.822**	**850.871**	**1.488.444**	**2.596.875**
Structureel		*2.295.584*	*1.598.384*	*1.733.725*	*1.714.631*
Ontwikkelingen met effect > 50.000 euro					
Uitbreiding Woonwagencentrum	-90.000				
Septembercirculaire 2026*	389.755	109.404	-71.323	23.125	54.769
Aanpassing opbrengsten gemeentelijke heffingen		173.918	173.327	177.040	179.987
Aanpassing Personeelsstaat		-480.810	-482.778	-482.501	-482.501
Correctie begrotingssaldo Perspectievennota 2027-2030		187.385	526.592	711.592	-284.499
Legesverordening 2027		67.032	67.032	67.032	67.032
Voordelig resulaat op afval in PB2027		61.087	61.087	61.087	61.087
Vrijval eerder geoormerkte middelen Meicirculaire 2026		285.541	-11.594	-11.720	-11.870
Totaal overige mutaties < 50.000 euro + regulier Staatwerk Programmabegroting 2027		-177.121	-118.594	-100.540	-66.000
Geactualiseerd Begrotingssaldo	**1.949.963**	**1.678.258**	**994.620**	**1.933.559**	**2.114.880**
Correctie voor incidentele baten en lasten om het structureel saldo te kunnen bepalen**		901.000	92.000	591.000	18.000
Geactualiseerd structureel saldo	**1.949.963**	**777.258**	**902.620**	**1.342.559**	**2.096.880**

* Wordt voor 2026 verwerkt in de begrotingswijziging bij de Financiële tussenrapportage derde kwartaal 2026

** Door alle incidentele baten en lasten uit de begroting te filteren resteert het structureel saldo waarop de toezichthouder toetst.

Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend door het geraamde weerstandsvermogen te delen door het totaal aan geraamde risico's. Dit leidt tot een waarde van de weerstandsratio per 31-12-2026 van 4,7.

Voor verdere details over de totstandkoming van de ratio verwijzen we graag naar Paragraaf 3: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Onze gemeente Woensdrecht streeft naar een weerstandsratio die beoordeeld wordt als ruim voldoende. In deze Programmabegroting 2027 wordt deze doelstelling ruimschoots gehaald.

Weerstandsratio	Beoordeling
Groter dan 2.0	Uitstekend
1.4 tot 2.0	Ruim Voldoende
1.0 tot 1.4	Voldoende
0.8 tot 1.0	Matig
0.6 tot 0.8	Onvoldoende
Kleiner dan 0.6	Ruim Onvoldoende

Lastenontwikkeling

Woensdrecht kent een gemiddeld belastingniveau. De COELO-Atlas 2026, die voor alle Nederlandse gemeenten een vergelijking maakt van de woonlasten, bevestigt dit beeld. De woonlasten worden gedefinieerd als het totaal van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Van de 342 gemeenten in Nederland staat Woensdrecht op plaats 89; dat wil zeggen dat er 88 gemeenten zijn die lagere woonlasten hebben en 253 met hogere woonlasten.

Subsidieplafond

Op grond van de 'Algemene Subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2023' stelt de raad jaarlijks het subsidieplafond vast. Voor 2027 is het subsidieplafond verhoogd als gevolg van de indexering van zowel de budget- als de waarderingssubsidies. Het totale subsidieplafond voor 2027 bedraagt € 2.504.585. Voor de subsidieregeling 'Eenmalige subsidies Woensdrecht 'is daarnaast jaarlijks een bedrag van € 8.143 beschikbaar.

Organisatie

Gemeenteraad

In 2026 is in Woensdrecht een coalitie, bestaande uit ABZ, CDA en D66 gevormd. Het coalitieakkoord heeft de titel "Samen bouwen aan een sterk, leefbaar en toekomstbestendig Woensdrecht" meegekregen.

De voorzitter van de gemeenteraad is Dhr. drs. J.J.C. Adriaansen (burgemeester) en de griffier is Dhr. drs. D.J.M. van Bunder.

De verdeling van de 19 zetels in de gemeenteraad van Woensdrecht is hieronder weergegeven. Het eerstgenoemde raadslid per partij is de fractievoorzitter.

Algemeen Belang Zuidwesthoek (ABZ) - 6 zetels
Mevr. M.E. de Lange., Dhr. M.R.G. Adriaansen, Dhr. A.P.C.M. Gelten, Mevr. A. L. Kools, Dhr. W. Schenk, Dhr. J.C.M. van Aelst

Alle Kernen Troef (AKT) - 5 zetels

Dhr. A.M. Mathijssen, Dhr. L.J.I. Akkermans, Dhr. J.B.C.M. Cloots, Dhr. P.J. Verdult, Mevr. P.E. Weijman

CDA Woensdrecht - 4 zetels
Mevr. M.H.C.F. Michielsen-Goyvaerts, Dhr. L.J.C.L. de Vos, Dhr. E.C.M. van Wezel, Dhr. E.J.M. Bolders

D66 Woensdrecht - 2 zetels
Dhr. G. A.P. Janssen, Dhr. M.A.L. Verkuijl

VVD Woensdrecht - 1 zetel
Dhr. G.D.P. Jansen

PRO Woensdrecht - 1 zetel
Mevr. T. van Honschoten - Modderman

Werkwijze gemeenteraad

Ter voorbereiding op de vergaderingen van de gemeenteraad zijn drie raadscommissies ingesteld, de opinieraden Ruimte, Samenleving en Bestuur.

Aansluitend aan de opinieraad Bestuur wordt een besluitraad gehouden. Dit is een officiële vergadering van de raad, waarin besluiten worden genomen over die voorstellen, die als A-voorstel (zogenoemde hamerstukken) zijn aangemerkt. Alle andere besluiten worden genomen in een raadsvergadering.

College van burgemeester en wethouders en portefeuilleverdeling

Het college van Woensdrecht bestaat uit de burgemeester en vier wethouders. Het college heeft zijn ambities voor de nieuwe bestuursperiode vastgelegd in het collegewerkprogramma "Voor elkaar, Voor Woensdrecht!" Het college vergadert wekelijks op dinsdag. De gemeentesecretaris, Dhr. ing. P.A.C. Bogers, is naast algemeen directeur van de ambtelijke organisatie ook secretaris van het college. De secretaris is als adviseur aanwezig bij de wekelijkse collegevergaderingen. Het college bestaat uit:

Burgemeester:

- Dhr. drs. J.J.C. Adriaansen
  Openbare orde en veiligheid, Dienstverlening en burgerzaken, Regionale samenwerking, Communicatie en externe oriëntatie, Bestuurlijke en juridische zaken, Aviolanda (coördinatie Hive Aerospace Collective), Handhaving, Personeel en organisatie, Informatieveiligheid en privacy, Informatisering en automatisering.

Wethouders

- Dhr. mr. M.J.A. van der Poel (1e locoburgemeester)
  Beheer en onderhoud van het openbaar gebied, Verkeer en vervoer, mobiliteit, Financiën, Grondzaken, Belastingen en heffingen, Inkoop- en aanbestedingsbeleid, Erfgoed, Cultuur en monumenten, Kwaliteit en gegevensbeheer/Archieven, Gemeentelijke accommodaties, Integraal waterbeheer.

- Dhr. M.P.M. Schuurbiers (2e locoburgemeester)
  Ruimtelijke ontwikkeling (Omgevingswet, Bouwzaken, vergunningen), Landbouw en stikstof, Volkshuisvesting, Toerisme en recreatie, markten, kermissen en (sport)evenementen.

- Dhr. ing. A.C.M. Buijsen (3e locoburgemeester)
  Onderwijs en onderwijshuisvesting, Integraal jeugdbeleid, Welzijn en subsidiebeleid, Zorg en Wet maatschappelijke ondersteuning, Inclusie, Sport en Volksgezondheid, Burgerparticipatie en dorpsplatforms, Dierenwelzijn.

- Dhr. T.J.W. de Heer (4e locoburgemeester)
  Milieu en Afval, Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie, Economische zaken, Leerplicht en (voortijdig) schoolverlaten, Werk en inkomen, Afvalinzameling, Natuur, landschap en groen.

Managementteam (MT)

Algemeen directeur (voorzitter): Dhr. ing. P.A.C. Bogers

In december 2023 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met de organisatieaanpassing als uitvloeisel van de organisatieontwikkeling. Onderdeel van de aanpassing is het terugbrengen van het aantal managementlagen van twee naar één.

Het managementteam bestaat met ingang van 2024 uit de algemeen directeur/gemeentesecretaris en de managers van de teams. Als manager van hun team zijn de managers verantwoordelijk voor het integraal management binnen hun team. Als lid van het managementteam dragen zij bij aan de concernsturing.

Adviseur van het bestuur en het MT is:
Concerncontroller: Dhr. W. Zaal BBA CPC

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad (OR) van de gemeente Woensdrecht bestaat uit 7 personen (max. aantal) en wordt ambtelijk ondersteund door een secretaris.

De OR zal voor 2027 de focus leggen op de volgende speerpunten:

- Opvolging resultaten MTO;
- Communicatie met de achterban;
- ARBO-beleid;
- Binden, boeien en behouden van personeel;
- Zelforganisatie in samenhang met opgavegericht en integraal werken.

Programma 1. Sociaal Domein

Inleiding

We zetten ons in voor een sociale, gezonde en inclusieve gemeente waarin inwoners naar vermogen kunnen meedoen en zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. We investeren in een sterke sociale basis, preventie en vroegsignalering en zorgen ervoor dat ondersteuning dichtbij en toegankelijk is. Daarbij kijken we naar wat inwoners zelf kunnen, waar hun omgeving kan bijdragen en waar professionele ondersteuning noodzakelijk is.

We leggen de verbinding tussen werk en inkomen, jeugd en onderwijs, gezondheid, sport, welzijn en maatschappelijke ondersteuning. Door integraal samen te werken met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partners willen we problemen zoveel mogelijk voorkomen of vroegtijdig aanpakken. Zo zorgen we ervoor dat ondersteuning terechtkomt bij inwoners die deze nodig hebben en houden we het sociaal domein ook op langere termijn toegankelijk en uitvoerbaar.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten binnen het programma Sociaal Domein wordt samengewerkt met diverse verbonden partijen en maatschappelijke partners. Het betreft onder andere de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Brabantse Wal, WVS-Groep, GGD West-Brabant, Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord, Regionaal Bureau Leerplicht, Veilig Thuis West-Brabant, Brede Welzijnsinstelling (BWI), WijZijn, MEE en het Zorg Inkoop en Informatie Team (ZI2T). Vanaf 2027 maakt ook de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd onderdeel uit van het netwerk van verbonden partijen binnen het sociaal domein.

Wat geven we uit aan programma 1. Sociaal Domein?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	9.307.082	1.472.143	10.779.225	**10.180.271**	10.561.105	10.579.226	10.570.617
Lasten	-38.629.707	-1.546.871	-40.176.578	**-39.846.620**	-38.663.505	-37.752.024	-38.072.128
Saldo	**-29.322.625**	**-74.728**	**-29.397.353**	**-29.666.349**	**-28.102.400**	**-27.172.798**	**-27.501.511**

1.1 Sociale basis en Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Sterke dorpen waarin inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en actief deelnemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We investeren in ontmoetingsplekken in de vijf dorpen, met specifieke aandacht voor jongeren en ouderen.

Wat willen we bereiken?

We investeren in gezondheid, sport, cultuur en preventie om het welzijn van inwoners te vergroten en de druk op zorg- en ondersteuningsvoorzieningen te verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan gerichte verbeteracties uitvoeren op basis van signalen, data en lokale kennis ten behoeve van het bevorderen van gezondheid en preventie;
- Het ontwikkelen van een uitvoeringsplan in de dorpsteams in gezamenlijkheid met onze partners.

Wat willen we bereiken?

Ondersteuning en welzijn zijn dichtbij georganiseerd en versterken eigen kracht en zelfredzaamheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We werken toe naar een integrale toegang tot zorg en welzijn door de doorontwikkeling van stevige lokale teams en dorpsteams in gezamenlijkheid met onze welzijns-,zorg- en maatschappelijke partners.

Wat geven we uit aan 1.1 Sociale basis en Gezondheid

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	374.629	68.953	443.582	**473.076**	539.626	581.757	581.757
Lasten	-4.468.029	-143.239	-4.611.268	**-4.194.505**	-4.211.223	-4.313.069	-4.365.690
Saldo	**-4.093.400**	**-74.286**	**-4.167.686**	**-3.721.429**	**-3.671.597**	**-3.731.312**	**-3.783.933**

1.2 Jeugd en Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren groeien veilig, gezond en kansrijk op en kunnen hun talenten ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan inclusief onderwijs vormgeven door middel van pilots op de scholen vanuit een uitvoeringsplan preventief jeugdbeleid.

Wat willen we bereiken?

Problemen worden vroeg gesignaleerd en zwaardere hulp wordt waar mogelijk voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Doorontwikkelen van de jeugdprofessional naar een preventief ambulant-, toegangs- en gezinsprofessional.

Wat willen we bereiken?

De aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt, zorg en begeleiding wordt versterkt en schooluitval verminderd.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We versterken de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt via onder meer een doorstroomcoach en trajectvoorzieningen op scholen.

Wat geven we uit aan 1.2 Jeugd en Onderwijs?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	516.954	499.420	1.016.374	**592.537**	907.805	911.934	914.165
Lasten	-12.715.019	-610.175	-13.325.194	**-11.908.969**	-10.920.906	-11.093.151	-11.157.382
Saldo	**-12.198.065**	**-110.755**	**-12.308.820**	**-11.316.432**	**-10.013.101**	**-10.181.217**	**-10.243.217**

1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Inwoners kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen en deelnemen aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We onderzoeken en ontwikkelen innovatieve woonzorgconcepten, gemengde woonvormen en voorzieningen voor langer zelfstandig wonen.

Wat willen we bereiken?

Kwetsbare inwoners met complexe of meervoudige problemen ontvangen tijdig passende en samenhangende ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We versterken samenwerking tussen zorg, welzijn, veiligheid, woningcorporaties en maatschappelijke partners rondom kwetsbare inwoners.

Wat willen we bereiken?

Sociale problematiek, huiselijk geweld, eenzaamheid en onveiligheid worden vroeg gesignaleerd en waar mogelijk voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We versterken vroegsignalering door professionals en vrijwilligers toe te rusten, inwoners laagdrempelig ondersteuning te bieden en samenwerking tussen betrokken partners te bevorderen.

Wat geven we uit aan 1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	8.428.053	926.674	9.354.727	**9.114.658**	9.113.674	9.085.535	9.074.695
Lasten	-22.178.795	-869.218	-23.048.013	**-23.241.891**	-23.028.670	-21.837.038	-22.037.336
Saldo	**-13.750.742**	**57.456**	**-13.693.286**	**-14.127.233**	**-13.914.996**	**-12.751.503**	**-12.962.641**

1.4 Werk, inkomen en inburgering

Wat willen we bereiken?

Minder langdurige afhankelijkheid van inkomensondersteuning en minder problematische schulden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We verbeteren het proces van vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning bij schulden en betalingsachterstanden, zodat vroegtijdig hulp ingezet kan worden.

Wat willen we bereiken?

Meer inwoners nemen deel aan werk, vrijwilligerswerk of een andere zinvolle daginvulling.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Voortzetten van programma Wegwijzer om inwoners te begeleiden naar actief burgerschap, werk of passende daginvulling.

Wat willen we bereiken?

Financiële ondersteuning is laagdrempelig, dichtbij en verbonden met werk, zorg, welzijn en onderwijs.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We versterken de verbinding tussen werk, inkomen, onderwijs, zorg en welzijn, zodat inwoners integraal en passend worden ondersteund richting participatie en werk.

Wat geven we uit aan 1.4 Werk, inkomen en inburgering?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	8.415.499	903.770	9.319.269	**9.078.808**	9.077.824	9.049.685	9.038.845
Lasten	-21.446.659	-793.457	-22.240.116	**-22.387.675**	-22.171.983	-20.970.021	-21.165.284
Saldo	**-13.031.160**	**110.313**	**-12.920.847**	**-13.308.867**	**-13.094.159**	**-11.920.336**	**-12.126.439**

1.5 Nieuwe investeringen

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de volgende investeringen. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de gemeenteraad uitsluitend de nieuwe investeringen van het komende begrotingsjaar. Verder kan de gemeenteraad aangeven van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen (artikel 5.2 Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026).

Meerjarig investeringsschema Programma 1

Bedragen in €	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
1. Sociaal Domein					
76502002 Nieuwbouw basisschool Huijbergen 2024	**-1.716.756**	-1.716.756	0	0	0
76502004 Nieuwbouw 't Paviljoen Ossendrecht	**-2.536.066**	0	0	0	0
Totaal 1. Sociaal Domein	**-4.252.822**	**-1.716.756**	**0**	**0**	**0**

Nut en noodzaak investeringen in begrotingsjaar Programma 1

Conform artikel 5, lid 5 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026 beschrijft de programmabegroting nut en noodzaak van de investeringen die betrekking hebben op begrotingsjaar 2027.

Toekomstbestendig plan voor onderwijshuisvesting
De gemeenteraad heeft in september 2025 ingestemd met de Herijking Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP) Woensdrecht 2025-2028. In het plan is de visie voor de lange termijn vastgelegd voor de onderwijskundige kwaliteit en adequate huisvesting voor alle onderwijsgebouwen binnen de gemeente.

IKC Fortuna Woensdrecht
De bouw van het IKC Fortuna in Woensdrecht is afgerond. Voor de herinrichting van de parkachtige omgeving is een bedrag gereserveerd voor het onderhoud aan de beplanting. Deze onderhoudsperiode loopt in het eerste kwartaal van 2027 af.

Ver(nieuw)bouw 't Paviljoen Ossendrecht
Voor de ver(nieuw)bouw van ’t Paviljoen in Ossendrecht is vanuit het IHP en de in december 2025 vastgestelde 4e begrotingswijziging van de Programmabegroting 2026 een bedrag van € 8.550.088 (incl. btw) beschikbaar gesteld. De ver(nieuw)bouw is gestart in het derde kwartaal 2026 en is eind 2027 gereed.

Ver(nieuw)bouw Ste. Marie Huijbergen
Na afronding van de ver(nieuw)bouw van ’t Paviljoen in Ossendrecht is de basisschool in Huijbergen aan de beurt voor een upgrade. De planvorming start in het najaar van 2026. Wel zijn er al onderzoeken uitgezet naar flora & fauna en stikstof. Vanuit het IHP is een bedrag van € 3.121.347 (incl. btw) beschikbaar gesteld voor de herontwikkeling van de school. Dit bedrag is gebaseerd op kengetallen. Zodra er vanuit de planvorming een concreet bedrag bekend is, wordt dit ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.6 indicatoren

Lokale indicatoren Programma 1. Sociaal Domein

Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren:

Lokale indicator	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1. Tevredenheid met Wmo-ondersteuning	90%	89%	91%	89%	88%	88%	83%
2. Inzet van maatwerkvoorzieningen Jeugd en Wmo	1650	1927	1628	1518	2065	1566	1459

Toelichting lokale indicatoren:

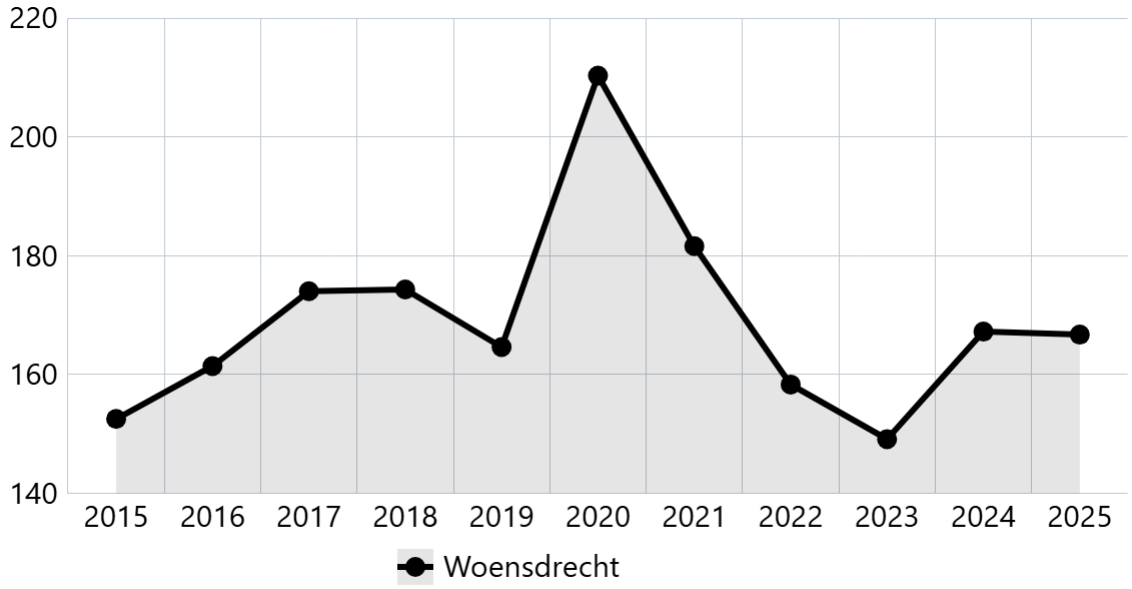
1. De mate waarin cliënten tevreden zijn over de Wmo-ondersteuning die zij van de gemeente Woensdrecht krijgen. Het percentage geeft weer in welke mate men het eens is met de volgende stelling: 'De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag'. Bron: wettelijk cliëntonderzoek.
2. Totaal aantal afgegeven indicaties maatwerkvoorzieningen Jeugdhulp en Wmo. Bron: Suite4SociaalDomein.

Verplichte BBV Indicatoren Programma 1

In deze paragraaf worden de indicatoren behorende bij Programma 1. Sociaal Domein weergegeven. Deze cijfers worden automatisch opgehaald van www.waarstaatjegemeente.nl en www.woensdrecht.incijfers.nl. Voor verdere verdieping en vergelijking met Nederland, de provincie Noord-Brabant en andere gemeenten verwijzen we u naar deze twee websites. Indien cijfers, jaarschijven of toelichtingen ontbreken, waren deze op het moment van het opstellen van dit document niet beschikbaar. De gemeente Woensdrecht heeft daar geen invloed op. In een volgend document worden deze indicatoren waarschijnlijk geactualiseerd.

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

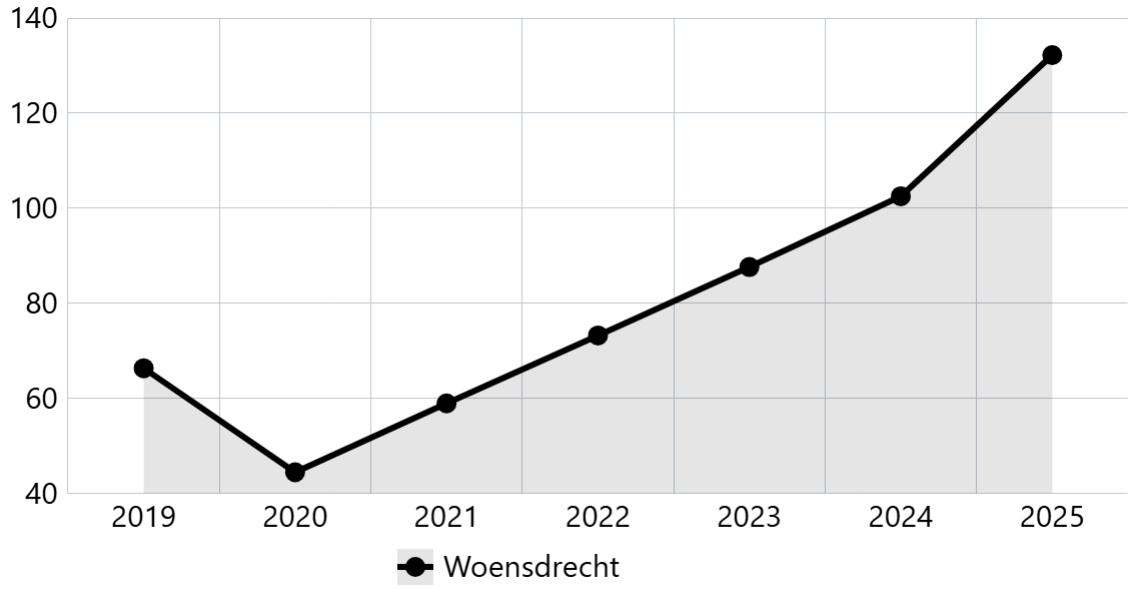
Deze indicator geeft het aantal inwoners met een bijstandsuitkering weer per 10.000 inwoners. De gemeente zet in op participatie en uitstroom naar werk, maar de ontwikkeling van deze indicator wordt ook beïnvloed door externe economische en maatschappelijke omstandigheden.

Bron: CBS - Personen met een bijstandsuitkering naar soort uitkering

Lopende reïntegratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

Deze indicator geeft inzicht in het aantal inwoners dat gebruikmaakt van een re-integratievoorziening gericht op arbeidsdeelname. Een stijging van de indicator kan erop wijzen dat meer inwoners worden ondersteund richting werk, participatie of maatschappelijke zelfredzaamheid.

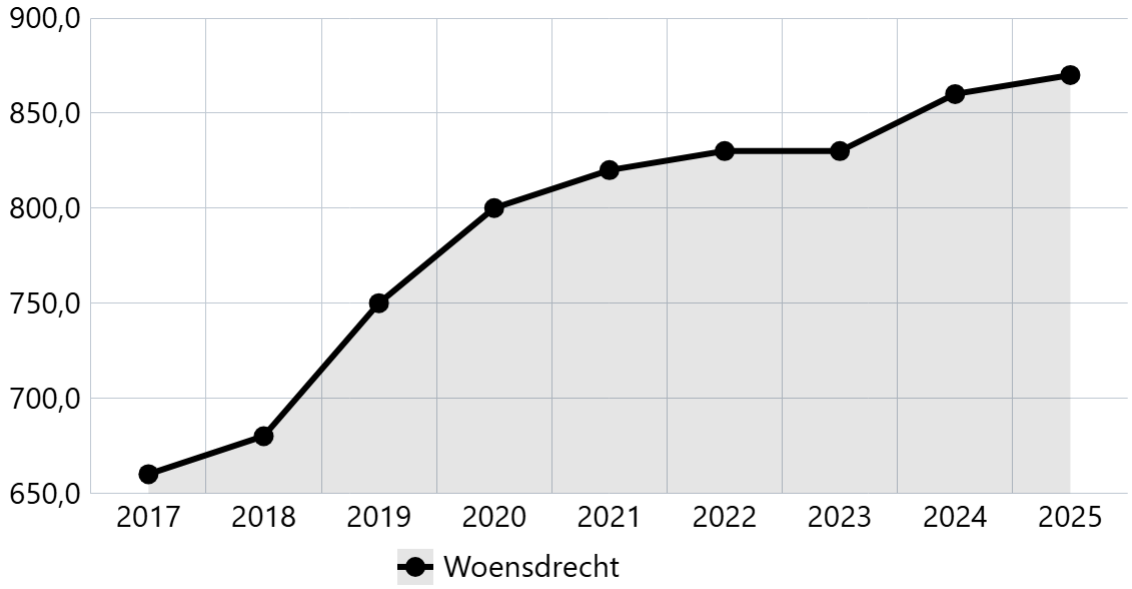

Bron: CBS - Re-integratie-/participatievoorzieningen

Gebied	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	66	44	59	73	88	103	132

Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo per 10.000 inwoners

Deze indicator geeft inzicht in het aantal inwoners dat gebruikmaakt van een Wmo-maatwerkvoorziening. De stijgende ontwikkeling hangt onder meer samen met vergrijzing, langer zelfstandig wonen en een toenemende ondersteuningsvraag van inwoners. De BBV-indicatoren worden in veel gevallen weergegeven per 10.000 inwoners. De weergegeven waarde betreft daarom geen absoluut aantal inwoners, maar een gestandaardiseerd kengetal dat vergelijking tussen gemeenten mogelijk maakt.

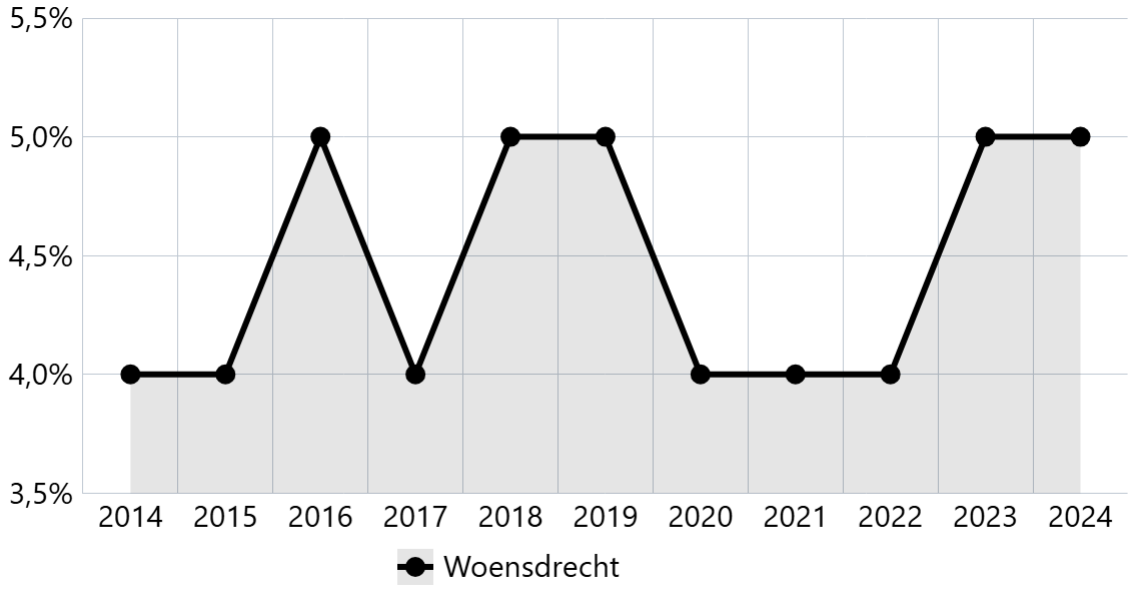

Bron: CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo

Gebied	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	660,0	680,0	750,0	800,0	820,0	830,0	830,0	860,0	870,0

Kinderen in uitkeringsgezin in % van kinderen tot 18 jaar

Deze indicator geeft inzicht in het aandeel kinderen dat opgroeit in een gezin met een uitkering. De uitkomst wordt mede beïnvloed door economische ontwikkelingen en de financiële positie van huishoudens.

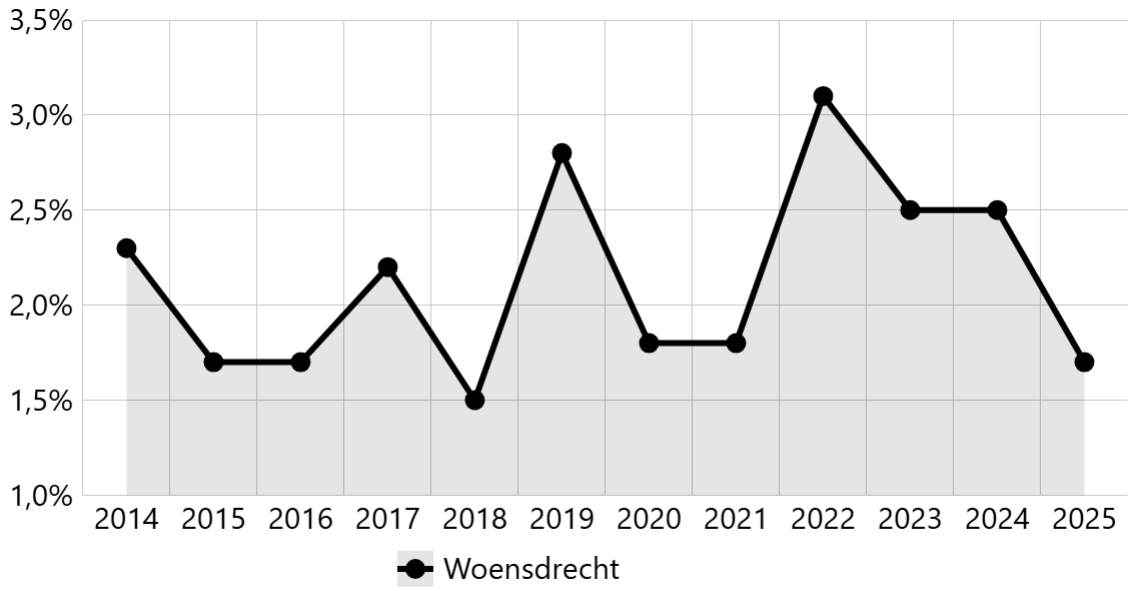

Bron: CBS - Jeugdmonitor

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Woensdrecht	4,0%	4,0%	5,0%	4,0%	5,0%	5,0%	4,0%	4,0%	4,0%	5,0%	5,0%

Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie in % van deelnemers aan het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs

Deze indicator geeft het aandeel jongeren weer dat het onderwijs verlaat zonder een startkwalificatie (havo-, vwo- of mbo-2-diploma). De ontwikkeling wordt beïnvloed door persoonlijke omstandigheden van jongeren, de arbeidsmarkt en de inzet van onderwijs- en ondersteuningspartners, waaronder het Regionaal Bureau Leerplicht.

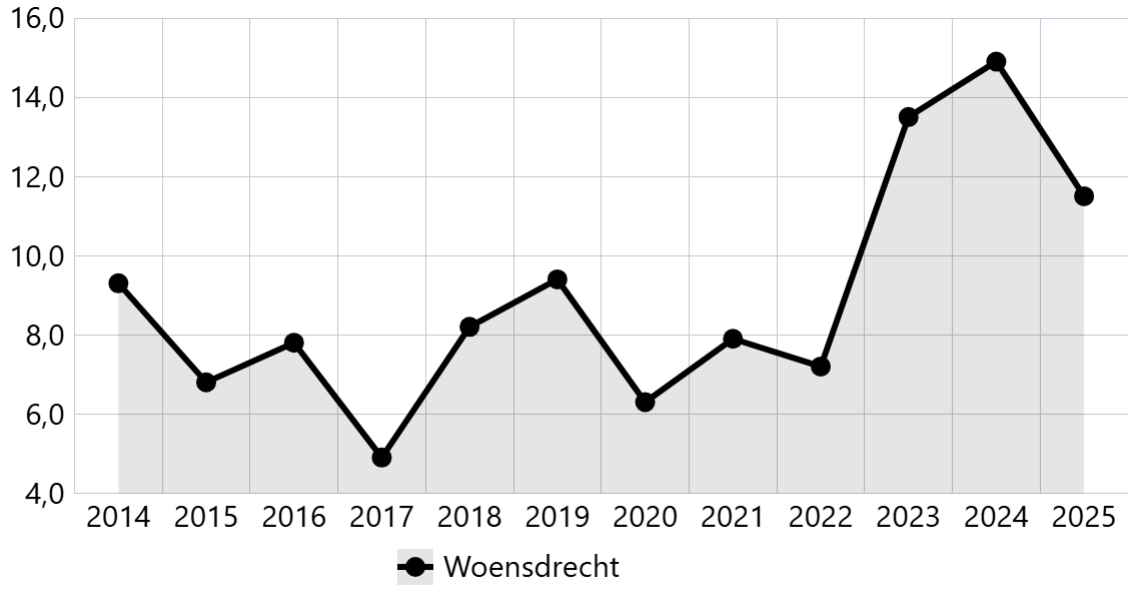

Bron: DUO/Ingrado

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	2,3%	1,7%	1,7%	2,2%	1,5%	2,8%	1,8%	1,8%	3,1%	2,5%	2,5%	1,7%

Absoluut verzuim per 1000 leerlingen

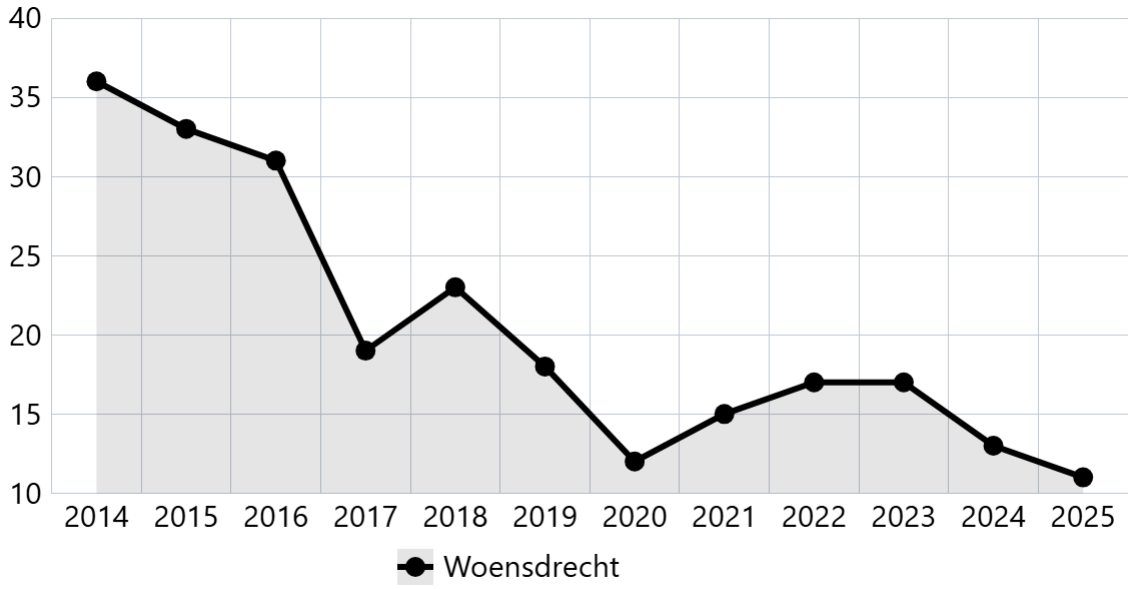
Deze indicatoren geven inzicht in verschillende vormen van schoolverzuim. Absoluut verzuim betreft leerplichtige leerlingen die niet staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Relatief verzuim betreft leerlingen die wel staan ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of schooltijd verzuimen. De dalende trend in relatief verzuim wijst op een afname van ongeoorloofd schoolverzuim. De ontwikkeling van beide indicatoren wordt beïnvloed door de inzet van scholen, ouders, leerplichtpartners en de persoonlijke omstandigheden van leerlingen.

Bron: DUO/Ingrado

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	9,3	6,8	7,8	4,9	8,2	9,4	6,3	7,9	7,2	13,5	14,9	11,5

Relatief verzuim aantal per 1.000 leerlingen

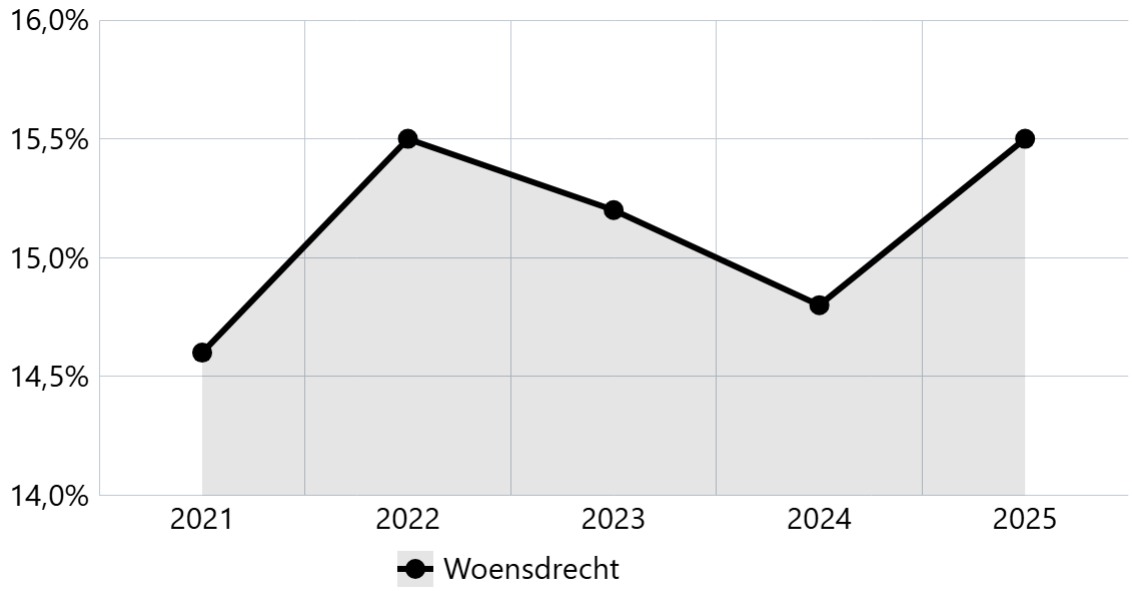

Bron: DUO/Ingrado

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	36	33	31	19	23	18	12	15	17	17	13	11

Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar

Deze indicator geeft het aandeel jongeren weer dat gebruikmaakt van jeugdhulp. De ontwikkeling wordt beïnvloed door de ondersteuningsbehoefte van jongeren en gezinnen, maatschappelijke ontwikkelingen en de toegankelijkheid van jeugdhulp. Een stijging van de indicator hoeft niet uitsluitend te wijzen op een toename van problematiek, maar kan ook samenhangen met een betere signalering en toegang tot passende ondersteuning.

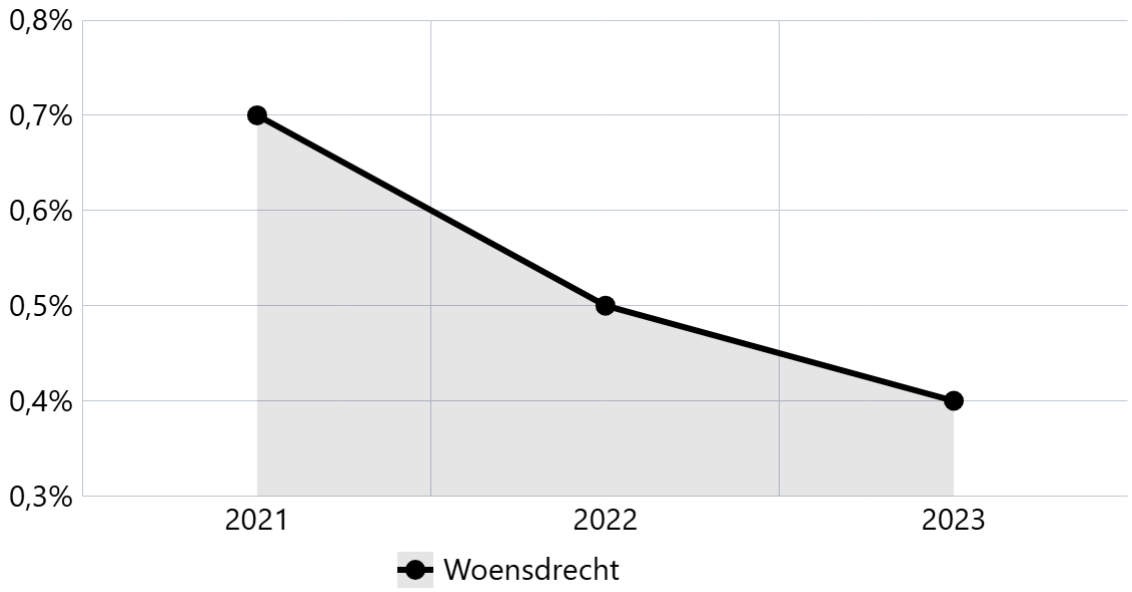

Bron: CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

Gebied	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	14,6%	15,5%	15,2%	14,8%	15,5%

Jongeren met jeugdreclassering in % van alle jongeren tot 18 jaar

Deze indicator geeft het aandeel jongeren weer dat een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd heeft gekregen in het kader van het jeugdstrafrecht. Gezien de relatief kleine aantallen kunnen beperkte veranderingen in het aantal jongeren leiden tot zichtbare schommelingen in het percentage. De dalende trend wijst op een afname van het aantal jongeren dat onder jeugdreclassering valt.

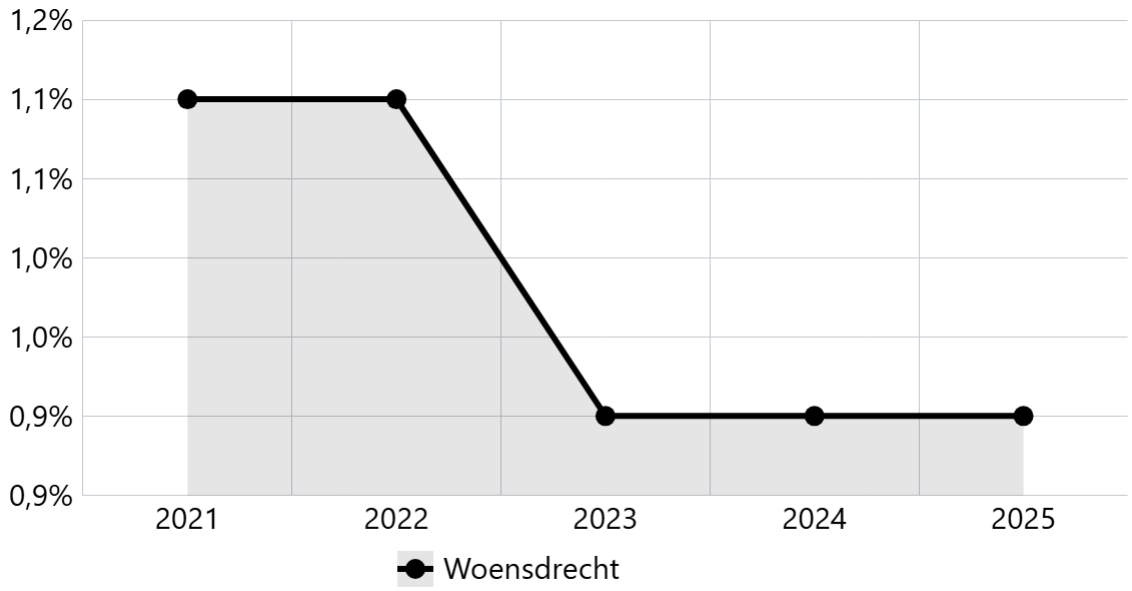

Bron: CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

Gebied	2021	2022	2023
Woensdrecht	0,7%	0,5%	0,4%

Jongeren met jeugdbescherming in % van alle jongeren tot 18 jaar

Deze indicator geeft het aandeel jongeren weer dat een jeugdbeschermingsmaatregel ontvangt, zoals een ondertoezichtstelling of voogdijmaatregel. Gezien de relatief beperkte omvang van de doelgroep kunnen kleine aantalsverschillen zichtbaar zijn in het percentage. De daling ten opzichte van eerdere jaren wijst op een afname van het aantal jongeren dat een jeugdbeschermingsmaatregel ontvangt, waarbij landelijke ontwikkelingen, de gezinssituatie en de inzet van preventieve ondersteuning van invloed kunnen zijn.

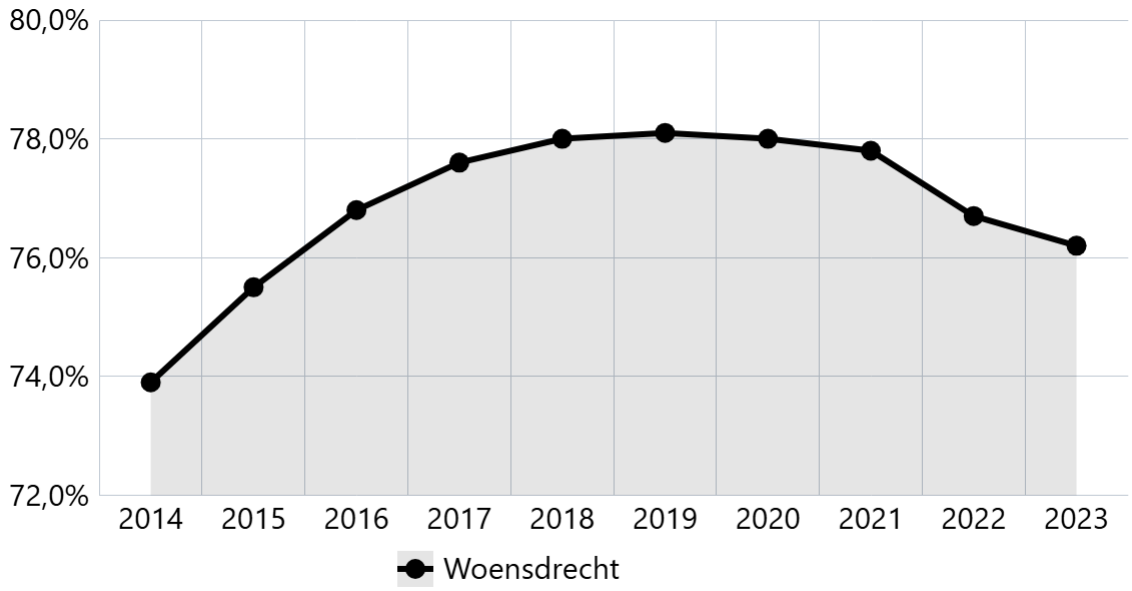

Bron: CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

Gebied	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	1,1%	1,1%	0,9%	0,9%	0,9%

Demografische druk

Deze indicator geeft inzicht in de verhouding tussen inwoners die doorgaans gebruikmaken van voorzieningen en inwoners in de potentiële beroepsbevolking. De indicator wordt berekend als het aantal inwoners van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder per 100 inwoners van 20 tot 65 jaar. Een hogere waarde betekent dat relatief meer jongeren en ouderen worden ondersteund door een relatief kleinere groep inwoners van werkende leeftijd. Deze ontwikkeling kan van invloed zijn op de vraag naar voorzieningen binnen het sociaal domein, onderwijs en zorg.

Bron: CBS - Bevolking naar leeftijd en geslacht

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Woensdrecht	73,9%	75,5%	76,8%	77,6%	78,0%	78,1%	78,0%	77,8%	76,7%	76,2%

Programma 2. Ruimte

Inleiding

In het programma Ruimte wordt regie gevoerd op ruimtelijke ontwikkelingen, worden kansen voor woningbouw en gebiedsontwikkeling benut en wordt waar nodig actief grondbeleid gevoerd. Daarbij wordt steeds de balans tussen ontwikkeling, leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, natuur en duurzaamheid gezocht.

Binnen het programma Ruimte wordt daarnaast gewerkt aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Woensdrecht. De bijzondere parels van onze gemeente en de Brabantse Wal worden optimaal benut. Er wordt samen met inwoners, ondernemers en regionale partners gewerkt aan (behoud van) aantrekkelijke dorpen en winkelgebieden waar het prettig is om te wonen, werken, ondernemen, ontmoeten en recreëren.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten in het programma Ruimte zijn onder andere de volgende organisaties betrokken: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, Woningstichting Woensdrecht, Stadlander, Provincie Noord-Brabant, Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten, Streekorganisatie Brabantse Wal, VVV Brabantse Wal, Regio West-Brabant, Grenspark Kalmthoutse Heide, Belgisch-Nederlands Grensoverleg, Regionaal ruimtelijk overleg, Wonen Subregio West-Brabant West.

Wat geven we uit aan programma 2. Ruimte?

Met het vaststellen van de begroting autoriseert de raad de totale baten en de totale lasten per programma. Dit gebeurt op grond van artikel 5.1 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026'.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	2.692.360	660.585	3.352.945	**2.119.480**	2.348.028	1.024.516	1.026.986
Lasten	-3.079.775	-3.411.967	-6.491.742	**-3.713.001**	-3.415.023	-2.686.278	-2.650.540
Saldo	**-387.415**	**-2.751.382**	**-3.138.797**	**-1.593.521**	**-1.066.995**	**-1.661.762**	**-1.623.554**

2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken

Wat willen we bereiken?

Voldoende betaalbare en toekomstbestendige woningen voor starters, gezinnen, ouderen en aandachtsgroepen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We geven uitvoering aan het volkshuisvestingsprogramma en de regionale woonzorgvisie.
- We benutten de bestaande woningvoorraad beter via transformatie en woningsplitsing.

Wat willen we bereiken?

Meer grip op de volkshuisvestelijke opgave door per kern keuzes te maken in programmering, betaalbaarheid, doorstroming en leefbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We implementeren Kansenkaarten per kern.
- We gebruiken woonzorgzones voor ruimtelijke keuzes en nieuwe initiatieven.

Wat willen we bereiken?

Wonen, zorg, welzijn en voorzieningen beter met elkaar verbinden zodat inwoners langer zelfstandig kunnen wonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Regionale afspraken en meerjarige prestatieafspraken met woningcorporaties en zorgpartijen actualiseren en vertalen naar lokale instrumenten.
- We bieden ruimte voor het plaatsen van (pré) mantelzorgwoningen en familiewoningen.

Wat willen we bereiken?

Adequate en duurzame opvang bieden en zelfredzaamheid, participatie en integratie stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De gemeentelijke opvang van vluchtelingen in Putte voortzetten en verlenging tot mei 2029 onderzoeken.
- De gemeentelijke opvang van Oekraïners in Ossendrecht voortzetten.
- Samen met de woningcorporaties en partners anticiperen we op toekomstige huisvesting wanneer landelijke regelingen wijzigen of aflopen.

Wat geven we uit aan 2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	802.904	0	802.904	**828.921**	830.645	830.645	830.645
Lasten	-461.991	-1.910.493	-2.372.484	**-589.936**	-257.728	-240.898	-242.422
Saldo	**340.913**	**-1.910.493**	**-1.569.580**	**238.985**	**572.917**	**589.747**	**588.223**

2.2 Grondbeleid

Wat willen we bereiken?

Het gemeentelijke grondbeleid ondersteunt het uitvoeren van ruimtelijke doelen, ambities en ontwikkelprincipes.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zetten het instrumentarium dat het grondbeleid biedt optimaal in om doelen te realiseren die voortkomen uit de omgevingsvisie, woonvisie en overige (ruimtelijke) beleidsdocumenten.
- We voeren waar nodig actief grondbeleid.

Wat geven we uit aan 2.2 Grondbeleid?

Binnen dit product is het effect zichtbaar van de actualisatie van de grondcomplexen op de exploitatie. Voor een toelichting daarop verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	1.728.117	658.401	2.386.518	**1.127.036**	1.344.600	14.018	14.018
Lasten	-328.746	-1.145.314	-1.474.060	**-575.732**	-282.126	-51.840	-51.840
Saldo	**1.399.371**	**-486.913**	**912.458**	**551.304**	**1.062.474**	**-37.822**	**-37.822**

2.3 Recreatie en Toerisme

Wat willen we bereiken?

Woensdrecht sterker positioneren als aantrekkelijke toeristische bestemming met een herkenbaar profiel.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen een uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie op en starten aansluitend met de uitvoering daarvan.
- Samen met ondernemers en de VVV Brabantse Wal ontwikkelen we een aantrekkelijk en samenhangend recreatief aanbod.

Wat willen we bereiken?

Meer bezoekers aantrekken en langer laten verblijven, zodat recreatie en toerisme meer bijdragen aan de lokale economie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We benutten kansen van Avonturenpark de Tovertuin, de parels rond het gebied bij Volksabdij, UCI Bike City Label en kwaliteiten van de Brabantse Wal, Grenspark Kalmthoutse Heide en UNESCO Geopark Schelde Delta voor recreatie en vrijetijdseconomie.

Wat willen we bereiken?

Toeristische ontwikkeling combineren met bescherming van natuur, landschap, cultuurhistorie en leefbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Duurzame toeristische ontwikkeling bevorderen en aantrekkelijke fiets- en wandelroutes ondersteunen.

Wat geven we uit aan 2.3 Recreatie en toerisme?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	6.000	0	6.000	**6.000**	6.000	6.000	6.000
Lasten	-205.322	-146.500	-351.822	**-477.376**	-768.800	-186.312	-187.393
Saldo	**-199.322**	**-146.500**	**-345.822**	**-471.376**	**-762.800**	**-180.312**	**-181.393**

2.4 Sport en evenementen

Wat willen we bereiken?

Recreatief fietsen en wandelen verbinden aan gezondheid, duurzaamheid, recreatie, toerisme, economie en bereikbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We houden het fiets- en wandelnetwerk in stand en breiden dit waar nodig en mogelijk uit.
- We stimuleren het dagelijks fietsgebruik en wandelen via campagnes en samenwerking met scholen, werkgevers, verenigingen en maatschappelijke organisaties.
- We uniformeren bebording in het Grenspark Kalmthoutse Heide (interreg project MONA).

Wat willen we bereiken?

We zetten in op behoud van terugkerende evenementen in onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We denken actief mee met initiatiefnemers over de vergunningsaanvragen van evenementen.
- We blijven bestaande wielerwedstrijden ondersteunen, zodat deze evenementen aantrekkelijk blijven als onderdeel van de promotie van de fiets- en wielergemeente.
- Wij zetten ons in om jaarlijks een grootschalige wieler- of veldritwedstrijd naar Woensdrecht te halen als onderdeel van het UCI Bike City label. In 2028 zijn we gastgemeente voor het WK Veldrijden.

Wat geven we uit aan 2.4 Sport en evenementen?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	90.339	2.184	92.523	**92.523**	101.783	108.853	111.323
Lasten	-1.795.665	-3.285	-1.798.950	**-1.791.348**	-1.839.931	-1.937.944	-1.898.217
Saldo	**-1.705.326**	**-1.101**	**-1.706.427**	**-1.698.825**	**-1.738.148**	**-1.829.091**	**-1.786.894**

2.5 Monumenten en cultuur

Wat willen we bereiken?

Materieel en immaterieel erfgoed behouden, beschermen en beleefbaar maken als dragers van identiteit en leefbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We continueren het aanwijzen en beschermen van monumenten op basis van het vastgestelde erfgoedbeleid.
- We versterken de aandacht voor ons militair erfgoed en onze militair historische banden met Canada .

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur toegankelijk maken voor inwoners en ruimte geven aan talent, verenigingen en lokale tradities.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen een cultuuragenda op en starten aansluitend met de uitvoering hiervan.
- Verenigingen en culturele organisaties ondersteunen en cultuurdeelname stimuleren.
- We hebben aandacht voor carnavalsverenigingen en bouwclubs als onderdeel van onze lokale tradities en culturele identiteit. In dit kader doen we onderzoek naar de huisvesting van onze bouwclubs.

Wat geven we uit aan 2.5 Monumenten en cultuur?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	43.000	0	43.000	**43.000**	43.000	43.000	43.000
Lasten	-83.062	-206.375	-289.437	**-83.843**	-83.999	-84.646	-84.959
Saldo	**-40.062**	**-206.375**	**-246.437**	**-40.843**	**-40.999**	**-41.646**	**-41.959**

2.6 Werkgelegenheid

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat waarin bedrijven kunnen starten, groeien, innoveren en verduurzamen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen een accountplan op waarin we beschrijven hoe we het contact met en de dienstverlening aan ondernemers versterken.

Wat willen we bereiken?

Economische ontwikkeling verbinden met arbeidsmarkt, onderwijs, energietransitie en regionale/grensoverschrijdende samenwerking.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ontwikkelen een lobby- en subsidiestrategie.
- We benutten de samenwerking binnen de Stedelijke Regio en spelen een actieve rol bij deze onderwerpen ten behoeve van een sterke positie van onze gemeente in de regio.

Wat geven we uit aan 2.6 Werkgelegenheid?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-133.164	0	-133.164	**-110.413**	-97.841	-99.021	-99.597

2.7 Middenstand en winkelgebieden

Wat willen we bereiken?

Samen met onze ondernemersverenigingen blijven we inzetten op een zo aantrekkelijk en divers mogelijk winkelaanbod in de dorpen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We herijken de uitvoeringsagenda 'Economie, Recreatie en Toerisme.'
- We werken samen met de verschillende ondernemersverenigingen.

Wat geven we uit aan 2.7 Middenstand en winkelgebieden?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	22.000	0	22.000	**22.000**	22.000	22.000	22.000
Lasten	-71.825	0	-71.825	**-84.353**	-84.598	-85.617	-86.112
Saldo	**-49.825**	**0**	**-49.825**	**-62.353**	**-62.598**	**-63.617**	**-64.112**

2.8 Nieuwe investeringen

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de volgende investeringen. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de gemeenteraad uitsluitend de nieuwe investeringen van het komende begrotingsjaar. Verder kan de gemeenteraad aangeven van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen (artikel 5.2 Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026).

Meerjarig investeringsschema Programma 2

Bedragen in €	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
2. Ruimte					
70152705 Zonnepanelen 2027 sportpark J.van Hoek Hoogerheide	**-14.375**	0	0	0	0
70152706 WTB installatie 2027 sportpark v. Hoek Hoogerheide	**-54.305**	0	0	0	0
70152707 Dakisolatie 2027 sportpark J.van Hoek Hoogerheide	**-101.262**	0	0	0	0
70152806 ET installaties 2028 sportpark De Fortuin Woensdr.	**0**	-6.389	0	0	0
70152807 WTB installatie 2028 sportpark De Fortuin Woensdr.	**0**	-15.972	0	0	0
70152808 Dakisolatie 2028 sportpark De Fortuin Woensdr.	**0**	-23.958	0	0	0
70152904 Aanleg zonnepanelen 2029 tennispark Huijbergen	**0**	0	-20.764	0	0
70152905 Aanleg WTB installatie 2029 tennispark Huijbergen	**0**	0	-43.258	0	0
70152906 Aanbrengen dakisolatie 2029 tennispark Huijbergen	**0**	0	-52.867	0	0
70153001 Aanleg zonnepanelen 2030 tennispark Putte	**0**	0	0	-20.764	0
70153002 Aanleg WTB installatie 2030 tennispark Putte	**0**	0	0	-40.063	0
70153008 Aanbrengen dakisolatie 2030 tennispark Putte	**0**	0	0	-57.339	0
75302901 NEN-inspecties instal+aanp 2029 tennisp.Huijbergen	**0**	0	-6.000	0	0
75302902 NEN inspecties instal+aanpas.2029 tennisp. Putte	**0**	0	-6.000	0	0
75303001 Verv.ledikanthekwerk baan 1+2 2030 tennispark H'B	**0**	0	0	-23.300	0
75303002 Verv.ledikanthekwerk baan 3+4 2030 tennispark H'B	**0**	0	0	-23.300	0
75303003 Verv.groepenkast verlichting 2030 tennispark Putte	**0**	0	0	-2.500	0
75312701 Aanp.nav NEN-inspecties install. sportp.Huijbergen	**-5.000**	0	0	0	0
75312702 Toplaagrenov. veld 2 2027 sportp. De Buizerd Putte	**-40.800**	0	0	0	0
75312801 Toplaagrenov.2028 kunstgrasveld1 sportp.De Heiloop	**0**	-611.300	0	0	0
75312802 Toplaagren.2028 kunstgrasveld 2 sportp. De Heiloop	**0**	-611.300	0	0	0
75312803 Herstraten verhardingen 2028 sportp.De Heiloop Odr	**0**	0	0	0	0
75312804 Vervangen kolken 2028 sportpark De Heiloop O'dr	**0**	0	0	0	0

Bedragen in €	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
75312805 NEN inspect. install.+aanp. 2029 sportp.De Heiloop	**0**	0	-6.000	0	0
75312806 Kantpl.&walk-off mat v1 2028 sprtp.De Heiloop O'dr	**0**	-37.700	0	0	0
75312807 Kantpl.&walk-off mat v2 2028 sprtp.De Heiloop O'dr	**0**	-36.400	0	0	0
75312808 2 voetbaldoelen veld 1 2028 sportp.De Heiloop O'dr	**0**	-8.400	0	0	0
75312809 2 voetbaldoelen veld 2 2028 sportp.De Heiloop O'dr	**0**	-6.600	0	0	0
75312810 Verv.groepenk.verlicht.2028 sportp. De Heiloop O'D	**0**	-2.500	0	0	0
75312901 Verv. leunhek 2029 wedstr.veld sportp. de Fortuin	**0**	0	-30.700	0	0
75312902 Verv.armaturen verl.2029 veld 1 sportp. De Fortuin	**0**	0	-58.800	0	0
75312903 Verv. inrichtingselementen 2029 sportp. Huijbergen	**0**	0	-5.000	0	0
75312904 NEN-inspecties installaties 2029 sportp.Huijbergen	**0**	0	-1.000	0	0
75312905 Verv.groepenkast verlichting 2029 sportp. H'Heide	**0**	0	-2.500	0	0
75312906 NEN inspecties instal+aanpas.2029 sportp. H'Heide	**0**	0	-6.000	0	0
75312907 NEN inspecties instal+aanpas.2029 sportpark Putte	**0**	0	-6.000	0	0
75312908 NEN inspecties instal+aanpas.2029 sportp. W'Drecht	**0**	0	-6.000	0	0
75313001 Aanpas. nav NEN inspecties instal.2030 sportp.H'B	**0**	0	0	-5.000	0
75313002 Verv.2 dug-outs 2030 veld 4 sportp. JvHoek H'Heide	**0**	0	0	-15.400	0
75313003 Verv. groepenkast verlichting 2030 sportpark Putte	**0**	0	0	-2.500	0
75313004 Verv.gaashekwerk 2030 softbalveld De Batters Putte	**0**	0	0	-17.700	0
75313005 Verv.gaashekwerk 2030 honkbalveld De Batters Putte	**0**	0	0	-14.300	0
75313006 Verv. groepenkast verlichting 2030 sportpark W'Dr.	**0**	0	0	-2.500	0
75602701 Onderzoek huisvesting carnavalsbouwclubs	**-50.000**	0	0	0	0
75602702 Uitvoeringsprogramma 2027-2028 vrijetijdseconomie	**-200.000**	0	0	0	0
78202701 Opstellen gebiedsvisies Dorpen en Kernen	**-300.000**	0	0	0	0
Totaal 2. Ruimte	**-765.742**	**-1.360.519**	**-250.889**	**-224.666**	**0**

Nut en noodzaak investeringen in begrotingsjaar Programma 2

In overeenstemming met artikel 5, lid 5 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026 beschrijft de programmabegroting nut en noodzaak van de investeringen die betrekking hebben op het begrotingsjaar 2027.

Planmatig onderhoud buitensportaccommodaties
De gemeenteraad heeft in september 2025 het 'Meerjarenonderhoudsplan buitensportaccommodaties 2025-2028' vastgesteld. Voor de locaties waar voetbal, tennis en honk- en softbal wordt beoefend, hebben we het kwaliteitsniveau in beeld gebracht en een meerjarige renovatieplanning opgesteld. Voor het jaar 2027 zijn investeringsbudgetten opgenomen voor een totaalbedrag van € 45.800, waaronder de voetbalsportparken in Huijbergen (€ 5.000) en Putte (€ 40.800).

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed 2027
De gemeenteraad heeft in november 2023 de nota ’Verduurzamen van gemeentelijk vastgoed 2024-2030, Multifunctionele centra en verenigingsgebouwen' vastgesteld. In de nota staat beschreven hoe de gemeente de multifunctionele centra en verenigingsgebouwen energieneutraal maakt (nul-op-de-meter). In de nota is een investeringsbudget van € 169.942 opgenomen voor het verduurzamen van het verenigingsgebouw op het sportpark J. van Hoek in Hoogerheide.

Onderzoek huisvesting carnavalsbouwclubs
Onze lokale tradities en verenigingen zijn onderdeel van onze culturele identiteit. Daaronder vallen bijvoorbeeld onze carnavalsverenigingen en bouwclubs. We kijken daarom ook naar de voorwaarden die nodig zijn om deze tradities voor de toekomst te behouden. Onderdeel hiervan is het uitvoeren van een onderzoek naar de huisvesting van deze bouwclubs. Voor dit onderzoek is een budget van € 50.000 opgenomen.

Uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie
Onze unieke karakteristieke ligging op de Brabantse Wal, tegen het Grenspark Kalmthoutse Heide en in het UNESCO Geopark Schelde Delta biedt samen met ons toeristisch en recreatief profiel veel kansen. Samen met ontwikkelingen als de Tovertuin en parels als het UCI Bike City Label en de Volkabdij, vraagt dit om een sterke agenda om onze vrije tijds economie ook daadwerkelijk te laten leven en vermarkten.
Om dit tot uitvoering te brengen stellen we een uitvoeringsprogramma op dat we vervolgens tot uitvoering gaan brengen. Voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma reserveren we voor de eerste twee jaar van de nieuwe bestuursperiode een budget van € 200.000.

Gebiedsvisies Dorpen en Kernen
In de komende vier jaar willen we beschikbare kansen voor woningbouw zo goed mogelijk benutten, ondanks de beperkingen door stikstof. We brengen kansrijke locaties in beeld, maken duidelijke keuzes in de programmering en sturen op haalbare plannen die bijdragen aan vitale dorpen. Daarbij verbinden we woningbouw met de transitie van het landelijk gebied en zetten we grondbeleid en het omgevingsplan gerichter in om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Afhankelijk van de behoefte stellen we in dit kader voor delen van onze dorpen een stedenbouwkundige- of gebiedsvisie op. Voor het opstellen reserveren we een budget van € 300.000.

2.9 Indicatoren

Lokale indicatoren Programma 2. Ruimte

Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren.

Lokale indicatoren	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Aantal afgegeven vergunningen voor nieuwbouw- woningen (grondgebonden woningen en appartementen)						
Hoogerheide	8	34	44	45	9	44
Huijbergen	4	23	22	2	0	1
Ossendrecht	8	7	2	4	0	4
Putte	2	2	1	0	6	20
Woensdrecht	5	5	1	1	0	0
2. Uitgifte reststroken en overige gronden	€ 100.935	€ 78.910	€ 24.270	€ 114.760	€ 108.765	€ 5.115

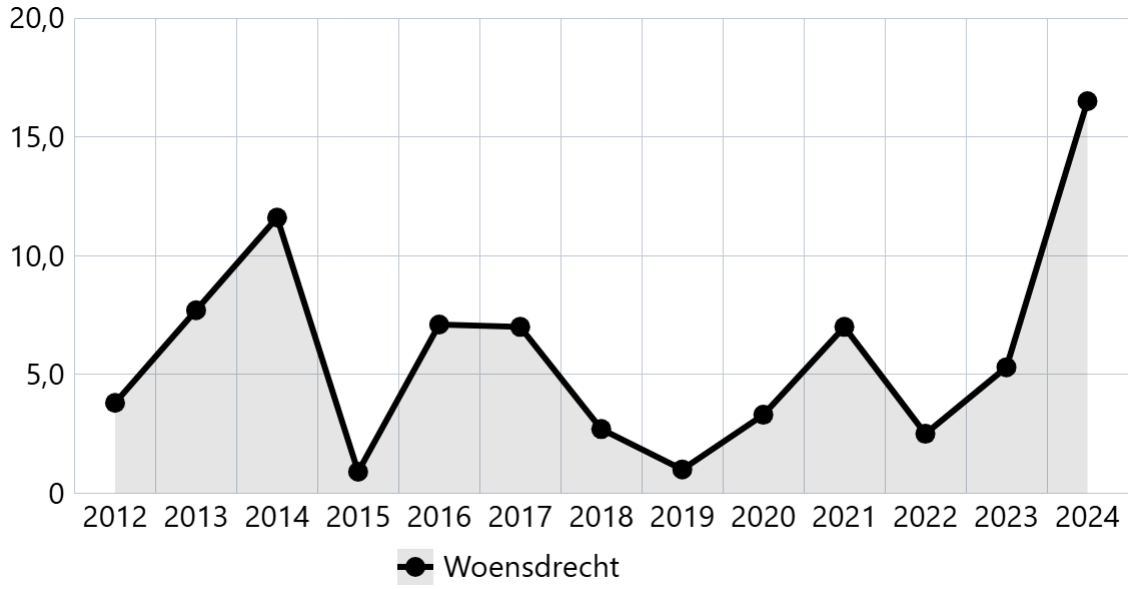
Toelichting

1. Aantal nieuwbouwwoningen per kern. Bron: CLO/Squit/handmatige telling op 25 augustus 2026.
2. Totaalopbrengst grondverkoop per jaar (reststroken en overige percelen, met uitzondering van bouwkavels); wat 2026 betreft is dit de stand van zaken op 25 augustus 2026. Bron: financiële administratie gemeente Woensdrecht.

Verplichte BBV-indicatoren Programma 2. Ruimte

In deze paragraaf worden de indicatoren weergegeven die bij Programma 2. Ruimte horen. Deze cijfers worden automatisch opgehaald van www.waarstaatjegemeente.nl en www.woensdrecht.incijfers.nl. Voor verdere verdieping en vergelijking met Nederland, de provincie Noord-Brabant en andere gemeenten verwijzen we u naar deze twee websites. Indien cijfers, jaarschijven of toelichtingen ontbreken, waren deze op het moment van het opstellen van dit document niet beschikbaar. De gemeente Woensdrecht heeft daar geen invloed op. In een volgend document worden deze indicatoren waarschijnlijk geactualiseerd.

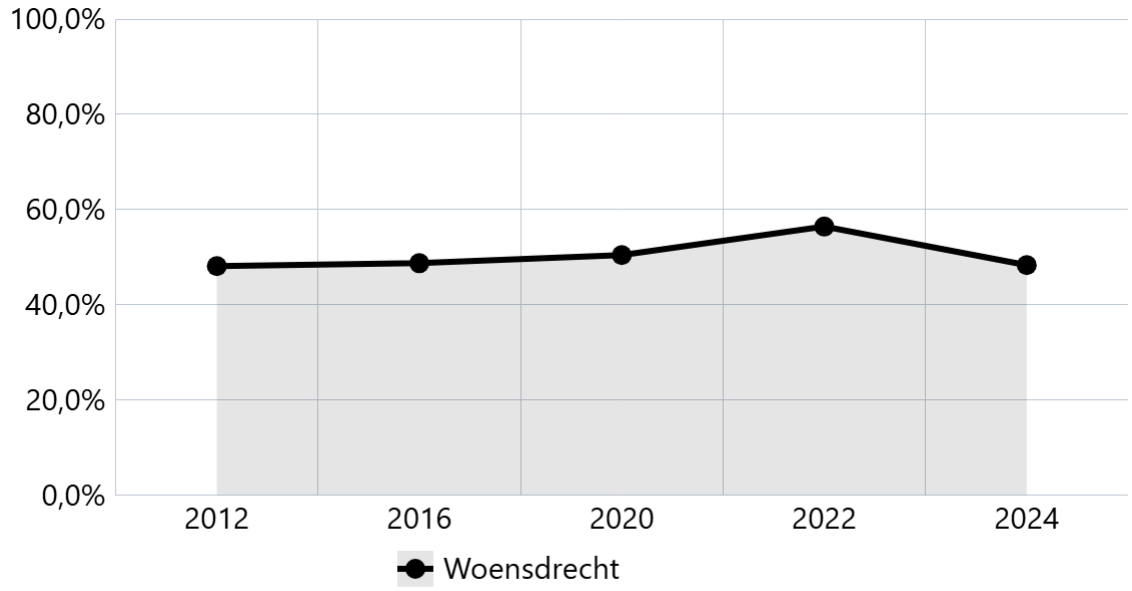
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Bron: Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research

Gebied	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Woensdrecht	3,8	7,7	11,6	0,9	7,1	7,0	2,7	1,0	3,3	7,0	2,5	5,3	16,5

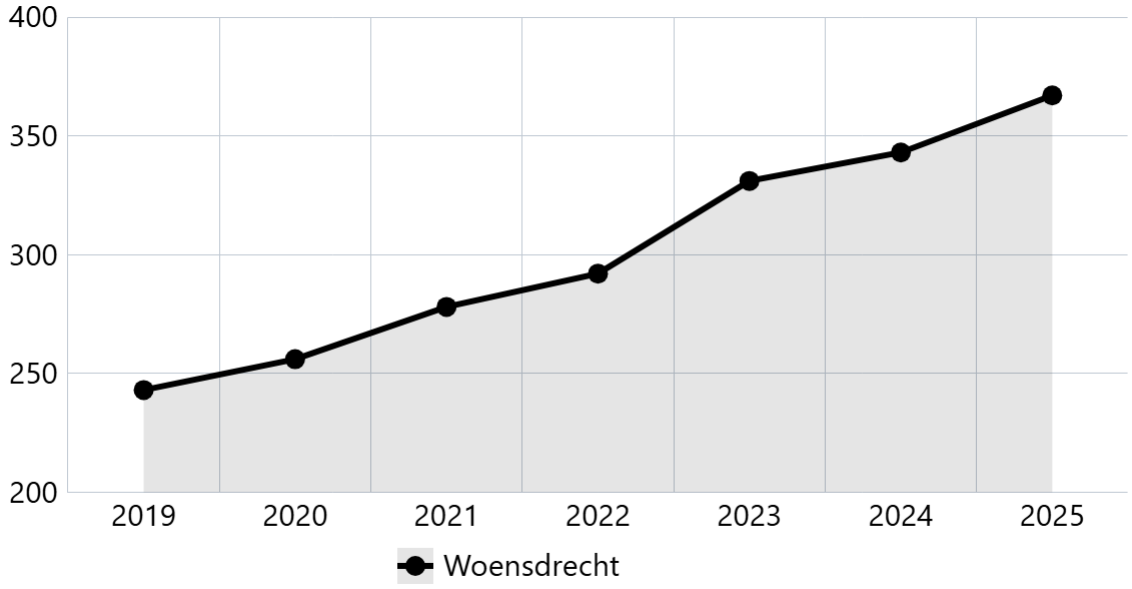
Niet-sporters

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Gebied	2012	2016	2020	2022	2024
Woensdrecht	48,1%	48,7%	50,4%	56,4%	48,3%

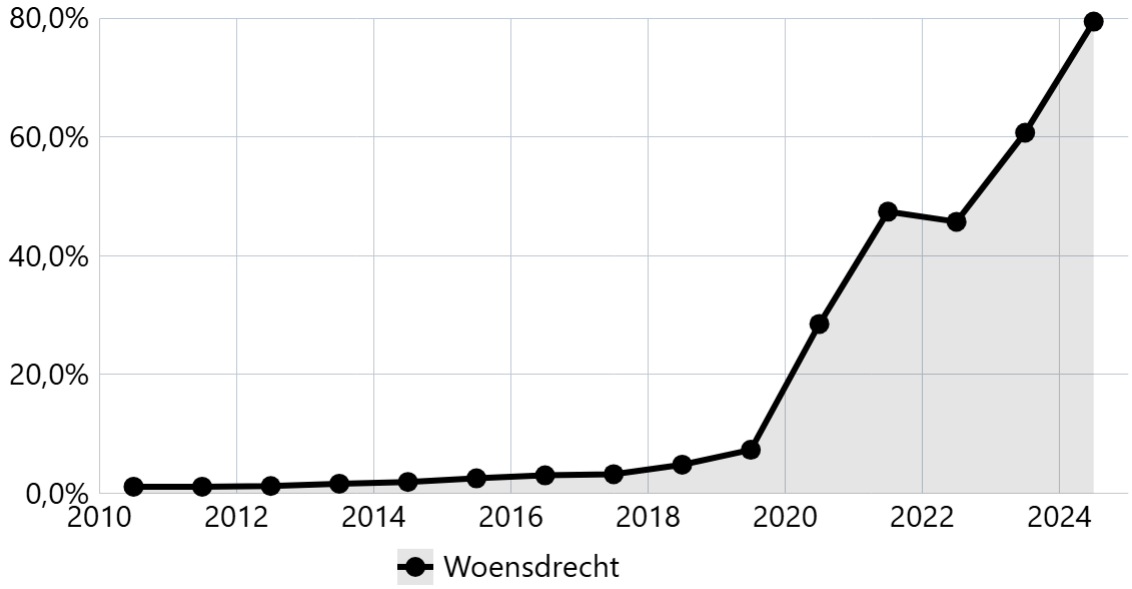
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x €1000)

Bron: CBS - Waarde onroerende zaken

Gebied	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	243	256	278	292	331	343	367

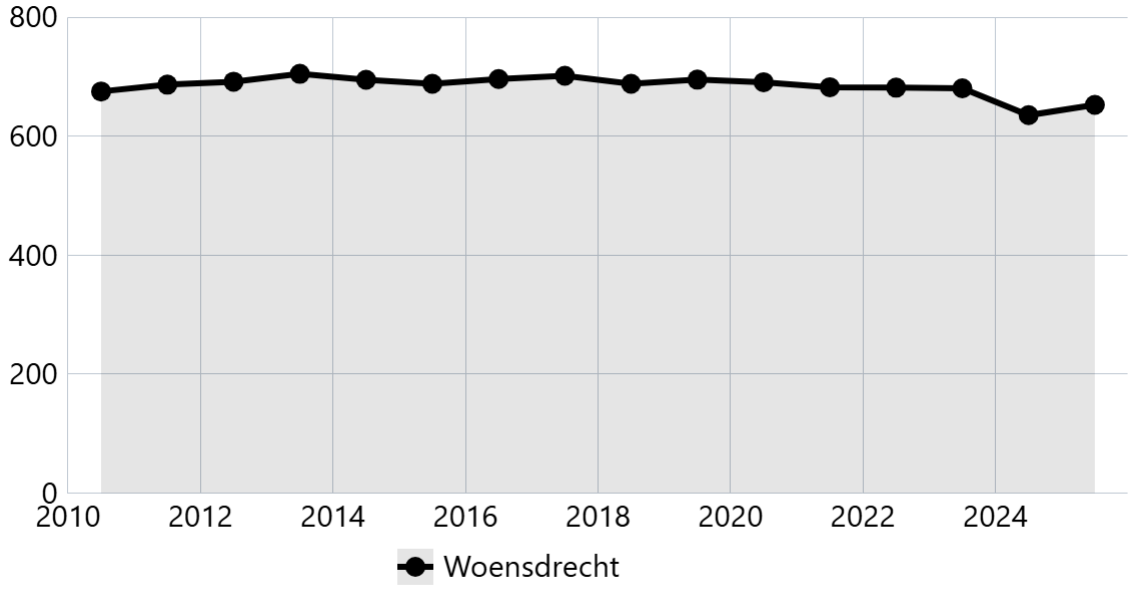
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

Bron: RVO - Regionale Klimaatmonitor

Gebied	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Woensdrecht	1,1%	1,1%	1,2%	1,6%	1,9%	2,5%	3,0%	3,2%	4,8%	7,3%	28,5%	47,4%	45,7%	60,7%	79,4%

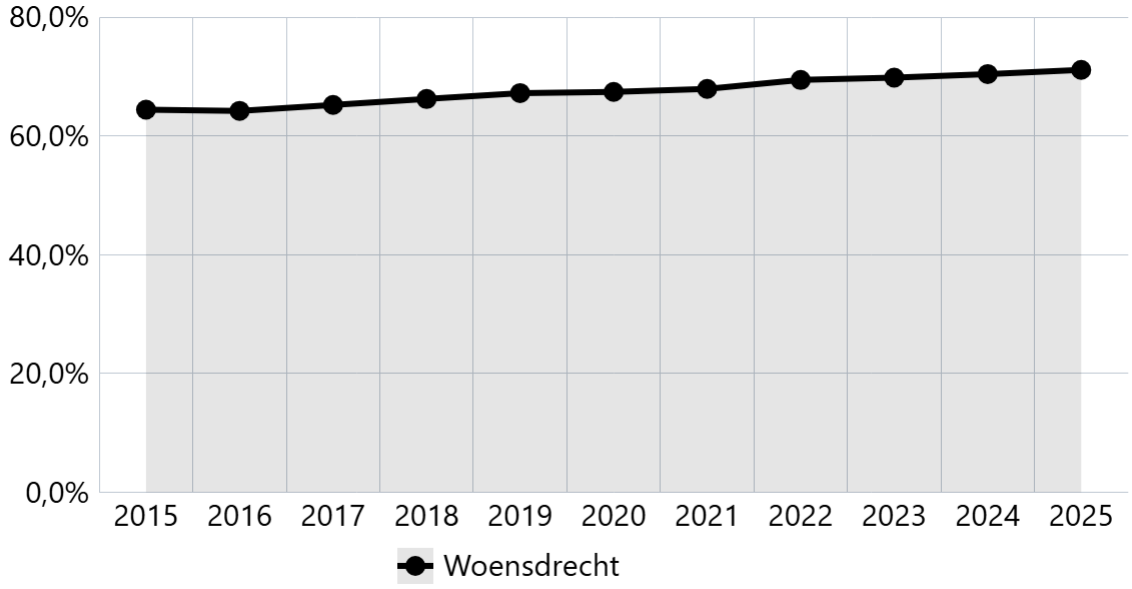
Banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

Gebied	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	675	687	691	705	695	688	696	701	688	695	691	682	681	680	635	652

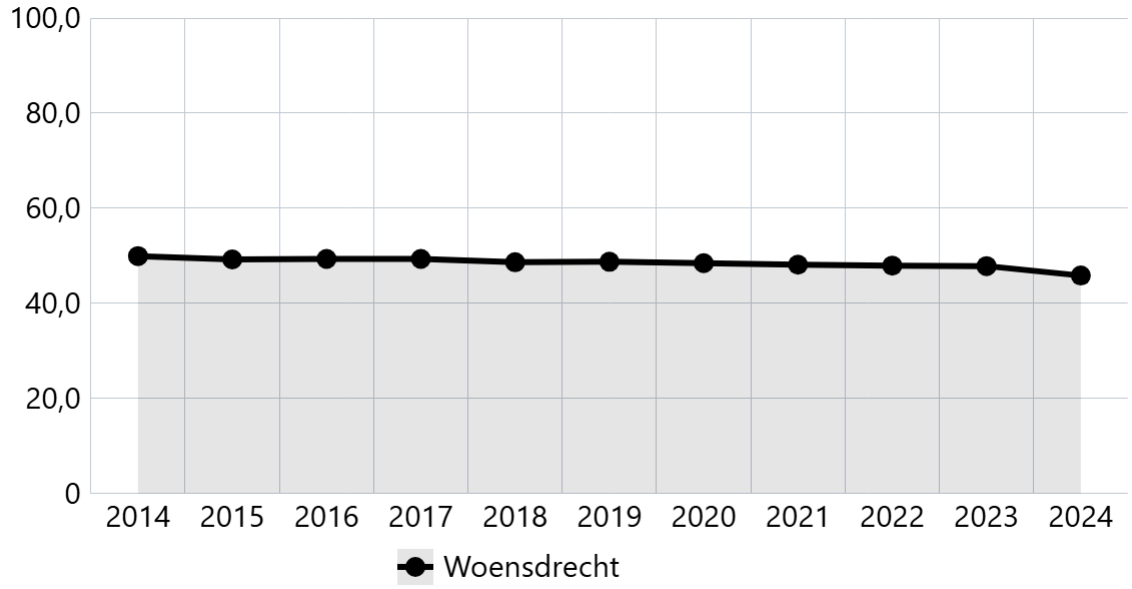
Netto arbeidsparticipatie in % van de (potentiële) beroepsbevolking

Bron: CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)

Gebied	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	64,4%	64,2%	65,2%	66,2%	67,2%	67,4%	67,9%	69,4%	69,8%	70,4%	71,1%

Functiemenging

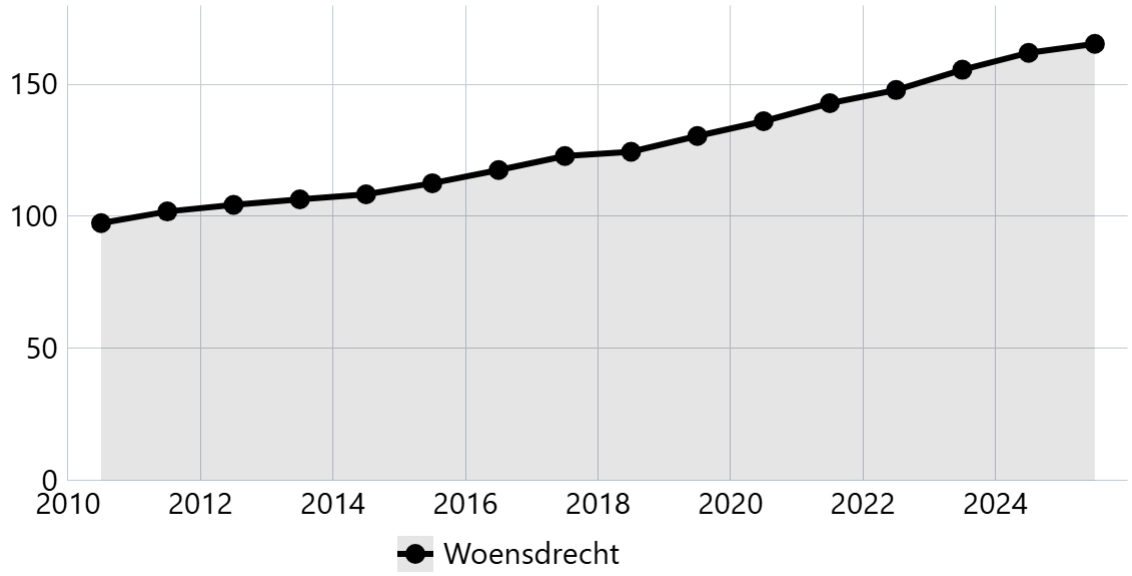

Bron: CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Woensdrecht	49,9	49,2	49,3	49,3	48,6	48,7	48,4	48,1	47,9	47,8	45,8

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen (BBV).

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Bron: LISA

Gebied	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	97	102	104	106	108	113	118	123	124	130	136	143	148	156	162	165

Programma 3. Leefomgeving

Inleiding

Met het programma Leefomgeving werken we aan een veilige, aantrekkelijke, duurzame en toekomstbestendige gemeente. Wij vinden het belangrijk dat functies zoals wonen, werken, recreëren en ondernemen in balans zijn met de natuur en ons landschap. We beheren en ontwikkelen onze openbare ruimte integraal. Daarbij verbinden wij opgaven met elkaar bijvoorbeeld op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit, mobiliteit en bereikbaarheid.

We beschermen en versterken de kwaliteiten van ons landschap en onze natuur en zetten in op de energie- en warmtetransitie, circulariteit en een klimaatbestendige inrichting. Tegelijkertijd zorgen we voor een schone en veilige openbare ruimte. We zetten in op toekomstbestendige gemeentelijke gebouwen en accommodaties en een verkeerssysteem waarin bereikbaarheid, verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit centraal staan.

De leefomgeving maken we samen. Daarom betrekken we inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners tijdig bij ontwikkelingen en zoeken we actief de samenwerking op. Ook benutten we de economische en innovatieve kracht van Aviolanda/Hive Aerospace Collective als bijzondere ontwikkellocatie binnen onze gemeente, met aandacht voor bereikbaarheid, energie, ruimte en een goede verbinding met de omgeving. Zo werken we samenhangend aan een leefomgeving die de kwaliteit van onze dorpen versterkt en ruimte biedt voor de opgaven van de toekomst.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten in het programma Leefomgeving zijn onder andere de volgende organisaties betrokken: dorpsplatforms, Saver N.V., WVS (Werkvoorzieningsschap), Samenwerken aan water in Midden- en West-Brabant, Water- en klimaatkring West, Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord, Inkoopbureau West-Brabant, Waterschap Brabantse Delta, Waterwinbedrijf Evides, Natuurmonumenten, De Zuidwestelijke Delta, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Defensie, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), Namiro, Benegora, Grenspark Kalmthoutse Heide en de provincie Noord-Brabant.

Wat geven we uit aan programma 3. Leefomgeving?

Met het vaststellen van de begroting autoriseert de raad de totale baten en de totale lasten per programma. Dit gebeurt op grond van artikel 5.1 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026'.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	7.266.737	26.308	7.293.045	**7.863.170**	7.859.240	7.852.035	7.852.035
Lasten	-12.130.795	-296.813	-12.427.608	**-12.745.716**	-12.604.988	-12.477.235	-12.452.559
Saldo	**-4.864.058**	**-270.505**	**-5.134.563**	**-4.882.546**	**-4.745.748**	**-4.625.200**	**-4.600.524**

3.1 Landschap en natuur

Wat willen we bereiken?

We bevorderen de biodiversiteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We passen actief maatregelen toe om hogere ecologische natuurwaarden te bereiken, die passen bij de locatie en maatschappelijk acceptabel zijn.
- We realiseren daar waar mogelijk biodiverse landschappen door meer en verschillende beplanting toe te passen.
- We actualiseren het groenbeleid.

Wat willen we bereiken?

We pakken de droogteproblematiek, natuurherstel en de landbouwtransitie aan.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We participeren in de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Brabantse Wal waarbij we samen met gebiedspartners inzetten op meekoppelkansen.
- We verkennen kansen om water beter vast te houden en te infiltreren door samenwerking in de werkgroep Brabantse Wal en in de Water- en klimaatkring West.
- We voeren projecten uit zoals Het Eiland en kleinschalige buffer- en infiltratieprojecten zoals het stuwen van de Kooisloot.

Wat geven we uit aan 3.1 Landschap en natuur?

Het merendeel van de baten en lasten die een oorzakelijk verband hebben met dit product worden verantwoord op product 3.3 Beheer openbaar gebied en 5.8 Overhead.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-43.948	-30.500	-74.448	**-137.574**	-137.972	-80.792	-81.261

3.2 Milieu en duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Ondernemers worden ondersteund bij verduurzaming, energie-infrastructuur en circulaire ontwikkeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zetten in op waterstofinfrastructuur en een gerichte aanpak voor de verduurzaming bij ondernemers.

Wat willen we bereiken?

Woensdrecht werkt richting energie- en klimaatneutraliteit in 2050, met betaalbaarheid als belangrijk uitgangspunt.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Samen met Enexis via de buurtaanpak het elektriciteitsnet verzwaren en oplossingen voor netcongestie ontwikkelen.
- We voeren de lokale isolatieaanpak verder uit en ronden deze af binnen de beschikbare middelen.

Wat geven we uit aan 3.2 Milieu en duurzaamheid?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	894.870	26.308	921.178	**914.536**	910.606	910.606	910.606
Lasten	-977.214	-53.431	-1.030.645	**-993.369**	-1.017.663	-921.854	-940.456
Saldo	**-82.344**	**-27.123**	**-109.467**	**-78.833**	**-107.057**	**-11.248**	**-29.850**

3.3 Beheer openbaar gebied

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke, veilige, toegankelijke, schone en goed bruikbare openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren de IBOR-systematiek in en stellen aan de hand hiervan een integraal beheerplan op voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte met als uitgangspunten: schoon, heel en veilig.

Wat willen we bereiken?

Integraal en toekomstbestendig beheer met aandacht voor klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulariteit, water en leefbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stemmen beheer en onderhoud van de openbare ruimte integraal af met onder andere nutspartijen en investeren in duurzame en klimaatbestendige inrichting.
- We voeren projecten uit met het gemeentelijke waterprogramma als basis.
- We gaan aan de slag met de maatregelen uit het actieplan van de Kader Richtlijn Water (KRW).

Wat willen we bereiken?

Efficiënte inzet van middelen en beheersbare kosten op lange termijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Voortzetten van speelvoorzieningenbeleid en keuzes maken op basis van kwaliteit, risico's, duurzaamheid en beschikbare middelen.

Wat geven we uit aan 3.3 Beheer openbaar gebied?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	2.626.687	0	2.626.687	**2.860.846**	2.860.846	2.860.846	2.860.846
Lasten	-6.338.021	-81.348	-6.419.369	**-6.406.598**	-6.283.880	-6.310.948	-6.298.036
Saldo	**-3.711.334**	**-81.348**	**-3.792.682**	**-3.545.752**	**-3.423.034**	**-3.450.102**	**-3.437.190**

3.4 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

Woensdrecht blijft veilig en goed bereikbaar, met nadruk op verkeersveiligheid en leefbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren het Mobiliteitsplan 2026-2030 uit via het ontwikkelen van dorpsgerichte plannen, gekoppeld aan wegbeheer en rioolvervanging.

Wat willen we bereiken?

Fietsers, voetgangers en duurzame vervoersvormen krijgen een sterke positie in het mobiliteitssysteem.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We pakken verkeersveiligheidsknelpunten gericht aan.
- We investeren in veilige fiets- en wandelroutes, waaronder schoolroutes.

Wat willen we bereiken?

Meer fietsgebruik en een veilig, aantrekkelijk en samenhangend fietsnetwerk realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We doorlopen een traject gericht op realisatie van een snelfietspad van Bergen op Zoom naar België.

Wat willen we bereiken?

De gemeente is toekomstbestendig aangesloten op regionale en provinciale verbindingen en laadinfrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We actualiseren ons laadpalenbeleid zodat het blijft voldoen aan de laatste ontwikkelingen.

Wat geven we uit aan 3.4 Verkeer en vervoer?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	24.398	0	24.398	**24.464**	24.464	24.464	24.464
Lasten	-709.036	-87.721	-796.757	**-833.490**	-847.871	-837.052	-838.727
Saldo	**-684.638**	**-87.721**	**-772.359**	**-809.026**	**-823.407**	**-812.588**	**-814.263**

3.5 Afvalinzameling

Wat willen we bereiken?

Minder afval en restafval en betere afvalscheiding, in lijn met de VANG-doelstellingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We verbeteren de kwaliteit van onze afvalscheiding met als doel dat 60% van het huishoudelijk afval in 2030 wordt gerecycled.

Wat willen we bereiken?

Materialen en grondstoffen zo lang mogelijk in omloop houden en bijdragen aan een circulaire economie in 2050.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen integraal beleid op voor afvalinzameling en hergebruik grondstoffen.

Wat willen we bereiken?

Een schone leefomgeving realiseren en kosten voor inwoners beheersbaar houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Samen met regiogemeenten stimuleren we circulair materiaalgebruik, onder andere vanuit het Biobased Convenant.
- We zetten in op voorlichting bewustwording en het voorkomen van bij plaatsingen en zwerfafval.

Wat geven we uit aan 3.5 Afvalinzameling?

Onderstaande tabel laat voor de meerjarenraming een overschot op het product Afvalinzameling zien. Om de tarieven te bepalen moet echter ook nog rekening worden gehouden met de kosten voor kwijtschelding die begroot zijn onder het product 1.4 Werk, Inkomen en Inburgering in programma 1 Sociaal Domein en de omzetbelasting. De omzetbelasting wordt voor afval niet geraamd in de begroting maar wordt voor het bepalen van de tarieven van de afvalstoffenheffing en hun kostendekkendheid wel als last meegenomen. Voor het totaaloverzicht verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale heffingen, onderwerp ‘afvalstoffenheffing’.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	3.517.035	0	3.517.035	**3.827.127**	3.827.127	3.819.922	3.819.922
Lasten	-2.996.019	-4.161	-3.000.180	**-3.264.749**	-3.266.947	-3.269.432	-3.271.916
Saldo	**521.016**	**-4.161**	**516.855**	**562.378**	**560.180**	**550.490**	**548.006**

3.6 Burger- en overheidsparticipatie

Wat willen we bereiken?

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden vroegtijdig en eenduidig betrokken bij beleid en besluitvorming.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen integraal participatiebeleid en een geactualiseerde participatieverordening op.

Wat willen we bereiken?

Het is duidelijk wanneer, waarom en hoe participatie plaatsvindt en wat met inbreng gebeurt.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Met het opstellen van het integraal participatiebeleid herijken we tevens de organisatiebrede werkwijze en praktische handreikingen voor participatie.
- We implementeren de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek Participatie 2026.

Wat willen we bereiken?

Dorpsplatforms en buurtpreventieteams blijven sterk gepositioneerd als verbindende partners in de dorpen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We betrekken dorpsplatforms en buurtpreventieteams bij belangrijke ontwikkelingen en activiteiten in hun dorp.
- We stimuleren burgerintiatieven en verlenen hieraan waar mogelijk medewerking.

Wat geven we uit aan 3.6 Burger en overheidsparticipatie?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-87.425	-39.652	-127.077	**-147.371**	-89.653	-88.764	-89.276

3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties

Wat willen we bereiken?

Veilig, betrouwbaar, duurzaam en goed onderhouden gemeentelijk vastgoed en sportaccommodaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De kwaliteit en kwantiteit van accommodaties en sportvoorzieningen houden we op peil via het Meerjaren Onderhoudsprogramma.
- Indien beheer en onderhoud niet toereikend is, investeren we (na onderzoek) waar nodig in renovatie of nieuwbouw.

Wat willen we bereiken?

Voorzieningen sluiten aan op maatschappelijke behoeften en ondersteunen ontmoeting, sport, onderwijs en cultuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We verduurzamen accommodaties en waar wenselijk onderzoeken we privatiseringsmogelijkheden.

Wat geven we uit aan 3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	203.747	0	203.747	**236.197**	236.197	236.197	236.197
Lasten	-921.535	0	-921.535	**-904.590**	-902.860	-909.550	-905.211
Saldo	**-717.788**	**0**	**-717.788**	**-668.393**	**-666.663**	**-673.353**	**-669.014**

3.8 Aviolanda

Wat willen we bereiken?

HIVE uitbouwen tot een toonaangevend civiel-militair aerospace-cluster en streven naar erkenning als campus van nationaal belang.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Aviolanda en de Vliegbasis Woensdrecht vormen samen HIVE-Aerospace. Als aandeelhouder van Businesspark Avionlanda (BPA) zet de gemeente Woensdrecht zich in voor een sterke campusontwikkeling.
- Binnen de campus van Businesspark Aviolanda werken bedrijfsleven, onderwijs, kennisinstellingen en Defensie samen aan een innovatieve en toekomstbestendige luchtvaartindustrie.

Wat willen we bereiken?

De economische betekenis, innovatiekracht en werkgelegenheid van Aviolanda en Vliegbasis Woensdrecht vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In 2026 is een nieuw ondernemingsplan voor BPA opgesteld voor de periode 2027 tot en met 2032. Hierin worden de ambities voor de ontwikkeling van HIVE en de campus verder uitgewerkt.
- In het ondernemingsplan wordt ingezet op de versterking van het aerospacecluster, de samenwerking tussen civiele en militaire partners, het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en het vergroten van de economische betekenis voor Woensdrecht en regio.

Wat willen we bereiken?

We dragen bij aan werkgelegenheid met goed opgeleid personeel en werken toe naar erkenning als campus van nationaal belang.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Voor de ontwikkeling is de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel noodzakelijk. Daarom geven we samen met BPA, Defensie, onderwijsinstellingen en andere partners uitvoering aan de Human Capital Agenda.
- De gemeente Woensdrecht vervult een faciliterende rol, onder andere door middel van studentenhuisvesting The Cabin op de Volksabdij in Ossendrecht.
- We werken aan goede randvoorwaarden op het gebied van bereikbaarheid, wonen en energie en spelen een actieve rol bij het zoeken naar oplossingen voor milieukundige en ruimtelijke vraagstukken die samenhangen met de verdere ontwikkeling van de campus.

Wat geven we uit aan 3.8 Aviolanda?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-57.597	0	-57.597	**-57.975**	-58.142	-58.843	-27.676

3.9 Nieuwe investeringen

Investeringen programma 3. Leefomgeving

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de volgende investeringen. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de gemeenteraad uitsluitend de nieuwe investeringen van het komende begrotingsjaar. Verder kan de gemeenteraad aangeven van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen (artikel 5.2 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026').

Meerjarig investeringsschema Programma 3

Bedragen in €	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
3. Leefomgeving					
70153004 Aanleg zonnepanelen 2030 bedrijfsgeb. team Wijk&D	**0**	0	0	-82.315	0
70153005 Àanleg WTB-installatie 2030 bedrijfsgeb.team W&D	**0**	0	0	-82.315	0
70159300 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2027	**-252.764**	0	0	0	0
70159400 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2028	**0**	-361.024	0	0	0
70159500 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2029	**0**	0	-221.891	0	0
70159600 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2030	**0**	0	0	-362.883	0
71402701 Initiatievenpot Dorpen en Kernen	**-50.000**	0	0	0	0
72102601 Rec. Kapuc.str. Wilhelm.str, Kartuiz.st Leempad 27	**-300.000**	0	0	0	0
72102702 Herinrichting Antwerpsestraat Putte 2027	**-450.000**	0	0	0	0
72103100 Renovatie openbare verlichting 2027	**-259.500**	0	0	0	0
72103200 Renovatie openbare verlichting 2028	**0**	-300.000	0	0	0
72103300 Renovatie openbare verlichting 2029	**0**	0	-237.750	0	0
72103700 Renovatie openbare verlichting 2030	**0**	0	0	-240.750	0
72105300 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2027	**-1.047.000**	0	0	0	0
72105400 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2028	**0**	-1.047.000	0	0	0
72105500 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2029	**0**	0	-1.047.000	0	0
72105600 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2030	**0**	0	0	-1.047.000	0
72112701 Snelfietspad BoZ-Woensdrecht-Antwerpen 2027	**-2.040.000**	0	0	0	0
75502701 Transitie landelijk gebied	**-50.000**	-50.000	0	0	0
75800005 Vervang./aanschaf speelvoorzieningen en -locaties	**-125.000**	0	0	0	0
77228400 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2027	**-675.800**	0	0	0	0
77228500 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2028	**0**	-2.533.000	0	0	0

Bedragen in €	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
77228600 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2029	**0**	0	-2.533.000	0	0
77228800 Vervangen riolering Antwerpsestraat Putte 2027	**-1.050.000**	0	0	0	0
77228900 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2030	**0**	0	0	-2.533.000	0
Totaal 3. Leefomgeving	**-6.300.064**	**-4.291.024**	**-4.039.641**	**-4.348.263**	**0**

Nut en noodzaak investeringen in begrotingsjaar Programma 3

In overeenstemming met artikel 5, lid 5 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026' beschrijft de programmabegroting nut en noodzaak van de investeringen die betrekking hebben op het begrotingsjaar 2027.

Transitie landelijk gebied
We geven deze transitie proactief vorm en benutten deze als kans om Woensdrecht sterk en leefbaar te houden. We nemen een actieve positie in gebiedsprocessen rond natuur, water, klimaat, landbouw en defensie en zetten daarbij in op het behouden en versterken van onze ontwikkelingsruimte. We behartigen onze gemeentelijke belangen binnen deze transitie en zorgen dat rijks- en provinciale opgaven aansluiten bij onze ambities en mogelijkheden. Samen met gebiedspartners initiëren en realiseren we projecten die bijdragen aan een toekomstbestendig landelijk gebied en sterke, leefbare kernen. Binnen deze transitie ligt een grote rol en betrokkenheid van de agrarische gemeenschap. Wij ondersteunen hen daarin actief binnen de context van het geheel aan opgaven en belangen.
Voor eventuele onderzoeken dan wel voor het inzetten van externe expertise reserveren we voor de jaren 2027 en 2028 jaarlijks een budget van € 50.000.

Initiatievenpot Dorpen en Kernen
Binnen het College Werkprogramma is opgenomen om de samenwerking en de ondersteuning van de dorpsplatforms te versterken. Wij gaan onze dorpsplatforms en buurtpreventieteams goed in positie houden. Daarnaast versterken we de samenwerking met de dorpsplatforms en buurtpreventieteams, zodat zij hun verbindende rol in de kernen goed kunnen blijven vervullen. Dit betekent ook dat de initiatieven die wij samen met deze partijen willen realiseren financieel mogelijk moeten zijn. Voor 2027 reserveren we daarvoor een budget van € 50.000.

Aanschaf en vervanging speelvoorzieningen 2027
In juni 2025 is het ’Beleid- en Beheerplan Speelvoorzieningen 2026-2029’ vastgesteld. De raad heeft een startkrediet van € 250.000 beschikbaar gesteld voor de aanschaf en vervanging van speelvoorzieningen. Het startkrediet is verdeeld over de jaren 2026 (€ 125.000) en 2027 (€ 125.000). Afhankelijk van hoe snel de middelen worden benut zal te zijner tijd een nieuw verzoek voor aanvullend budget aan de raad worden voorgelegd.

Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2027
In december 2021 is het ‘Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gebouwenbeheer 2022-2025’ vastgesteld. In het MJOP is voor het jaar 2027 oorspronkelijk een investeringsbudget van € 628.372 opgenomen. Op basis van besluitvorming door de raad is het investeringsbudget bijgesteld naar € 252.764. Het MJOP wordt geactualiseerd en aan de raad ter besluitvorming aangeboden.

Renovatie openbare verlichting 2027
In november 2023 is het 'Beleids- en beheerplan openbare verlichting 2024-2027' vastgesteld. Conform het plan is voor 2027 een investeringsbudget van € 259.500 in de programmabegroting opgenomen.

Wegreconstructies 2027
In 2027 zijn wegreconstructies gepland voor een totaalbedrag van € 750.000. Voor 2027 betreft het de Antwerpsestraat in Putte (start voorbereiding), de Kapucijnenstraat in Ossendrecht, de Kartuizersstraat in Ossendrecht, het Leempad (gedeelte) in Ossendrecht en de Wilhelmietenstraat in Huijbergen. De reconstructies worden uitgevoerd in combinatie met de vervanging van de riolering. De middelen voor de vervanging van de riolering zijn opgenomen in het Gemeentelijk Waterprogramma (GWP).

Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2027
In november 2023 is het 'Gemeentelijk Waterprogramma Woensdrecht 2024-2027' vastgesteld. Conform het plan is voor 2027 een investeringsbudget van € 675.800 in de programmabegroting opgenomen. De vervanging van de riolering van de Antwerpsestraat in Putte (2027) is in tijd naar voren gehaald in verband met de geplande reconstructie en herinrichting in 2027. Voor de riolering van de Antwerpsestraat is een budget van € 1.050.000 (2027) in de programmabegroting opgenomen.

Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2027
In november 2013 is het 'Beleidsplan wegen 2024-2027' vastgesteld. Conform het plan is voor 2027 een investeringsbudget van € 1.047.000 in de programmabegroting opgenomen.

Realisatie snelfietspad Bergen op Zoom-Woensdrecht-Antwerpen
Samen met de Provincie en de gemeente Bergen op Zoom wordt gewerkt aan de totstandkoming van de snelfietsroute F289. Het tracé loopt van Bergen op Zoom via Hoogerheide (Aviolanda) naar Antwerpen. Het netto-investeringsbudget voor het tracé op ons grondgebied wordt geraamd op € 2.040.000. Dit resulteert in een jaarlijkse kapitaallast van € 102.000 gebaseerd op een afschrijftermijn van 20 jaar.

3.10 Indicatoren

Lokale indicatoren Programma 3. Leefomgeving

Voor programma 3 bestaan er geen verplichte BBV-indicatoren (meer). Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren.

Burgerinitiatieven openbaar gebied

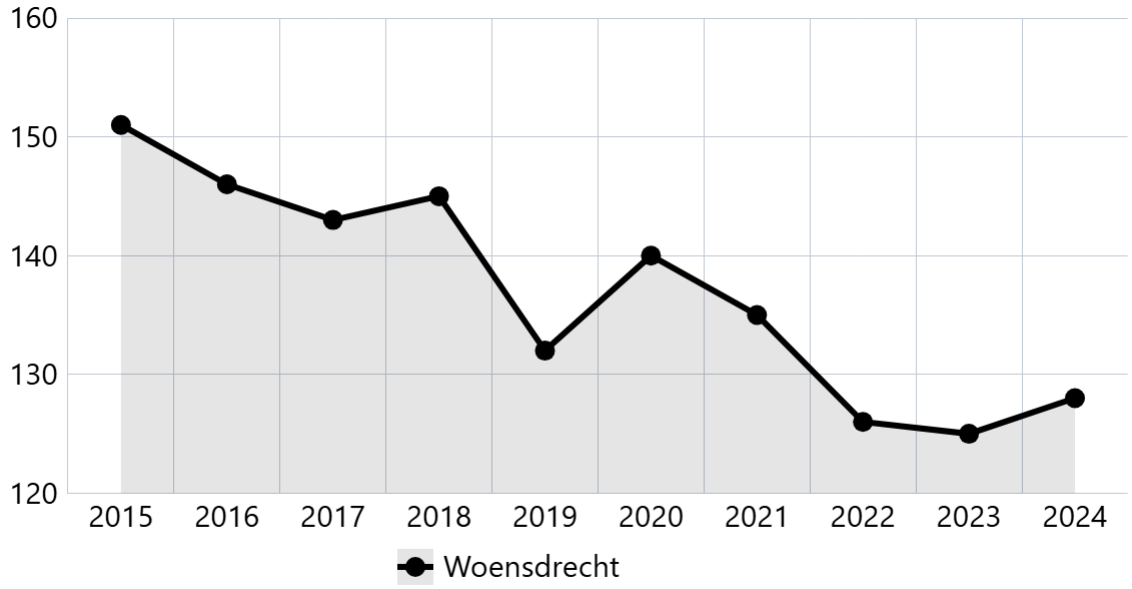
Burgerinitiatieven openbaar gebied	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal aantal	17	15	26	39	36	13
Totaal bedrag	€ 22.127	€ 53.250	€ 23.570	€ 25.569	€ 17.979	€ 16.089

Het betreft hier de burgerinitiatieven die uit het bijbehorende budget zijn bekostigd.

Verplichte BBV-indicatoren Programma 3. Leefomgeving

In deze paragraaf worden de indicatoren weergegeven die bij Programma 3. Leefomgeving horen. Deze cijfers worden automatisch opgehaald van www.waarstaatjegemeente.nl en www.woensdrecht.incijfers.nl. Voor verdere verdieping en vergelijking met Nederland, de provincie Noord-Brabant en andere gemeenten verwijzen we u naar deze twee websites. Indien cijfers, jaarschijven of toelichtingen ontbreken, waren deze op het moment van het opstellen van dit document niet beschikbaar. De gemeente Woensdrecht heeft daar geen invloed op. In een volgend document worden deze indicatoren waarschijnlijk geactualiseerd.

Omvang huishoudelijk restafval in kg. per inwoner

Bron: CBS - Huishoudelijk afval

Gebied	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Woensdrecht	151	146	143	145	132	140	135	126	125	128

Programma 4. Bestuurskracht

Inleiding

Met het programma Bestuurskracht creëren we de randvoorwaarden om de ambities voor Woensdrecht te kunnen realiseren. We zorgen voor een betrouwbaar en daadkrachtig bestuur, een solide financiële positie en een professionele en toekomstbestendige organisatie. Daarbij werken we vanuit heldere verantwoordelijkheden, goede samenwerking en een open verbinding met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

We versterken onze bestuurskracht door integraal en opgavegericht te werken, onze dienstverlening en bedrijfsvoering verder te ontwikkelen en actief samen te werken binnen en buiten onze gemeente. Zo beschikken bestuur en organisatie over de mensen, middelen, kennis, informatie en samenwerkingskracht die nodig zijn om maatschappelijke opgaven effectief op te pakken en de ambities uit het Collegewerkprogramma waar te maken.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van het programma Bestuurskracht zijn onder andere de volgende organisaties betrokken: GGD, Politie, buurtpreventie, WijZijn, Regio West-Brabant (RWB), Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB), Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB), Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB), N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Karel. (Stichting Inkoopbureau West-Brabant), het West-Brabants Archief (WBA), Equalit, Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Zeeland West-Brabant.

Wat geven we uit aan programma 4. Bestuurskracht?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	59.517.405	271.376	59.788.781	**62.138.309**	59.949.854	55.757.018	54.107.551
Lasten	-23.911.723	290.617	-23.621.106	**-25.688.863**	-25.272.242	-20.856.061	-18.672.596
Saldo	**35.605.682**	**561.993**	**36.167.675**	**36.449.446**	**34.677.612**	**34.900.957**	**35.434.955**
Onttrekkingen	1.419.437	5.953.856	7.373.293	**3.098.183**	1.470.494	748.213	606.115
Stortingen	-1.644.549	-2.665.498	-4.310.047	**-1.726.955**	-1.238.343	-255.851	-200.601
Mutaties reserves	**-225.112**	**3.288.358**	**3.063.246**	**1.371.228**	**232.151**	**492.362**	**405.514**
Resultaat	**35.380.570**	**3.850.351**	**39.230.921**	**37.820.674**	**34.909.763**	**35.393.319**	**35.840.469**

4.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

De weerbaarheid van inwoners, ondernemers en organisaties tegen ondermijnende, digitale en andere criminaliteit vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We richten in elke kern een noodsteunpunt in en zijn pilotgemeente in het kader van de 'Denk vooruit' campagne. Samen met partners en de samenleving bereiden we ons voor op crisis- en noodsituaties.
- We geven uitvoering aan het Integraal Veiligheidsplan Markiezaten 2027-2030.
- We werken regionaal samen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid.

Wat willen we bereiken?

De samenleving is voorbereid op langdurige crisis- en noodsituaties en inwoners zijn zo zelfredzaam mogelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We organiseren voorlichting en bewustwording over ondermijning, cybercriminaliteit, fraude, oplichting en digitale weerbaarheid.

Wat willen we bereiken?

Veiligheidsrisico's worden beter herkend, gemeld en vroegtijdig aangepakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We werken samen met politie, Openbaar Ministerie en maatschappelijke partners.
- We besteden extra aandacht aan de weerbaarheid en zelfredzaamheid van kwetsbare doelgroepen.

Wat willen we bereiken?

Sociaal-maatschappelijke veiligheid, ondermijning en natuurbrandpreventie worden integraal en regionaal aangepakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan de samenwerking met inwoners, onder andere via buurtpreventie, verder versterken.
- We geven uitvoering aan het Natuurbrandbeheersplan 2026.

Wat geven we uit aan 4.1 Openbare orde en Veiligheid?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	24.895	0	24.895	**7.195**	7.195	7.195	7.195
Lasten	-2.122.665	-32.942	-2.155.607	**-2.255.045**	-2.335.073	-2.414.698	-2.505.873
Saldo	**-2.097.770**	**-32.942**	**-2.130.712**	**-2.247.850**	**-2.327.878**	**-2.407.503**	**-2.498.678**

4.2 Handhaving

Wat willen we bereiken?

Behouden en bevorderen van het naleefgedrag voor een veilige en gezonde leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren toezicht en handhaving uit conform de uitvoerings- en handhavingsstrategie van het omgevingsrecht.

Wat willen we bereiken?

Zichtbaar en preventief toezicht en handhaving zijn structureel geborgd.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We maken de boa capaciteit van vier eigen boa's structureel (was twee vast en twee tijdelijk) en werken volgens de opzet van het landelijk boa-bestel.

Wat geven we uit aan 4.2 Handhaving?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	16.450	0	16.450	**17.303**	17.303	17.303	17.303
Lasten	-304.372	-40.000	-344.372	**-363.002**	-361.561	-379.481	-396.725
Saldo	**-287.922**	**-40.000**	**-327.922**	**-345.699**	**-344.258**	**-362.178**	**-379.422**

4.3 Dienstverlening en burgerzaken

Wat willen we bereiken?

Toegankelijke, inclusieve, betrouwbare en toekomstbestendige dienstverlening dichtbij inwoners en ondernemers.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Gemeentelijke dienstverlening monitoren we via klanttevredenheid, dashboardgegevens, meldingen en terugbelverzoeken en waar nodig sturen we bij op capaciteit, werkwijze en bereikbaarheid om aan de servicenormen te voldoen.

Wat willen we bereiken?

Inwoners en ondernemers kunnen zelfstandig of met passende ondersteuning gebruikmaken van digitale overheidsdiensten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We blijven de ondersteuning via het Informatiepunt Digitale Overheid (waar nodig) versterken.

Wat willen we bereiken?

Digitalisering, automatisering en AI ondersteunen de dienstverlening zonder menselijk contact te vervangen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan op een verantwoorde wijze AI-toepassingen onderzoeken en implementeren die dienstverlening aan inwoners en medewerkers verbeteren, met aandacht voor basisvoorwaarden en adoptie.

Wat willen we bereiken?

De organisatie sluit beter aan bij behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We blijven dienstverlening doorontwikkelen vanuit de beleving van de klant en processen voor inwoners en ondernemers vereenvoudigen.

Wat willen we bereiken?

Dienstverlening wordt eenvoudiger, klantgerichter en continu verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We blijven klanttevredenheid en klantbeleving monitoren als basis voor de verbetering van onze dienstverlening.

Wat geven we uit aan 4.3 Dienstverlening en burgerzaken?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	493.712	0	493.712	**532.764**	532.764	532.764	532.764
Lasten	-262.147	0	-262.147	**-279.243**	-280.052	-283.426	-285.074
Saldo	**231.565**	**0**	**231.565**	**253.521**	**252.712**	**249.338**	**247.690**

4.4 Samenwerken en besturen

Wat willen we bereiken?

We versterken de positie en invloed van Woensdrecht in regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We onderhouden en breiden onze bestuurlijke en ambtelijke netwerken actief uit en nemen waar dat in het belang van Woensdrecht is een leidende rol of bestuurlijke positie in.

Wat willen we bereiken?

We werken verder aan het uitbreiden en onderhouden van onze ambtelijke en bestuurlijke netwerken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ontwikkelen en voeren een gerichte lobby- en public-affairsagenda uit richting regio, provincie, Rijk en Europese instellingen.
- We zetten actief in op het verwerven van subsidies en werken structureel samen met overheden en andere partners op beleidsterreinen waar een gezamenlijke aanpak meerwaarde biedt.

Wat geven we uit aan 4.4 Samenwerken en besturen?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	138.040	0	138.040	**137.566**	137.566	137.566	137.566
Lasten	-2.894.392	-98.480	-2.992.872	**-3.231.600**	-3.203.131	-3.250.316	-3.279.114
Saldo	**-2.756.352**	**-98.480**	**-2.854.832**	**-3.094.034**	**-3.065.565**	**-3.112.750**	**-3.141.548**

4.5 Financiën

Wat willen we bereiken?

We zijn een financieel gezonde gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Onze meerjarenbegroting voldoet aan de criteria die de provincie Noord-Brabant voor repressief toezicht heeft gesteld. Dit blijkt uit schriftelijke goedkeuring van onze begroting door de provincie.
- Onze jaarstukken voldoen aan de criteria van de accountant, met als resultaat een goedkeurende controleverklaring.

Wat willen we bereiken?

We verantwoorden transparant.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We geven opvolging aan de bevindingen van onze accountant uit de jaarlijkse managementletter.
- De verbijzonderde interne controle wordt zodanig uitgevoerd, dat het college bij de jaarstukken een rechtmatigheidsverklaring kan afgeven over het af te sluiten boekjaar.
- Gedurende het lopende begrotingsjaar verstrekken we openbare financiële tussenrapportages. De gemeenteraad is daardoor in staat om tussentijds bij te sturen.

Wat geven we uit aan 4.5 Financiën?

Het merendeel van de (te ontvangen) Algemene Uitkering Gemeentefonds is begroot op dit product. Onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves lopen ook via dit product.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	51.509.395	259.311	51.768.706	**53.872.566**	51.619.240	47.357.229	45.638.587
Lasten	-7.493.306	1.297.732	-6.195.574	**-6.766.596**	-6.920.331	-2.614.916	-258.128
Saldo	**44.016.089**	**1.557.043**	**45.573.132**	**47.105.970**	**44.698.909**	**44.742.313**	**45.380.459**
Onttrekkingen	1.419.437	5.953.856	7.373.293	**3.098.183**	1.470.494	748.213	606.115
Stortingen	-1.644.549	-2.665.498	-4.310.047	**-1.726.955**	-1.238.343	-255.851	-200.601
Mutaties reserves	**-225.112**	**3.288.358**	**3.063.246**	**1.371.228**	**232.151**	**492.362**	**405.514**
Resultaat	**43.790.977**	**4.845.401**	**48.636.378**	**48.477.198**	**44.931.060**	**45.234.675**	**45.785.973**

4.6 Belastingen en heffingen

Wat willen we bereiken?

We streven ernaar om de gemeentelijke heffingen en belastingen op hetzelfde niveau te houden en passen maximaal alleen een inflatiecorrectie toe.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitgangspunt is dat de gemeentelijke woonlasten voor onroerendezaakbelasting en rioolheffing gezamenlijk niet verder stijgen dan met de inflatiecorrectie. Voor de afvalstoffenheffing blijft het uitgangspunt 'De gebruiker betaalt'.

Wat geven we uit aan 4.6 Belastingen en heffingen?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	7.250.113	0	7.250.113	**7.486.115**	7.550.986	7.620.161	7.689.336
Lasten	-497.327	-1.700	-499.027	**-570.439**	-593.797	-625.785	-654.397
Saldo	**6.752.786**	**-1.700**	**6.751.086**	**6.915.676**	**6.957.189**	**6.994.376**	**7.034.939**

4.7 Informatievoorziening en automatisering

Wat willen we bereiken?

Een betrouwbare, veilige en integere overheid die dienstverlening ook onder veranderende omstandigheden kan voortzetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bedrijfscontinuïteit borgen we via periodieke informatievoorziening en training. Bewustzijn rondom informatiebeveiliging, privacy, integriteit en weerbaarheid in de organisatie vergroten/borgen we via bewustwordingsacties en training.

Wat willen we bereiken?

Bestuurders, medewerkers en volksvertegenwoordigers zijn weerbaar tegen ongewenste beïnvloeding, integriteitsrisico's en maatschappelijke druk.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We versterken de bestuurlijke en ambtelijke weerbaarheid (waaronder digitale weerbaarheid) tegen ondermijning, agressie, intimidatie, ongewenste beïnvloeding en integriteitsrisico's.

Wat willen we bereiken?

Informatie, (persoons)gegevens zijn zorgvuldig beschermd en beschikbaar en de digitale dienstverlening is geborgd.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We blijven investeren in informatiebeveiliging en (persoons)gegevensbescherming, een betrouwbare digitale infrastructuur en een transparante informatiehuishouding.

Wat geven we uit aan 4.7 Informatievoorziening en automatisering?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-317.998	0	-317.998	**-345.363**	-354.086	-367.994	-380.019

4.8 Overhead

Wat geven we uit aan 4.8 Overhead?

Om te voorkomen dat er verschillen ontstaan in de wijze van toerekening van overhead is een algemene definitie van 'overhead' in artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgenomen: 'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Uitgangspunt van deze definitie is overigens dat (andere uitvoerings)kosten zoveel mogelijk direct aan de betreffende taken/activiteiten worden toegerekend. Dit uitgangspunt wordt vanzelfsprekend gehanteerd. Vanwege BBV worden alle personeelslasten die niet direct toewijsbaar zijn aan een taakveld binnen dit product geraamd.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	84.800	12.065	96.865	**84.800**	84.800	84.800	84.800
Lasten	-9.494.757	192.907	-9.301.850	**-11.230.013**	-10.697.404	-10.388.261	-10.378.994
Saldo	**-9.409.957**	**204.972**	**-9.204.985**	**-11.145.213**	**-10.612.604**	**-10.303.461**	**-10.294.194**

4.9 Personeel en organisatie

Wat willen we bereiken?

We blijven werken aan de ontwikkeling van competenties van medewerkers en leidinggevende die passen bij hun taken en verantwoordelijkheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ontwikkelen een gezamenlijke visie op leiderschap.
- We stimuleren eigenaarschap.
- We faciliteren teamontwikkeling en organisatie breed leren.

Wat willen we bereiken?

De organisatie werkt volgens een sturingsmodel dat aansluit bij de ambitie om door te groeien naar een ontwikkelorganisatie met de kenmerken van een beheerorganisatie als basis.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan een passende balans organiseren tussen lijnorganisatie, programma's, projecten en opgaveteams.

Wat willen we bereiken?

Doorontwikkelen van zelforganisatie en opgavegericht werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We werken datagedreven en informatie gestuurd. Het opstellen van uniforme werkwijzen.

Wat willen we bereiken?

De gemeente blijft een aantrekkelijke werkgever met aandacht voor ontwikkeling, werkgeluk, sociale veiligheid en duurzame inzetbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Een nieuwe strategische HRM-agenda opstellen die aansluit bij de ontwikkelambitie en personele behoefte.
- We investeren in opleiding, talentontwikkeling, loopbaanperspectief, vitaliteit, werkgeluk en sociale veiligheid.
- We ontwikkelen beleid voor duurzame inzetbaarheid en aantrekkelijk werkgeverschap en werken regionaal samen bij schaarste aan capaciteit, kennis en kunde.

Wat geven we uit aan 4.9 Personeel en organisatie?

Vanwege BBV-regelgeving worden de baten en lasten voor formatie grotendeels verantwoord binnen product 5.8 Overhead.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-488.218	-1.026.900	-1.515.118	**-610.783**	-489.920	-493.853	-496.724

4.10 Communicatie

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners worden goed geïnformeerd en zijn tevreden over de communicatie met de gemeente en het bestuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We communiceren tijdig en kiezen de meest passende kanalen.
- We werken aan de toegankelijkheid van onze communicatie en (online) informatie.

Wat willen we bereiken?

Duidelijke communicatie van de ambities en maatregelen uit het op te stellen collegewerkprogramma 2026-2030.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Na vaststelling van het collegewerkprogramma wordt een communicatiewerkprogramma opgesteld. Hierin wordt voor deze collegeperiode de communicatielijn uitgezet.

Wat geven we uit aan 4.10 Communicatie?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-36.541	0	-36.541	**-36.779**	-36.887	-37.331	-37.548

4.11 Nieuwe investeringen

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de volgende investeringen. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de gemeenteraad uitsluitend de nieuwe investeringen van het komende begrotingsjaar. Tevens kan de gemeenteraad aangeven van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen (artikel 5.2 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026').

Meerjarig investeringsschema Programma 4

Bedragen in €	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
4. Bestuurskracht					
70052701 Grenspark Kalmthoutse Heide bijdrage project Mona	**-40.000**	0	0	0	0
70152504 Aanschaf container 2027 team Wijk- & Dorpsbeheer	**-10.500**	0	0	0	0
70152702 Aanschaf riooldoorspuitapparaat 2027 team W&D	**-25.000**	0	0	0	0
70152703 aanschaf hogedrukreiniger 2027 team W&D	**-6.250**	0	0	0	0
70404001 Organisatie ontwikkeling	**-100.000**	-100.000	0	0	0
70404002 Strategische HR-Agenda	**-200.000**	-200.000	0	0	0
Totaal 4. Bestuurskracht	**-381.750**	**-300.000**	**0**	**0**	**0**
5. Bestuurskracht					
70152601 Aanschaf bladzuigwagen 2028 team Wijk- & Dorpsbeh.	**0**	-72.000	0	0	0
70152801 Aanschaf tractor 2028 team Wijk- & Dorpsbeheer	**0**	-112.500	0	0	0
70152802 Aanschaf houtversnipperaar 2028 team W&D	**0**	-50.250	0	0	0
70152803 Aanschaf kunstmeststrooier 2028 team W&D	**0**	-6.250	0	0	0
70152804 Aanschaf 2 aanhangwagens 2028 uitleendranghekken	**0**	-15.000	0	0	0
70152901 Aanschaf schutfrees 2029 team Wijk- & Dorpsbeheer	**0**	0	-30.250	0	0
70152902 Aanschaf wied-eg 2029 team Wijk- & Dorpsbeheer	**0**	0	-25.000	0	0
70152903 Aanschaf rolveger gladheidbestrijding 2029 team WD	**0**	0	-9.250	0	0
70153006 Aanleg zonnepanelen 2030 brandweerkaz. Hoogerheide	**0**	0	0	-91.000	0
70153007 Aanleg WTB-installatie 2030 brandweerkaz. H'Heide	**0**	0	0	-60.000	0
70153009 Aanschaf 2-wielige frees 2030 team W&D	**0**	0	0	-9.500	0
70153010 Aanschaf trilplaat 2030 team Wijk- & Dorpsbeheer	**0**	0	0	-2.750	0
70153011 Aanschaf schrobmachine 2030 team Wijk- & Dorpsbeh.	**0**	0	0	-5.250	0
Totaal 5. Bestuurskracht	**0**	**-256.000**	**-64.500**	**-168.500**	**0**
Saldo	**-381.750**	**-556.000**	**-64.500**	**-168.500**	**0**

Nut en noodzaak investeringen in begrotingsjaar Programma 4

In overeenstemming met artikel 5, lid 5 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026' beschrijft de programmabegroting nut en noodzaak van de investeringen die betrekking hebben op het begrotingsjaar 2027.

Aanschaf materieel team Wijk- & dorpsbeheer
De gemeenteraad heeft in februari 2026 het ’Beheerplan 2026-2029 Materieel team Wijk- & dorpsbeheer’ vastgesteld. Het plan geeft inzicht in de concrete voornemens en doelstellingen om te komen tot een vervangings- en investeringscyclus van het materieel van het team Wijk- & dorpsbeheer. Voor 2027 zijn investeringsbudgetten opgenomen voor een totaalbedrag van € 41.750. Het betreft het volgende materieel: een hogedrukreiniger (€ 6.250), container (€ 10.500) en een riooldoorspuitapparaat (€ 25.000).

Bewegwijzering Grenspark Kalmthoutse Heide in het kader van het project MONA
De gemeente Woensdrecht neemt deel aan het project MONA. Binnen dit project is de wens van het grenspark om bij alle toegangspoorten uniforme bewegwijzering toe te passen. Voor het aandeel van de gemeente Woensdrecht betekent dit een éénmalige bijdrage voor deze aanpassing van € 40.000.

Organisatie Ontwikkeling
In het College Werkprogramma is opgenomen dat de organisatie zich gaat ontwikkelen van een beheerorganisatie naar een ontwikkelorganisatie. Dit vraagt investeringen in de organisatie met programma’s die onder andere gericht zijn op zelforganisatie, opgavegericht werken, etc. Hiervoor is voor de jaren 2027 en 2028 een budget van € 100.000 per jaar in de programmabegroting opgenomen.

Strategische HR-Agenda
De komende jaren stroomt ambtelijke kennis en kunde uit als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Dit fenomeen is een landelijke trend. Binnen onze organisatie gaat het om acht medewerkers. Om tijdig te kunnen voorzien in vervangende capaciteit, waarbij ook tijd en ruimte is voor overdracht van kennis en taken, is voor de jaren 2027 en 2028 een budget van € 200.000 per jaar in de programmabegroting opgenomen.

4.12 Indicatoren

Lokale indicatoren Programma 4. Bestuurskracht

Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren. In onderstaande tabel zijn indicatoren 1 tot en met 5 ook verplicht vanuit het BBV, maar omdat deze lokaal ingevuld moeten worden, komen deze in onderstaande tabel terecht.

Lokale indicatoren	2022	2023	2024	2025	2026
1. Formatie per 1000 inwoners	6,1	6,2	6,3	6,9	6,9
2. Bezetting per 1000 inwoners	5,6	5,8	6,1	6,3	6,3
3. Apparaatskosten	€ 889	€ 1.148	€ 1.330	€ 1.323	-
4. Externe inhuur	10,20%	9,30%	10,60%	5,4%	-
5. Overhead	13,81%	12,06%	14,31%	11,99%	-
6. Veiligheidsgevoel overdag	-	-	8,3	-	-
7. Veiligheidsgevoel 's-avonds		-	7,3	-	-
8. Klanttevredenheid dienstverlening					
Baliebezoek	8	8,5	9,1	8,5	-
Inrichting wachtruimte	-	-	8,4	8,5	-
Privacy balie	-	-	8,2	8,2	-
Openingstijden	-	-	8,4	8,5	-
Telefoon	8,2	9	7,4	7,1	-

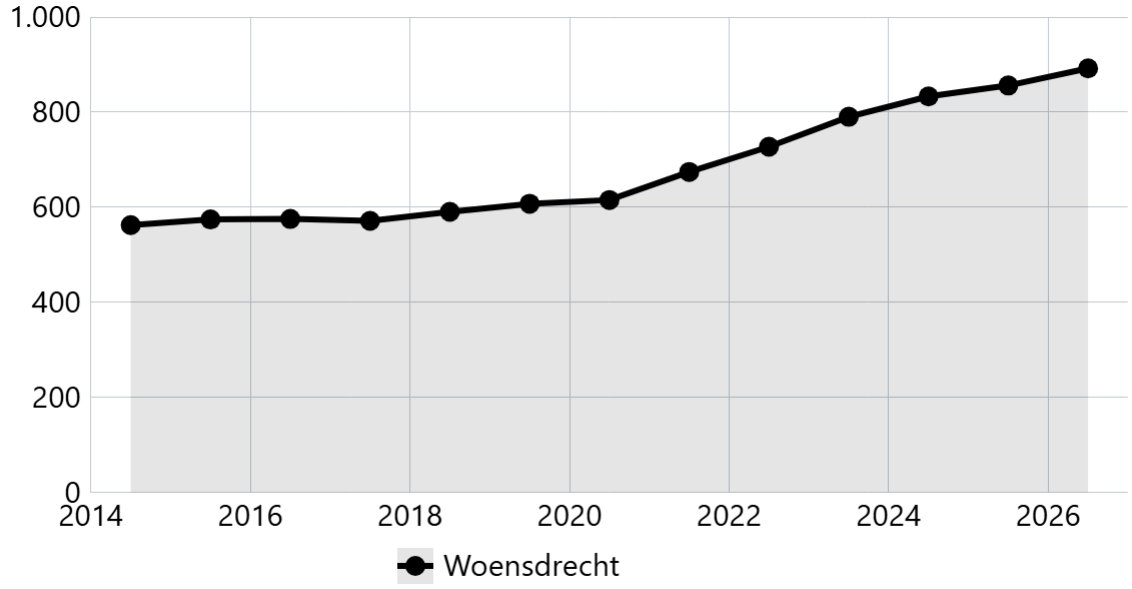
Toelichting:

1. Formatie betreft het aantal fte's dat in dienst mag zijn. *Uitgaande van formatie per 1 september 2026.*
2. Bezetting betreft het werkelijke aantal fte's dat werkzaam is. *Uitgaande van bezetting per 1 september 2026.*
3. Apparaatskosten per inwoner: alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
4. Externe inhuur: kosten als percentage van de totale loonsom.
5. Overhead: percentage van de totale lasten.
6. Veiligheidsbeleving is weergegeven op een schaal van 1 (laag) tot 10 (hoog). *Bron: Lemon-onderzoek 'Leefbaarheid in Woensdrecht'.*
7. Waardering die de afnemer van de dienst geeft aan de dienstverlening op een schaal van 1 (laag) tot 10 (hoog). *Bron: Intern klanttevredenheidsonderzoek.*

Verplichte BBV-indicatoren Programma 4. Bestuurskracht

In deze paragraaf worden de indicatoren weergegeven die bij Programma 4. Bestuurskracht horen. Deze cijfers worden automatisch opgehaald van www.waarstaatjegemeente.nl en www.woensdrecht.incijfers.nl. Voor verdere verdieping en vergelijking met Nederland, de provincie Noord-Brabant en andere gemeenten verwijzen we u naar deze twee websites. Indien cijfers, jaarschijven of toelichtingen ontbreken, waren deze op het moment van het opstellen van dit document niet beschikbaar. De gemeente Woensdrecht heeft daar geen invloed op. In een volgend document worden deze indicatoren waarschijnlijk geactualiseerd.

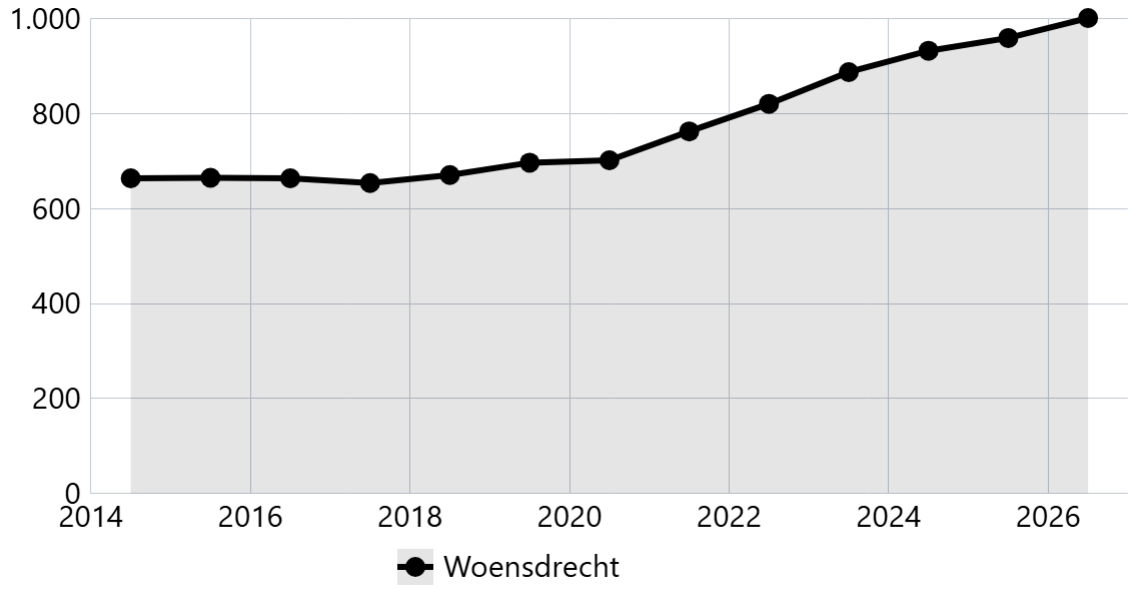
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden in euro's

Bron: COELO - Atlas lokale lasten

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Woensdrecht	562	574	575	571	590	607	615	674	727	790	833	856	892

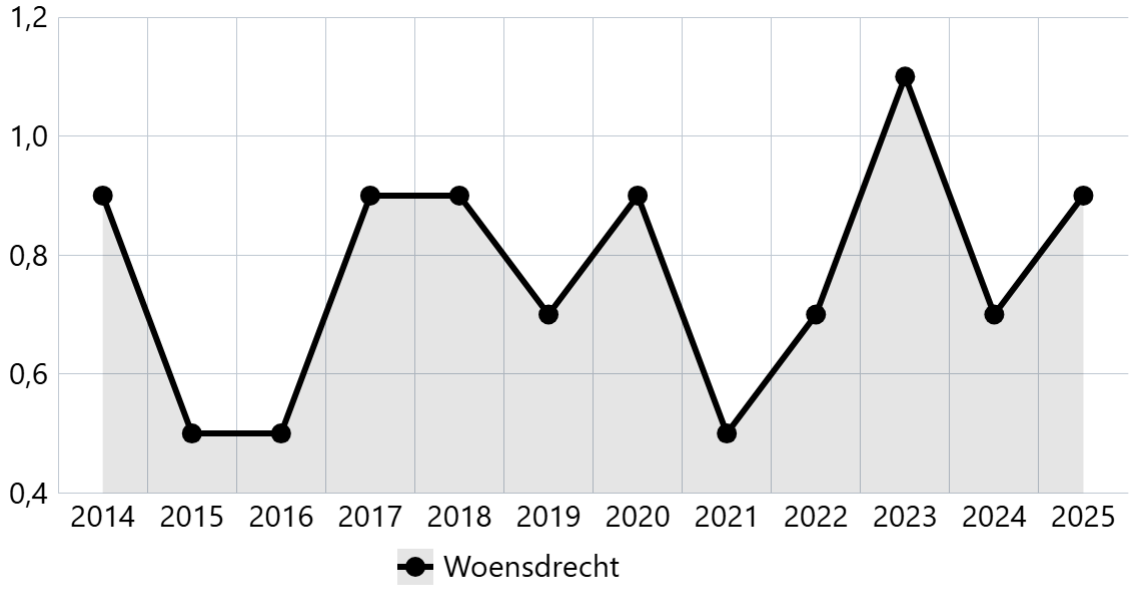
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in euro's

Bron: COELO - Atlas lokale lasten

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Woensdrecht	664	665	664	654	671	697	702	763	821	888	933	960	1.002

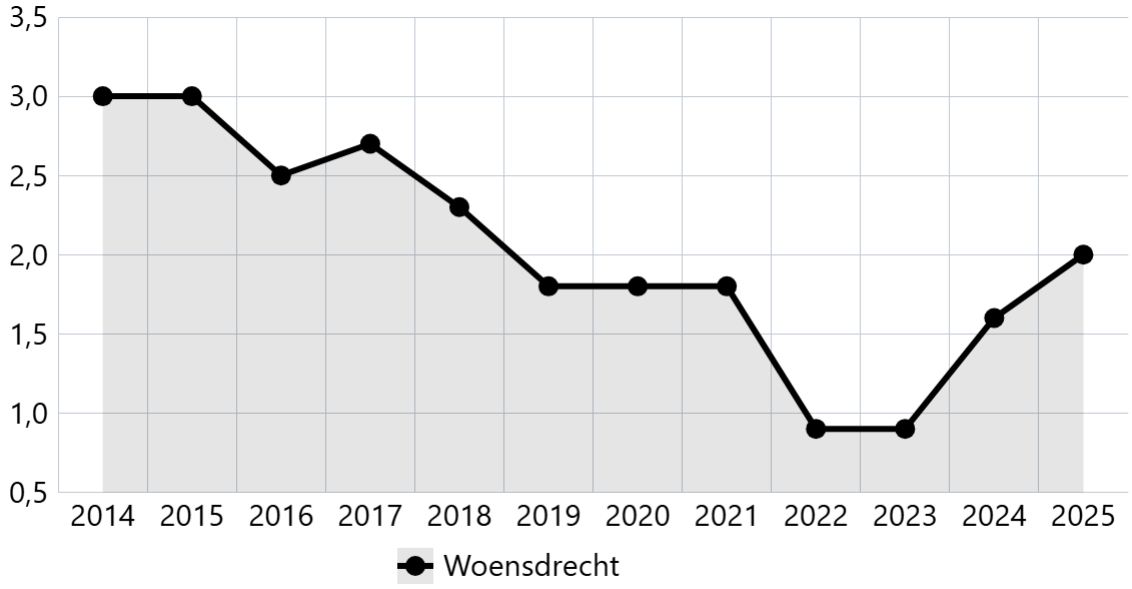
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Bron: CBS - Geregistreerde diefstallen

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	0,9	0,5	0,5	0,9	0,9	0,7	0,9	0,5	0,7	1,1	0,7	0,9

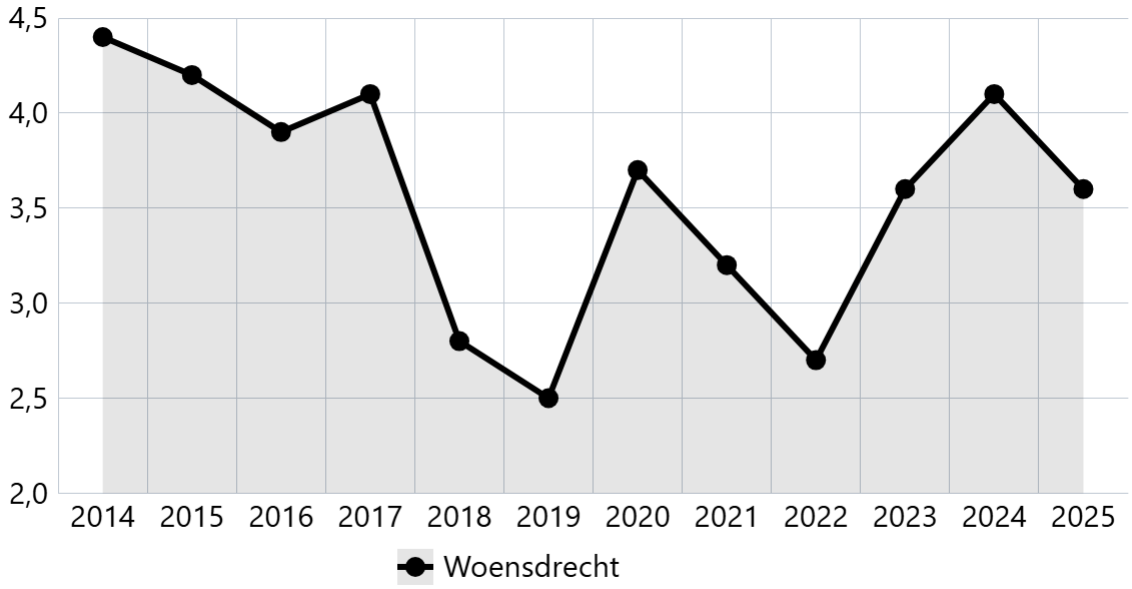
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Bron: CBS - Geregistreerde diefstallen

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	3,0	3,0	2,5	2,7	2,3	1,8	1,8	1,8	0,9	0,9	1,6	2,0

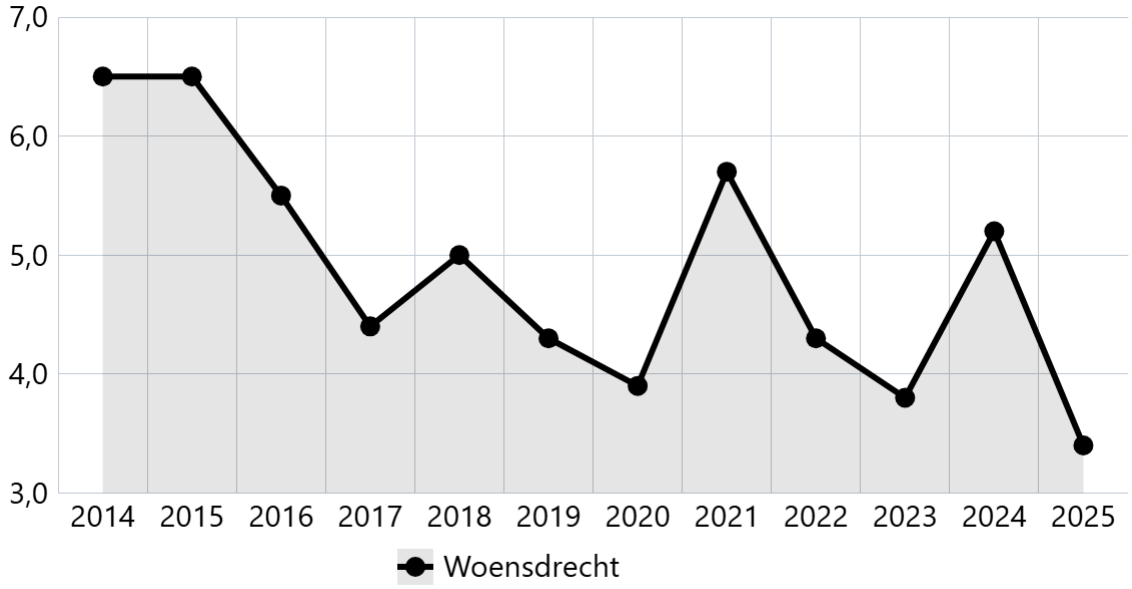
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Bron: CBS - Geregistreerde criminaliteit

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	4,4	4,2	3,9	4,1	2,8	2,5	3,7	3,2	2,7	3,6	4,1	3,6

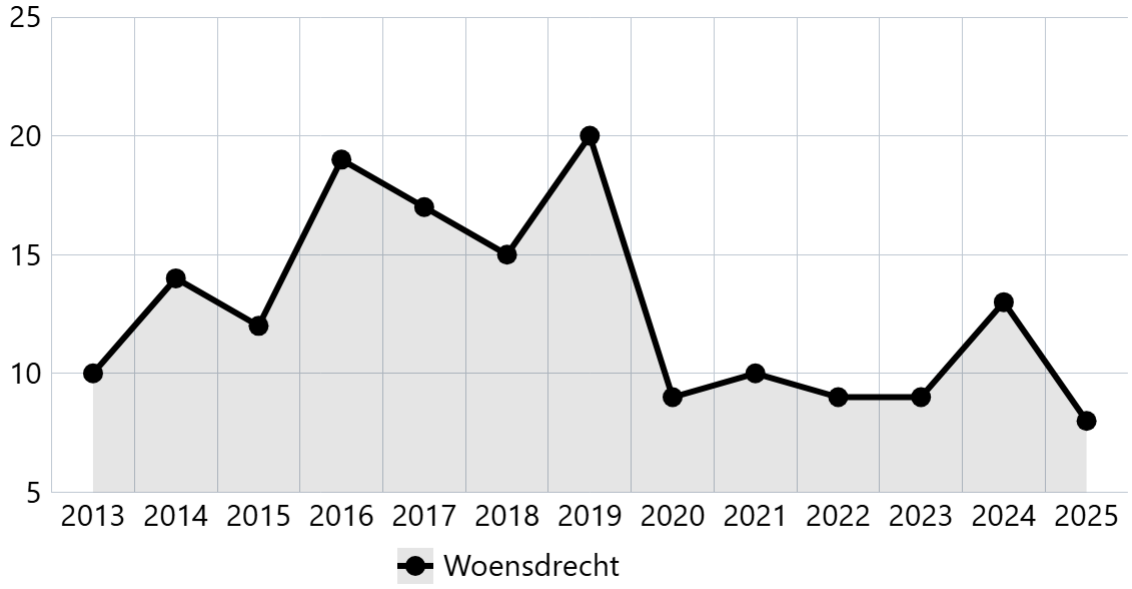
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag per 1.000 inwoners

Bron: CBS - Geregistreerde criminaliteit

Gebied	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	6,5	6,5	5,5	4,4	5,0	4,3	3,9	5,7	4,3	3,8	5,2	3,4

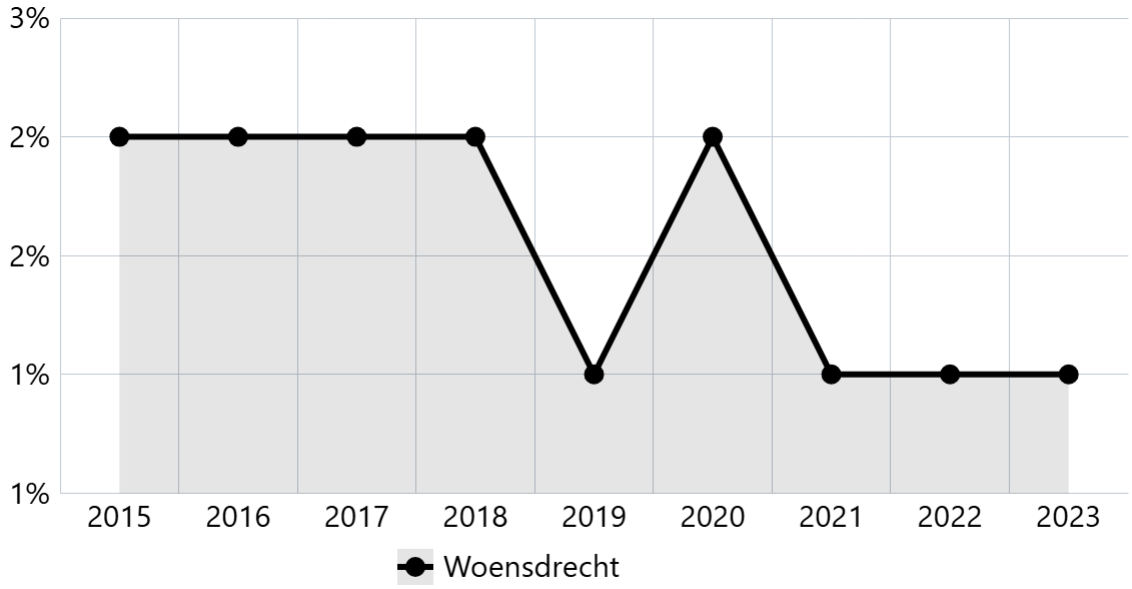
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Bron: Stichting Halt

Gebied	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Woensdrecht	10	14	12	19	17	15	20	9	10	9	9	13	8

Percentage jongeren 12-21 jaar met een delict voor de rechter

Bron: CBS - Jeugdmonitor

Gebied	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Woensdrecht	2%	2%	2%	2%	1%	2%	1%	1%	1%

Paragrafen

Paragraaf 1 Opgaven

Algemeen

De Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026 stelt dat de raad, bij aanvang van de raadsperiode, kan aangeven over welke aanvullende onderwerpen zij in een aparte paragraaf bij de P&C-stukken wenst te worden geïnformeerd. In het Collegewerkprogramma 2027-2030 heeft het college de volgende onderwerpen bestempeld als opgaven:

1. Omgevingswet
2. Transitie landelijk gebied
3. Transitie stedelijk gebied
4. Warmte

Opgave Omgevingswet

Inleiding

We werken aan een samenhangende en toekomstgerichte inrichting van onze fysieke leefomgeving, waarbij ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken, natuur, mobiliteit, duurzaamheid en voorzieningen in samenhang worden afgewogen. Met de Omgevingswet versterken we het integraal en gebiedsgericht werken en zorgen we voor een duidelijke verbinding tussen onze ambities, beleid en uitvoering.

De Omgevingsvisie en beleidscyclus geven richting aan de ontwikkeling van Woensdrecht en zorgen ervoor dat beleid periodiek wordt gemonitord, geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Het Omgevingsplan vertaalt deze ambities naar duidelijke, uitvoerbare en zoveel mogelijk uniforme regels voor onze fysieke leefomgeving. Daarbij zetten we in op eenvoud, digitale toegankelijkheid en het beperken van onnodige regeldruk. Zo creëren we duidelijkheid voor inwoners, ondernemers en initiatiefnemers en bieden we ruimte aan ontwikkelingen die bijdragen aan de toekomst van onze gemeente.

Ontwikkelingen

De komende jaren staat de verdere implementatie en doorontwikkeling van de Omgevingswet centraal. De Omgevingsvisie wordt verder ontwikkeld als integraal strategisch kader en verbonden met een samenhangende beleidscyclus. Tegelijkertijd werken we stapsgewijs toe naar één integraal en digitaal toegankelijk Omgevingsplan. Dit vraagt om het actualiseren en vereenvoudigen van regels, het versterken van integraal en gebiedsgericht werken en een goede verbinding tussen beleid, uitvoering en dienstverlening. De transitie naar het definitieve Omgevingsplan loopt door tot 2032 en vraagt de komende jaren blijvend aandacht voor capaciteit, kennis, werkprocessen en digitale ondersteuning.

Ambities

We werken aan een samenhangende en toekomstgerichte ontwikkeling van onze fysieke leefomgeving. Met een actuele Omgevingsvisie, een werkende beleidscyclus en één integraal Omgevingsplan verbinden we onze ambities voor onder andere wonen, economie, mobiliteit, natuur, duurzaamheid en voorzieningen. We willen integraal en gebiedsgericht werken verder verankeren en zorgen voor duidelijke, uitvoerbare en digitaal toegankelijke regels. Daarbij bieden we ruimte aan passende initiatieven, beperken we waar mogelijk onnodige regeldruk en betrekken we inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij ontwikkelingen in hun leefomgeving.

Wat doen we in deze bestuursperiode?

In deze bestuursperiode herijken we de Omgevingsvisie en werken we deze waar nodig uit in gebiedsgerichte en thematische programma's. We ontwikkelen een samenhangende beleidscyclus waarin visie, programma's, uitvoering, monitoring en evaluatie met elkaar zijn verbonden. Tegelijkertijd bouwen we stapsgewijs verder aan één integraal Omgevingsplan. We harmoniseren en vereenvoudigen regels, verminderen waar mogelijk onnodige regeldruk en verbeteren de digitale toegankelijkheid en toepasbaarheid. Daarbij versterken we het integraal en organisatiebreed werken en betrekken we inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden bij de ontwikkeling van hun leefomgeving.

Opgave Transitie landelijk gebied

Inleiding

We werken aan een toekomstbestendig en vitaal landelijk gebied, waarin natuur, water, klimaat, landbouw, wonen, recreatie en andere functies in samenhang worden bekeken. De ontwikkelingen vanuit Rijk en provincie hebben grote invloed op ons buitengebied. Daarom willen we als gemeente actief betrokken zijn bij gebiedsprocessen en regie houden op wat deze ontwikkelingen voor Woensdrecht betekenen.

We werken samen met inwoners, agrariërs, ondernemers en andere gebiedspartners aan oplossingen die bijdragen aan de kwaliteit en leefbaarheid van het landelijk gebied. Daarbij benutten we kansen voor natuur- en landschapsontwikkeling, water en klimaat, recreatie en economische ontwikkeling en vertalen we deze waar nodig naar onze Omgevingsvisie en andere ruimtelijke plannen. Zo streven we naar een goede balans tussen het beschermen van de kwaliteiten van ons buitengebied en het bieden van ruimte aan passende ontwikkelingen.

Ontwikkelingen

Het landelijk gebied is volop in ontwikkeling. Opgaven rond natuur, water, klimaat en landbouw hebben gevolgen voor het gebruik en de inrichting van ons buitengebied. Rijks- en provinciaal beleid en gebiedsgerichte processen zijn daarbij in belangrijke mate bepalend. Dit vraagt van ons om ontwikkelingen actief te volgen, verschillende belangen met elkaar te verbinden en kansen voor de kwaliteit en toekomstbestendigheid van het landelijk gebied te benutten.

Ambities

We werken aan een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied, waarin natuur, landschap, water, klimaat, landbouw, wonen en recreatie in samenhang worden bekeken. We willen de kwaliteiten van ons buitengebied behouden en versterken en tegelijkertijd ruimte bieden aan passende ontwikkelingen. Daarbij houden we zoveel mogelijk regie op ontwikkelingen en zoeken we samen met inwoners, agrariërs, ondernemers en andere partners naar een goede balans tussen beschermen, benutten en ontwikkelen.

Wat doen we in deze bestuursperiode?

In deze bestuursperiode nemen we actief deel aan gebiedsprocessen en relevante netwerken en brengen we de belangen van Woensdrecht daarin nadrukkelijk naar voren. We verbinden opgaven rond natuur, water, klimaat, landbouw en recreatie en stimuleren groenblauwe ontwikkelingen die bijdragen aan de kwaliteit van het buitengebied. Relevante ontwikkelingen vertalen we naar onze Omgevingsvisie en andere ruimtelijke plannen. Daarbij werken we nauw samen met inwoners, agrariërs, ondernemers en andere gebiedspartners en ondersteunen we hen waar mogelijk bij de veranderingen die in het landelijk gebied plaatsvinden.

Opgave Transitie stedelijk gebied

Inleiding

We werken aan een toekomstbestendige ontwikkeling van onze dorpen, waarbij we ruimte bieden aan woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen en tegelijkertijd oog houden voor de kwaliteit van de leefomgeving. We willen meer regie voeren op ruimtelijke ontwikkelingen en zoeken daarbij nadrukkelijk naar samenhang tussen het stedelijk en landelijk gebied.

We brengen kansrijke ontwikkellocaties in beeld, werken waar nodig met gebiedsvisies en een actieve inzet van het grondbeleid en benutten de mogelijkheden van het Omgevingsplan om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Daarbij spelen we in op belemmeringen, zoals de stikstofproblematiek, en verbinden we woningbouw aan andere opgaven en kansen binnen onze gemeente. Zo werken we gericht aan aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige dorpen.

Ontwikkelingen

De behoefte aan woningen en de verdere ontwikkeling van onze dorpen vragen om voldoende ruimte voor woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Tegelijkertijd worden gebiedsontwikkelingen complexer door onder andere stikstof en de samenhang met andere opgaven in de fysieke leefomgeving. Dit vraagt om een integrale aanpak, waarbij we meer regie voeren op ontwikkelingen en kansen voor onze dorpen gericht benutten.

Ambities

We werken aan aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige dorpen en willen voldoende ruimte bieden aan woningbouw en andere gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. We voeren daarbij meer regie op gebiedsontwikkelingen en zoeken naar samenhang tussen verschillende ruimtelijke en maatschappelijke opgaven. Met een actieve inzet van onder andere het grondbeleid en het Omgevingsplan willen we kansen benutten en gewenste ontwikkelingen mogelijk maken.

Wat doen we in deze bestuursperiode?

In deze bestuursperiode brengen we woningbouw- en andere ontwikkelkansen in beeld en werken we met een dynamische programmering van locaties. We voeren meer regie op gebiedsontwikkelingen en stellen waar nodig gebiedsvisies op om verschillende opgaven in samenhang te kunnen realiseren. Daarbij zetten we het grondbeleid en de mogelijkheden van het Omgevingsplan actief in om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken en zoeken we naar oplossingen voor belemmeringen, waaronder de stikstofproblematiek.

Opgave Warmte

Inleiding

We werken aan een betaalbare en haalbare warmtetransitie, waarmee we stap voor stap bijdragen aan een energie- en klimaatneutrale gemeente in 2050. Daarbij richten we ons op het verminderen van het energiegebruik en het voorbereiden van woningen en gebouwen op duurzame alternatieven voor aardgas. Betaalbaarheid en uitvoerbaarheid voor onze inwoners zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.

Met het warmteprogramma geven we richting aan deze ontwikkeling en brengen we in beeld welke oplossingen op welke plekken het meest passend zijn. We ondersteunen inwoners bij het isoleren en verduurzamen van hun woning en werken samen met partners aan de voorwaarden die nodig zijn voor de overgang naar duurzame warmte. Zo zetten we op een realistische en zorgvuldige manier stappen richting een toekomstbestendige warmtevoorziening.

Ontwikkelingen

De warmtetransitie krijgt de komende jaren steeds concreter vorm. Woningen en gebouwen moeten stapsgewijs worden voorbereid op een duurzame warmtevoorziening, waarbij energiebesparing en isolatie belangrijke eerste stappen zijn. Tegelijkertijd vragen betaalbaarheid, technische haalbaarheid en de beschikbare capaciteit van de energie-infrastructuur om een realistische en gebiedsgerichte aanpak.

Ambities

We werken stapsgewijs toe naar een duurzame en toekomstbestendige warmtevoorziening en dragen daarmee bij aan onze ambitie om in 2050 energie- en klimaatneutraal te zijn. We zetten in op energiebesparing en isolatie en zoeken naar warmteoplossingen die passen bij de lokale situatie. Betaalbaarheid, haalbaarheid en duidelijkheid voor onze inwoners staan daarbij centraal.

Wat doen we in deze bestuursperiode?

In deze bestuursperiode stellen we het warmteprogramma op en geven we uitvoering aan de daarin opgenomen aanpak. We ondersteunen inwoners bij isolatie, energiebesparing en het verduurzamen van hun woning en brengen in beeld welke duurzame warmteoplossingen lokaal haalbaar en passend zijn. Daarbij werken we samen met de netbeheerder en andere partners aan de randvoorwaarden voor de warmtetransitie en houden we nadrukkelijk rekening met betaalbaarheid, uitvoerbaarheid en de beschikbare energie-infrastructuur.

Paragraaf 2 Lokale heffingen

Algemeen

Lokale heffingen zijn te onderscheiden in belastingen enerzijds en leges, rechten en overige tarieven anderzijds. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang voor de raad omdat ze, naast de inkomsten van de algemene uitkering, veelal de enige mogelijkheid vormen om aanvullende wensen te kunnen financieren. Tegelijkertijd wordt steeds kritischer gekeken naar de totale gemeentelijke belastingdruk. Daarbij is niet alleen inzicht in absolute zin belangrijk, aangezien Woensdrecht niet op zichzelf staat: inzicht in de hoogte van de heffingen van vergelijkbare gemeenten is eveneens verhelderend. Een gemeente is beperkt in de belastingsoorten die ze mag heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de Gemeentewet.

In deze paragraaf treft u een toelichting op de belangrijkste tariefaanpassingen voor het begrotingsjaar 2027. De belastingverordeningen voor 2027 worden in de openbare raadsvergadering van december 2026 aan de raad ter vaststelling aangeboden. De in deze paragraaf opgenomen tarieven voor 2027 zijn onder voorbehoud van besluitvorming door de raad. Na de uitgangspunten van ons lokale beleid, een tabel van de geraamde inkomsten in 2027 (A) en een overzicht van de tariefontwikkeling 2023-2027 (B) worden achtereenvolgens de volgende onderwerpen toegelicht:

1. Onroerendezaakbelastingen (ozb)
2. Afvalstoffenheffing
3. Rioolheffing
4. Lokale lastendruk
5. Vergelijkend overzicht woonlasten
6. Forensenbelasting
7. Verblijfsbelasting
8. Marktgelden
9. Lijkbezorgingsrechten
10. Leges
11. Kwijtscheldingsbeleid

Lokaal beleid

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen is gebaseerd op de uitgangspunten van het coalitieakkoord 2026-2030 en het collegewerkprogramma 2027-2030 'Voor elkaar, voor Woensdrecht!'

We voeren een zorgvuldig en evenwichtig beleid voor onze lokale heffingen, waarbij we oog houden voor zowel een gezonde financiële positie van de gemeente als de lasten voor onze inwoners en ondernemers. Uitgangspunt is dat de gemeentelijke woonlasten voor onroerendezaakbelasting en rioolheffing gezamenlijk niet verder stijgen dan met de inflatiecorrectie.

Voor de afvalstoffenheffing blijft daarbij het uitgangspunt *‘de gebruiker betaalt’*. Bij heffingen die samenhangen met specifieke gemeentelijke dienstverlening streven we naar een transparante en uitlegbare verdeling van de kosten. Zo zorgen we voor een verantwoorde balans tussen de inkomsten die nodig zijn voor onze voorzieningen en dienstverlening en betaalbare lokale lasten voor onze inwoners en ondernemers.

Woensdrecht kent een gemiddeld belastingniveau. De COELO-Atlas 2026, die voor alle Nederlandse gemeenten een vergelijking maakt van de woonlasten, bevestigt dit beeld. De woonlasten worden gedefinieerd als het totaal van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Van de 342 gemeenten in Nederland staat Woensdrecht op plaats 89; dat wil zeggen dat er 88 gemeenten zijn die lagere woonlasten hebben en 253 met hogere woonlasten.

A. Geraamde inkomsten

In 2027 worden de volgende inkomsten met betrekking tot de lokale heffingen geraamd:

Bedragen kolom 2 t/m 6 x € 1.000

Titel	Jaarstukken 2025	Begroting 2026 (incl. wijziging)	Primitieve begroting 2027	Heffings-maatregel 2027	Totaal 2027 (1)	In % 2027 (2)	Bedrag 2027 (per inwoner) (3)
1	2	3	4	5	6	7	8
Onroerende zaakbelastingen	6.210	6.434	6.500	170	6.670	49,82%	€ 300
Afvalstoffenheffing	3.029	3.096	3.136	196	3.332	24,89%	€ 150
Rioolheffing	2.370	2.483	2.490	124	2.614	19,52%	€ 118
Hondenbelasting	120	-	-	-	-	0,00%	€ -
Forensenbelasting	56	56	56	-	56	0,42%	€ 3
Verblijfsbelasting	603	716	716	-	716	5,35%	€ 32
Totaal:	12.388	12.785	12.898	490	13.388	100%	€ 602

(1) Opbrengst na verwerking van de heffingsmaatregel 2027.

(2) Opbrengst per belastingsoort als percentage van de totale belastingopbrengst 2027.

(3) Totaal 2027 gedeeld door aantal inwoners gemeente Woensdrecht (raming per 1-1-2027 = 22.225)

B. Tariefontwikkeling 2023-2027

Tarieven per belastingsoort	2023	2024	2025	2026	2027
Onroerende zaakbelastingen					
Woningen: eigenaren	0,1058%	0,1075%	0,1040%	0,0975%	0,0942%
Niet-woningen: eigenaren	0,1821%	0,1887%	0,1887%	0,1902%	0,1905%
Niet-woningen: gebruikers	0,1527%	0,1582%	0,1582%	0,1595%	0,1598%
Afvalstoffenheffing					**Bedragen in €**
Vast deel	197,25	212,25	212,25	222,86	236,79
voor het ter beschikking stellen van een extra container voor gft				100,00	100,00
Afvalcontainer (per lediging):					
- 240 liter restafvalcontainer					
1 - 13 ledigingen	9,02	9,71	9,71	10,20	10,84
14 - 20 ledigingen	11,27	12,13	12,13	12,74	13,54
21 - 26 ledigingen	13,53	14,56	14,56	15,29	16,25
- 140 liter restafvalcontainer					
1 - 13 ledigingen	5,29	5,69	5,69	5,97	6,34
14 - 20 ledigingen	6,60	7,10	7,10	7,46	7,93
21 - 26 ledigingen	7,89	8,49	8,49	8,91	9,47
- 240 liter gft-afvalcontainer	-	-	-	-	-
- 140 liter gft-afvalcontainer	-	-	-	-	-
- Ondergrondse restafvalcontainer (per inworp)	1,13	1,22	1,22	1,28	1,36

Tarieven per belastingsoort			2023	2024	2025	2026	2027
Rioolheffing	**Art.nr.**	**Systematiek**					**Bedragen in €**
Vastrecht	1.1.1	woning met één persoon	157,40	165,35	173,60	182,30	191,40
		woning met meerdere personen	210,00	220,50	231,50	243,10	255,25
	1.1.2	niet-woning	210,00	220,50	231,50	243,10	255,25
Gedifferentieerde tarieven niet-woningen	2.1.1	vastrecht + variabel tarief voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 501 m3 tot en met 1.000 m3, per m3	0,95	1,00	1,05	1,10	1,16
	2.1.2	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 1.001 tot en met 10.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 berekende bedrag	0,54	0,57	0,60	0,63	0,66
	2.1.3	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 10.001 tot en met 20.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 en 2.1.2 berekende bedrag	0,25	0,26	0,27	0,28	0,29
	2.1.4	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 20.001 tot en met 30.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 tot en met 2.1.3 berekende bedrag	0,24	0,25	0,26	0,27	0,28
	2.1.5	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 30.001 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 tot en met 2.1.4 berekende bedrag	0,23	0,24	0,25	0,26	0,27
Hondenbelasting							
1e hond			37,50	37,50	37,50	-	-
2e en volgende hond			65,00	65,00	65,00	-	-
Kennel			155,00	155,00	155,00	-	-
Forensenbelasting							
Tarief			0,3179%	0,3231%	0,3125%	0,2930%	0,2831%
Verblijfsbelasting (t/m 2025 toeristenbelasting)							
Per overnachting, per persoon			1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Marktgelden							
Weekmarkt Hoogerheide			4,50	4,50	4,50	4,50	4,50
Weekmarkt Putte			4,50	4,50	4,50	4,50	4,50
Jaarmarkt Putte			105,00	105,00	105,00	105,00	105,00

1. Onroerendezaakbelastingen (ozb)

De onroerendezaakbelastingen worden berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak; de WOZ-waarde. De peildatum van de WOZ-waarde is 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de aanslag betrekking heeft. De WOZ-waarde per 1 januari 2026 is leidend voor de belastingaanslag van 2027.

De Belastingsamenwerking West-Brabant stelt jaarlijks de nieuwe WOZ-waarden vast voor alle woningen en niet-woningen. Dat gebeurt kort voor het opleggen van de aanslagen, omdat dan voldoende informatie beschikbaar is voor de herwaardering. De tarieven voor 2027 die in deze begroting zijn opgenomen zijn dan ook voorlopig en gebaseerd op de tarieven van 2026 met een indexatie. De definitieve tarieven zullen via het voorstel voor de Verordening voor de heffing en invordering van de onroerendezaakbelasting 2027 aan de gemeenteraad worden aangeboden. De voorlopige tarieven worden hierbij alleen nog gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling.

De inflatiecorrectie voor 2027 bedraagt +2,91%. Dit is gebaseerd op de ontwikkeling van de consumentenprijsindex van de maand juni 2026 ten opzichte van juni 2025 (bron: CBS). Voor het meerjarenperspectief 2028-2030 van de begroting wordt bij de opbrengst van de onroerendezaakbelastingen rekening gehouden met een inflatiepercentage van +1%.

Het ‘normtarief’, ofwel redelijk peil van de onroerendezaakbelasting, is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2027 vastgesteld op 0,1595% van de WOZ-waarde (2026: 0,1648%; bron: Meicirculaire gemeentefonds 2026).

2. Afvalstoffenheffing

Iedere gemeente heeft de wettelijke plicht tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen binnen haar grondgebied (art. 10.21 en 10.22 Wet milieubeheer). De gemeente kan, ter compensatie van de kosten die verbonden zijn aan de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen een heffing instellen. Deze heffing geldt alleen voor inwoners en voor ieder perceel (woning) waar de mogelijkheid bestaat tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen, ook al wordt er geen afval aangeboden.

Landelijk zijn gemeenten op zoek naar manieren om meer ‘afval’ te recyclen en minder aan te bieden als restafval. Ook de gemeente Woensdrecht streeft naar een hogere mate van recycling. De kosten voor afvalverwerking stijgen, terwijl de noodzaak om grondstoffen duurzaam te recyclen toe neemt. Daarnaast heeft de gemeente zich gecommitteerd aan de doelstelling van het nationale VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof). Dit programma beschrijft de doelstellingen voor gemeenten op het gebied van circulariteit van grondstoffen: in 2030 moet minimaal 60% van het huishoudelijk afval gerecycled worden en daarmee moet de gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner terug worden gebracht tot onder de 100 kilo (bron: www.vang-hha.nl). In 2025 was het recycle percentage van de gemeente Woensdrecht 60% (bron: VANG recycletool, www.benchmarkafval.nl) en de hoeveelheid restafval bedraagt 182 kg per inwoner (bron: Saver N.V.).

Tevens moet de activiteit ‘afvalinzameling & -verwerking’ kostendekkend uitgevoerd worden. Dat betekent dat de lasten financieel gedekt moeten worden door de baten. Maar ook dat het principe geldt: 'de gebruiker betaalt'. Om de doelstelling te behalen heeft de raad in 2019 besloten met ingang van 2020 de volgende maatregelen te nemen:

- Verhoging van de variabele en invoering van progressieve tarieven van het aanbieden van het restafval;
- Verhoging van het tarief voor de extra tikken op de milieustraat.

De ophaalfrequentie van het afval is éénmaal in de twee weken.

Voor 2027 zien we dat de totale lasten van de afvalinzameling en -verwerking toenemen ten opzichte van de geraamde kosten in de programmabegroting 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door verschillende ontwikkelingen. Zo nemen de kosten voor de afvalinzameling toe als gevolg van de jaarlijkse indexering van de tarieven van Saver N.V. Een van de belangrijkste kostenverhogende ontwikkelingen is de door het Rijk ingevoerde CO_2-heffing op de verwerking van restafval. Daarnaast leiden het plaatsen van 15 ondergrondse GFT-E afvalcontainers, het plaatsen van sensoren in de openbare straatafvalcontainers en de inzet van de GRIP-wagen tot hogere kosten.

Om de afvalinzameling en -verwerking in 2027 kostendekkend te krijgen zouden de tarieven van de afvalstoffenheffing met ingang van 2027 verhoogd moeten worden met 9,25%. Om de tariefstijging voor 2027 te beperken en vooruitlopend op het op te stellen afvalbeleidsplan worden de kosten van de sensoren en de inzet van de GRIP-wagen in 2027 ten laste van de voorziening 'egalisatie afvalinzameling en -verwerking' gebracht. Om de afvalverwerking in 2027 kostendekkend te krijgen wordt de raad voorgesteld de tarieven van de afvalstoffenheffing met ingang van 2027 te verhogen met 6,25%. Tevens wordt de raad voorgesteld de tarieven voor het gebruik van de milieustraat met 6,25% te verhogen. De belasting voor het gebruik van de milieustraat bedraagt:

Voor het 4e tegoed op de Saverpas: € 20,30 (in 2026: € 19,10);
Voor het 5e en 6e tegoed, per tegoed op de Saverpas: € 40,40 (in 2026: € 38,05);
Voor het 7e en volgende tegoed, per tegoed op de Saverpas: € 67,55 (in 2026: € 63,60).
Het aantal ‘gratis’ tikken op de milieustraat blijft ongewijzigd: namelijk 3.

De opbrengsten aan afvalstoffenheffing worden geraamd op € 3.331.500 en dit resulteert in een kostendekkingspercentage van 97,3% Rekening houdend met de aanwending van de voorziening bedraagt het kostendekkingspercentage 100%.

Voorziening 'egalisatie afvalinzameling en -verwerking'

Woensdrecht heeft een voorziening 'egalisatie afvalinzameling & -verwerking' tot haar beschikking voor het afdekken van risico's en financiële resultaten van afval. Het verwachte saldo van de voorziening per 01-01-2027 bedraagt (afgerond) € 877.000.

Ketenovereenkomst Verpakkingen

Met ingang van 2026 is de Samenwerkingsovereenkomst Verpakkingen 2025-2030 van kracht. Onderdeel van deze overeenkomst is een nieuwe systematiek voor de vergoeding van de inzameling van PMD. De hoogte van de vergoeding wordt afhankelijk van de kwaliteit van het ingezamelde PMD en wordt per inzamelsysteem vastgesteld aan de hand van samenstellingsmetingen.

Stijging CO_2-heffing voor afvalverbrandingsinstallaties

Vanaf 1 januari 2027 betalen afvalverbrandingsinstallaties meer CO_2-belasting. De tarieven per 1.000 kilo CO_2-uitstoot lopen elk jaar op. Met deze maatregel wil het kabinet de afvalverbrandingsinstallaties stimuleren om minder CO_2 uit te stoten. Dat is nodig voor het halen van de klimaatdoelen. (Bron: Rijksoverheid)

Toelichting op de tabel ‘kostendekkendheid afvalinzameling en -verwerking’:

Taakveld ´7.3 Afval´ is het centrale taakveld. Naast de baten en lasten uit het taakveld ‘7.3 Afval’ wordt van het taakveld ‘2.1 Verkeer en vervoer’ een bedrag van (afgerond) € 32.000 in de heffing betrokken. Dit betreft 25% van de geraamde lasten van straatreiniging inclusief het veegvuil. Van het taakveld ´6.3 Inkomensregelingen´ wordt een bedrag van € 85.000 voor het deel van de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing in de heffing betrokken. Het geraamde saldo van 'afvalinzameling & -verwerking' bedraagt € 169 nadelig.

Kostendekkendheid afvalinzameling en -verwerking Bedragen in €

Taakveld/omschrijving	Specificatie	Bedrag 2027	%
Lasten			
7.3 Afval	1. Afvalinzameling	-1.368.250	
	2. Afvalverwerking	-633.215	
	3. Milieustraat	-984.500	
	4. Overig	-264.697	
2.1 Verkeer en vervoer	5. Straatreiniging	-32.363	
6.3 Inkomensregelingen	6. Kwijtschelding afvalstoffenheffing	-85.000	
Overhead		-34.740	
BTW		-417.326	
Baten (exclusief opbrengsten afvalstoffenheffing)			
7.3 Afval	2. Afvalverwerking	332.000	
	3. Milieustraat	8.522	
	7. Dividenduitkering Saver N.V.	55.000	
Totaal (lasten minus baten)		-3.424.569	100%
Opbrengsten afvalstoffenheffing (opgenomen in taakveld 7.3 Afval)		3.331.500	
Saldo en kostendekkendheid		-93.069	97%
Onttrekking aan de voorziening 'afvalinzameling & - verwerking'		92.900	
Saldo afvalinzameling & -verwerking na onttrekking aan de voorziening		-169	

3. Rioolheffing

Onder de naam ‘rioolheffing’ wordt geheven: een belasting ter bestrijding van de kosten die voor de gemeenten verbonden zijn aan:

- de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, evenals de zuivering van huishoudelijk afvalwater en;
- de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde en afvloeiende hemelwater, evenals het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Het college van burgemeester en wethouders kan ter invulling van de taak, op het gebied van het beheer van watersystemen en waterketenbeheer, een gemeentelijk rioleringsprogramma vaststellen (art. 3.14 Omgevingswet). In het gemeentelijk waterprogramma (GWP) wordt aangegeven op welke manier de gemeente de gemeentelijke watertaken wil verbeteren, uitbreiden, onderhouden en beheren en welke middelen noodzakelijk zijn om de gestelde doelen te bereiken. Het huidige GWP is vastgesteld door de gemeenteraad in november 2023 en heeft een looptijd van 4 jaar (2024-2027).

Te rekenen van het belastingjaar 2010 wordt een rioolheffing geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. De rioolheffing kent twee grondslagen:

- een vast tarief per perceel;
- een bedrag op basis van het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De raad wordt voorgesteld om de vaste en variabele tarieven voor 2027 aan te passen. De tarieven voor 2027 zijn opgenomen in het overzicht van de tariefontwikkeling 2023-2027 (B) in deze paragraaf. De tarieven stijgen gemiddeld met 5,0%. Conform het door de raad vastgestelde kostendekkingsplan in het GWP 2024-2027.

Toelichting op de tabel 'kostendekkendheid riolering':

In de tabel zijn de lasten en baten opgenomen, die voor het bepalen van de tarieven van de rioolheffing van toepassing zijn. Naast de baten en lasten uit het taakveld '7.2 Riolering' wordt van het taakveld '2.1 Verkeer en vervoer' een bedrag van (afgerond) € 97.000 in de heffing betrokken. Dit betreft 75% van de geraamde lasten van straatreiniging inclusief het veegvuil. Het vegen van de goten beperkt het instromen van vuil in de straatkolken en voorkomt vervuiling van het rioolstelsel.

Van het taakveld '5.7 Openbaar groen & (openlucht)recreatie' wordt een bedrag van € 97.500 in de heffing betrokken. Dit betreft de geraamde lasten van het onderhoud van de gemeentelijke watergangen (sloten) inclusief het afvoeren van het slootvuil. Het toerekenen van het onderhoud watergangen aan rioolbeheer is reëel vanuit de relatie met de zorgplicht hemelwater. Het functioneren van het hemelwaterriool is gekoppeld aan het functioneren van de watergangen die dienen voor de afvoer van regenwater.

Van het taakveld ´6.3 Inkomensregelingen´ wordt een bedrag van € 65.000 voor het deel van de kwijtschelding van de rioolheffing in de heffing betrokken.

In de lasten van het taakveld '7.2 Riolering´ is een toevoeging aan de voorziening ´rioolbeheer´ opgenomen van (afgerond) € 1.212.000. De toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op het 'GWP 2024-2027'. Het kostendekkingspercentage van riolering is 100%.

Kostendekkendheid riolering Bedragen in €

Taakveld/omschrijving	Specificatie	Bedrag 2027	%
Lasten			
7.2 Riolering	1. Exploitatie en beheer riolering	-1.862.383	
	2. Heffing en invordering rioolheffing	-49.549	
2.1 Verkeer en vervoer	3. Aandeel kosten straatreiniging	-97.088	
5.7 Openbaar groen & (openlucht)recreatie	4. Kosten onderhoud watergangen	-97.500	
6.3 Inkomensregelingen	5. Kwijtschelding rioolheffing	-65.000	
Overhead		-285.846	
BTW		-156.884	
Baten (exclusief opbrengsten rioolheffing)			
7.2 Riolering	N.v.t.	-	
Totaal (lasten minus baten)		-2.614.250	100%
Opbrengsten rioolheffing (opgenomen in taakveld 7.2 Riolering)		2.614.250	
Saldo en kostendekkendheid		-	100%

4. Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de lastenontwikkeling van een gezin (meerpersoonshuishouden). De woonlasten bestaan uit drie onderdelen: onroerende-zaakbelasting, afvalstoffen- en rioolheffing. Voor de onroerende-zaakbelasting wordt uitgegaan van een gezin met in eigendom een woning met een getaxeerde waarde voor het jaar 2027 van € 476.000. De waarde van € 476.000 is gebaseerd op de gemiddelde woningwaarde van 2025 van € 406.000 (bron: CBS StatLine 9-2026) gecorrigeerd met een verwachte waardestijging voor 2026 van +10,0% (bron: BWB) en voor 2027 van gemiddeld +6,5% (bron: Waarderingskamer 6-2026). Voor de afvalstoffenheffing wordt voor het jaar 2027 uitgegaan van gemiddeld 13 ledigingen van een 240 liter restafvalcontainer.

Bedragen in €

Lokale lastendruk	2023	2024	2025	2026	2027 *
Lastenontwikkeling gezin	912,80	968,56	992,22	1.034,39	1.081,35

* Berekend als volgt: OZB € 476.000 x 0,0942% + riool € 255,25 + afval vast € 236,79 + afval variabel 13 x € 10,84

De in de tabel gehanteerde WOZ-waarden zijn gebaseerd op de door het CBS gepubliceerde cijfers 'gemiddelde WOZ-waarde van woningen'.

5. Vergelijkend overzicht woonlasten

Om inzicht te hebben in de hoogte van de woonlasten in Woensdrecht zijn in onderstaande tabel de woonlasten van een aantal (buur)gemeenten opgenomen, zij het dat deze betrekking hebben op 2026. De tarieven 2027 van deze gemeenten zijn thans nog niet bekend.

Ter informatie zijn ook de “laagste” en de “hoogste” waarden opgenomen. De cijfers zijn ontleend aan de “Atlas van de lokale lasten 2026” van het COELO. Het begrip ´bruto gemeentelijke woonlasten´ is samengesteld uit de OZB voor een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, .

Vergelijkend overzicht woonlasten

Bedragen in €

Gemeente	Bruto woonlasten eph 2026	Bruto woonlasten mph 2026	Landelijk rangtelnummer
Rijssen-Holten	647	669	1
Etten-Leur	795	820	5
Tholen	791	900	23
Rucphen	857	938	40
Woensdrecht	**892**	**1.002**	**89**
Reimerswaal	824	1.011	95
Gemiddelde Noord-Brabant	**921**	**1.011**	
Halderberge	883	1.022	106
Roosendaal	1.000	1.038	123
Moerdijk	864	1.045	134
Steenbergen	910	1.051	145
Gemiddelde Nederland	**1.000**	**1.095**	
Bergen op Zoom	1.043	1.095	190
Zundert	1.142	1.262	291
Bloemendaal	1.949	2.279	342

eph = éénpersoonshuishouden

mph = méérpersoonshuishouden met eigen woning

Hieruit blijkt dat Woensdrecht ten opzichte van 2025 in de stand van het landelijk rangnummer is gestegen. Stond Woensdrecht in 2025 op nummer 85 (bruto woonlasten meerpersoonshuishouden € 960), nu staat Woensdrecht op nummer 89 (bruto woonlasten meerpersoonshuishouden € 1.002). Woensdrecht bevindt zich daarmee onder het gemiddelde van de provincie Noord-Brabant en Nederland.

6. Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt opgelegd aan natuurlijke personen die geen hoofdverblijf in de gemeente hebben en die meer dan 90 dagen een tweede (gemeubileerde) woning beschikbaar houden voor zichzelf of hun gezin. De belasting wordt geheven naar de heffingsmaatstaf voor de onroerende zaakbelastingen zoals die voor het belastingobject waarvan de woning deel uitmaakt is vastgesteld.

Het tarief forensenbelasting 2027 is geïndexeerd met het inflatiepercentage (+2,91%). Bij de tariefbepaling wordt tevens rekening gehouden met een correctie voor de waardemutatie van de onroerende zaken. De Belastingsamenwerking West-Brabant stelt jaarlijks de nieuwe WOZ-waarden vast voor alle woningen en niet-woningen. Dat gebeurt kort voor het opleggen van de aanslagen, omdat dan voldoende informatie beschikbaar is voor de herwaardering. Het tarief forensenbelasting 2027 dat in deze begroting is opgenomen, is dan ook voorlopig. Het definitieve tarief zal via het voorstel voor de Verordening op de heffing en invordering van forensenbelasting 2027 aan de gemeenteraad worden aangeboden. Het voorlopige tarief zal hierbij alleen nog worden gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling. Een stijging van de waarde leidt tot een lager tarief en een daling van de waarde tot een hoger tarief. De totale opbrengst verandert niet.

7. Verblijfsbelasting

Verblijfsbelasting is een directe belasting die geheven wordt voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen vergoeding - in welke vorm dan ook - door personen die niet als ingezetene met een adres in de basisadministratie personen van de gemeente zijn opgenomen. De belastingplichtige is degene die gelegenheid biedt tot verblijf in hem ter beschikking staande ruimten, dan wel op hem ter beschikking staande terreinen. De belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen. In de Verordening verblijfsbelasting is een registratieplicht opgenomen, zodat duidelijk is dat de exploitant de verplichting heeft zorg te dragen voor een registratie van het aantal overnachtingen.

Tarief
De raad heeft in 2020 besloten het tarief met ingang van het jaar 2020 te verhogen van € 1,00 naar € 1,50 per persoon, per overnachting ongeacht het type verblijf. Voor 2027 blijft het tarief ongewijzigd ten opzichte van 2026.

8. Marktgelden

De tarieven voor 2027 veranderen niet ten opzichte van 2026.

Baten en lasten van de markten Bedragen in €

Omschrijving	Begroting 2027	Jaarstukken 2025
Weekmarkt Putte	2.319	€ 1.645
Jaarmarkt Putte	17.179	€ 16.065
Weekmarkt Hoogerheide	2.502	€ 2.267
Totaal baten	22.000	€ 19.977
Totaal lasten*	-58.547	€ -56.376
Kostendekkingspercentage	**-37,6%**	**-35,4%**

** Bedragen inclusief compensabele BTW.*

9. Lijkbezorgingsrechten

De tarieven van de lijkbezorgingsrechten zijn voor 2027 geïndexeerd met het inflatiepercentage (+2,91%).

Bedragen in €

Baten en lasten van de lijkbezorging Omschrijving	Begroting 2027	Jaarrekening 2025
Baten (diverse tarieven)	59.625	56.130
Lasten: begraafplaatsen / lijkbezorging*	-124.443	-128.647
Kostendekkingspercentage	**47,9%**	**43,6%**

** Bedragen inclusief compensabele BTW.*

10. Leges

Naast belastingen heft de gemeente rechten (leges) voor individuele dienstverlening aan haar inwoners. De tarieven van de rechten dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten van het verlenen van de dienst niet overschrijden. De geraamde opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter compensatie van de geraamde kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. Daarbij dient rekening te worden gehouden met van rijkswege vastgestelde maximumtarieven, zoals bijvoorbeeld voor reisdocumenten en rijbewijzen. Het voorziene kostendekkingspercentage van de leges is wettelijk gelimiteerd op 100%.

De legesverordening is naar aard van de dienstverlening ingedeeld in drie hoofdstukken:

- hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening;
- hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet;
- hoofdstuk 3 Dienstverlening waarop de dienstenrichtlijn van toepassing is.

Het komt voor dat bepaalde onderdelen van de legesverordening een hogere opbrengst realiseren dan de daaraan toegerekende kosten, terwijl bij een ander onderdeel geen 100%-kostenverhaal mogelijk blijkt te zijn. Binnen hoofdstuk 1 en 2 is kruissubsidiëring toegestaan, zodat een eventueel dekkingstekort van de ene paragraaf gecompenseerd kan worden door een hoger dekkingspercentage van een andere paragraaf in deze hoofdstukken. Bij hoofdstuk 3 is alleen binnen het hoofdstuk kruissubsidiëring per paragraaf toegestaan. Het streven is een volledige kostendekking te realiseren en voor zover nodig daartoe kruissubsidiëring toe te passen.

Hierna is een overzicht opgenomen van de geraamde baten en lasten voor 2027 met de bijbehorende percentages van de kostendekking per paragraaf. Binnen hoofdstuk 1 en hoofdstuk 2 wordt kruissubsidiëring tussen de paragrafen toegepast. De mate van kostendekking blijkt uit het overzicht. Niet vermelde paragrafen zijn 'gereserveerde' paragrafen. De tarieven voor 2027 zijn gebaseerd op de tarieven 2026 aangepast met een inflatiecorrectie van +2,91% (bron: CBS). In de lasten zijn de directe kosten opgenomen die verbonden zijn aan de betreffende leges, de loonkosten en de opslagpercentage overhead op de personeelskosten. Voor 2027 bedraagt dit opslagpercentage 67%.

Uit de gehelde verordening wordt een kostendekkendheid van 97% geraamd. Met betrekking tot de genoemde hoofdstukken wordt het volgende toegelicht:

- Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening.

Binnen het hoofdstuk Algemene dienstverlening is sprake van een geraamde kostendekking van 81%. Het belangrijkste aandeel binnen deze titel zijn de reisdocumenten, ID-kaarten en rijbewijzen. De tarieven voor deze documenten zijn wettelijk gemaximeerd. Daarnaast heeft de toepassing van de seniorenkorting van 50% bij rijbewijzen een drukkend effect op de totale kostendekking.

- Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet.

Binnen het hoofdstuk Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet is voor het begrotingsjaar 2027 sprake van een geraamde kostendekking van 116%. De belangrijkste opbrengsten binnen deze categorie zijn de leges uit aanvragen voor omgevingsvergunningen met betrekking tot omgevingsplanactiviteiten. Het aantal verleende vergunningen en de bijbehorende leges, die gebaseerd zijn op de bouwsom, fluctueert jaarlijks. Op dit moment is er sprake van economische onzekerheid, mede als gevolg van de stikstofregelgeving. Als gevolg van de aanpassingen die destijds, in 2026, in de legesverordening zijn doorgevoerd, wordt desondanks verwacht dat de legesopbrengsten op peil blijven en niet zullen afnemen.

- Hoofdstuk 3 Dienstverlening waarop de dienstenrichtlijn van toepassing is.

Binnen hoofdstuk dienstverlening waarop de dienstenrichtlijn van toepassing is, is de kostendekking 48%. Binnen deze hoofdstuk vallen de diverse APV-vergunningen en vergunningen op basis van de Alcoholwet.

In volgend overzicht zijn de baten en de lasten en de mate van kostendekkendheid van de leges 2027 opgenomen.

Bedragen in €

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loon-kosten	Overhead	Totale kosten	Opbrengst	Kosten-dekkendheid
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening						
Paragraaf 1.1 Burgerlijke stand	2.833	21.791	14.527	39.151	42.412	108%
Paragraaf 1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	182.653	133.209	88.806	404.668	337.186	83%
Paragraaf 1.3 Rijbewijzen	25.858	87.125	58.083	171.066	123.382	72%
Paragraaf 1.4 Verstrekkingen ihkv de basisregistratie persoonsgegevens	0	8.139	5.426	13.565	10.012	74%
Paragraaf 1.6 Vastgoedinformatie						-
Paragraaf 1.7 Overige publiekszaken	3.385	3.743	2.496	9.624	4.604	48%
Paragraaf 1.8 Gemeentearchief	0	808	539	1.347	758	56%
Paragraaf 1.9 Bijzondere wetten	12.236	42.159	28.106	82.501	63.568	77%
Paragraaf 1.10 Diversen	0	1.291	860	2.151	1.778	83%
Totaal hoofdstuk 1	**226.965**	**298.265**	**198.843**	**724.073**	**583.700**	**81%**
Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet						
Paragraaf 2.2 Voorfase	3.410	24.839	13.806	42.055	44.903	107%
Paragraaf 2.3 tm 2.13 Bouwactiviteiten en samenhangende activiteiten	48.082	411.196	240.754	700.032	812.806	116%
Totaal hoofdstuk 2	**51.492**	**436.035**	**254.560**	**742.087**	**857.709**	**116%**
Hoofdstuk 3 Dienstverlening waarop de dienstenrichtlijn van toepassing is						
Paragraaf 3.1 Horeca	0	8.893	5.929	14.822	11.106	75%
Paragraaf 3.2 Seksbedrijven						-
Paragraaf 3.3 Winkeltijdenwet						-
Paragraaf 3.4 Organiseren evenement of markt	0	6.468	4.312	10.780	945	9%
Paragraaf 3.5 Standplaatsen	0	2.910	1.940	4.850	2.646	55%
Paragraaf 3.6 Huisvestingswet 2014						-
Totaal hoofdstuk 3	**0**	**18.271**	**12.181**	**30.452**	**14.697**	**48%**
Totalen verordening	**278.457**	**752.571**	**465.584**	**1.496.612**	**1.456.106**	**97%**

11. Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente heeft de mogelijkheid om opgelegde aanslagen voor gemeentelijke belastingen kwijt te schelden indien een belastingplichtige niet in staat is een aanslag geheel of gedeeltelijk te betalen. In de Gemeentewet en de Invorderingswet 1990 is het juridisch kader voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen opgenomen. De gemeente is wettelijk verplicht de door de Minister van Financiën vastgestelde regels in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 toe te passen. In de Gemeentewet is geregeld op welke onderdelen de gemeente van de uitvoeringsregeling af mag wijken. Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt verzorgd door de Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB), op basis van de regeling die de raad vaststelt.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor (een deel van) de afvalstoffen- en rioolheffing. Het kwijtscheldingsbudget bedraagt voor 2027 € 150.000. Dit bedrag is opgebouwd uit € 85.000 kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en € 65.000 kwijtschelding voor rioolheffing.

Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het doel van deze paragraaf is om inzicht te geven in de ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente Woensdrecht. Daarvoor wordt een actualisatie gegeven van onze risico's, ten tijde van het opstellen van deze begroting. Daarbij wordt ook terug gekeken naar de vorige inventarisatie, die in de jaarrekening 2025.

In maart en augustus 2026 zijn de organisatiebrede strategische risico's geïnventariseerd, geactualiseerd en beoordeeld op kans en impact. Ieder risico wordt voor beide onderwerpen geclassificeerd als Laag, Midden of Hoog. Bij deze waardering wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde intersubjectieve methode. Dat wil zeggen dat de waardering niet door één, maar door meerdere personen vanuit verschillende achtergronden (waaronder management, financiën en concerncontrol) zijn beoordeeld op kans en impact. Ieder heeft daarbij vanuit andere invalshoeken zijn inbreng gehad. De waardering die gebruikt is in de risico-analyse is de gezamenlijke uitkomst van deze beoordelingen.

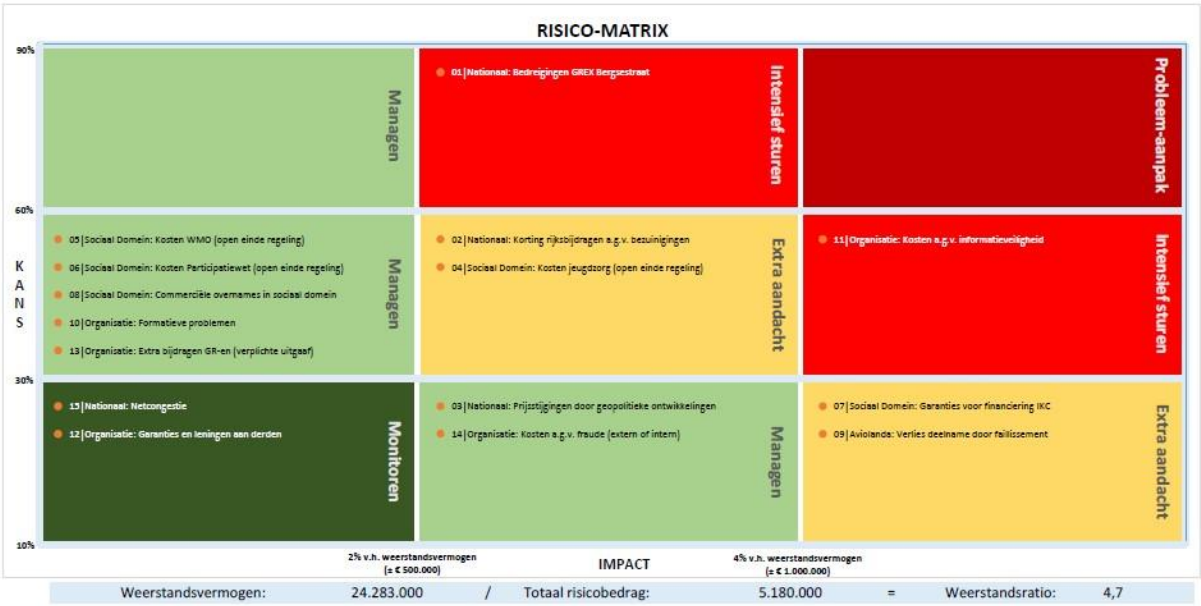
Op basis van de combinatie van kans- en impactclassificatie wordt aan ieder risico een risicobedrag toegerekend. Dit risicobedrag is niet gelijk aan het nominale risicobedrag. Er wordt in de berekeningen rekening mee gehouden dat niet alle risico's zich tegelijk voor zullen doen. Op basis van de Kans en Impact inschatting wordt daarom bij ieder risico een passend deel van het nominale risicobedrag meegenomen in de berekeningen.

Het totale risicobedrag van alle risico's wordt afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen bestaat uit de vrij te besteden reserve(s), de post onvoorzien en eventuele onbenutte belastingcapaciteit. Door het beschikbare weerstandsvermogen te delen door het totale risicobedrag wordt de weerstandsratio berekend. Gemeente Woensdrecht streeft ernaar een structureel financieel gezonde organisatie te zijn. Daarbij past een weerstandsratio van minimaal 1,4.

In de onderstaande matrix zijn de geïnventariseerde risico's en de bijbehorende waarderingen weergegeven. In de tabel daaronder zijn de risico's beschreven. Deze overzichten geven de stand van zaken weer in augustus 2026. In verband met de benodigde tijd voor het opstellen van deze begroting was dit de meest actuele stand die kon worden opgenomen in dit document. Voor de jaarrekening 2026 zal de inventarisatie en de matrix weer worden geactualiseerd. De huidige weerstandsratio komt uit op 4,7. Uit dit hoge weerstandsratio blijkt dat Gemeente Woensdrecht financieel gezond is.

Dat wil niet zeggen dat Woensdrecht daarom alle risico's accepteert. In het algemeen houdt de gemeente een voorzichtige houding aan ten aanzien van risico's. Aanvaardbare risico's voor onze gemeente zijn die risico's, die onvermijdelijk zijn om onze doelstellingen te realiseren, zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit alles wel zolang de weerstandscapaciteit niet onder de ondergrens van 1,0 zakt.

Risico's die zijn afgedekt door het treffen van beheersmaatregelen, zoals het afsluiten van verzekeringen of aanpassingen in processtappen, zijn niet opgenomen in onderstaande matrix en tabel. De kans en/of impact van dergelijke risico's zijn immers gereduceerd naar nul. Zij hebben daardoor ook geen invloed meer op de weerstandsratio. Zoals te zien volgt uit de Kans en Impact combinatie ook direct welke strategie passend is bij het risico. Dit kan variëren van monitoren (bewaken) of managen (onderdeel van de dagelijkse sturing) tot aan een intensieve probleem-aanpak waarbij veel inzet nodig is om het risico tegen te gaan.

Categorie	Nr	Risico	Toelichting	Kans	Impact	Risicobedrag	Passende strategie
Nationaal	01	Bedreigingen GREX Bergsestraat	Door de stikstofproblematiek wordt de voortgang van de GREX Bergsestraat bedreigd. Ook door de discussie rondom de gezondheidsrisico's van geitenhouderijen is de aanwezigheid van Costa Cabrita een bedreiging voor de GREX Bergsestraat. De begrote winst uit deze GREX-en is daarmee onzeker.	H	M	€ 530.000	Intensief sturen
	02	Korting rijksbijdragen a.g.v. bezuinigingen	Het nieuwe kabinet gaat bezuinigen. Het is niet uit te sluiten dat dit (direct of indirect) gaat leiden tot bezuinigingen op het gemeentefonds of specifieke uitkeringen.	M	M	€ 380.000	Extra aandacht
	03	Prijsstijgingen door geopolitieke ontwikkelingen	In de begroting is rekening gehouden met de te verwachten inflatie. De algehele ontwikkelingen in de wereld maken de inflatie tegenwoordig moeilijker voorspelbaar. Prijsstijgingen kunnen in de praktijk daardoor hoger zijn dan verwacht.	L	M	€ 150.000	Managen
	15	Netcongestie	Sinds 1 juli 2026 zijn elektra-aansluitingen bij woningbouw niet meer gegarandeerd. Deze moeten qua prioriteit nu concurreren met industriële aansluitingen. Enexis heeft in onze gemeente nog geen wachtlijst voor aansluitingen, maar de transporteur Tennet heeft wel capaciteitsproblemen. Qua financieel risico raakt het alleen onze eigen grondexploitaties. Vertraging op nieuwbouwprojecten doordat woningen niet direct op het elekticiteitsnetwerk kunnen worden aangesloten zal leiden tot renteverlies door latere inkomsten en wellicht stijgende kosten door inflatie.	L	L	€ 50.000	Monitoren
Sociaal Domein	04	Kosten jeugdzorg (open einde regeling)	Jeugdzorg is een open einde regeling, de kosten kunnen daardoor hoger uitvallen dan geraamd omdat budgetsturing niet mogelijk is. De invoering van de hervormingsagenda jeugdzorg verhoogd het risico op extra uitgaven. Hetzelfde geldt voor de lopende contractonderhandelingen voor jeugdzorg plus. Bij het samenstellen van de begroting is nog geen goede inschatting te maken van de uitkomsten van deze onderhandelingen. Derde risicoverhogende factor is de oprichting van de gemeenschappelijke regeling voor jeugdzorg. Dit leidt wellicht tot een hogere deelnemersbijdrage.	M	M	€ 380.000	Extra aandacht
	05	Kosten WMO (open einde regeling)	De WMO is een open einde regeling, de kosten kunnen daardoor hoger uitvallen dan geraamd omdat budgetsturing niet mogelijk is.	M	L	€ 130.000	Managen

	06	Kosten Participatiewet (open einde regeling)	De participatiewet is een open einde regeling, de kosten kunnen daardoor hoger uitvallen dan geraamd omdat budgetsturing niet mogelijk is.	M	L	€ 130.000	Managen
	07	Garanties voor financiering IKC	Indien IKC zijn leningen niet meer kan betalen staat de gemeente garant.	L	H	€ 1.840.000	Extra aandacht
	08	Commerciële overnames in sociaal domein	Enkele gecontracteerde leveranciers in het sociaal domein zijn of worden overgenomen door private equity partijen. Daarmee worden deze leveranciers commercieel. De ervaringen bij huisartsen, dierenartsen en tandartsen leert dat hierdoor bewegingen kunnen ontstaan die leiden tot mindere kwaliteit tegen hogere kosten.	M	L	€ 130.000	Managen
Fysiek Domein		Er zijn geen bijzondere financiële risico's in het fysieke domein					Managen
Aviolanda	09	Verlies deelname door faillissement	Als Avioalanda failliet zou gaan zijn de aandelen en de extra kapitaalstortingen van de gemeente vrijwel niets meer waard. Voor de eerste € 3,9 miljoen investering heeft de gemeente een risicoreserve gevormd. In deze analyse is daarom alleen gerekend met het geinvesteerd vermogen boven deze € 3,9 miljoen.	L	H	€ 250.000	Extra aandacht
Organisatie	10	Formatieve problemen	De arbeidsmarkt is krap en wordt de komende jaren naar verwachting nog krapper. Extra werving- en/of personeelskosten zijn daarom niet uit te sluiten.	M	L	€ 130.000	Managen
	11	Kosten a.g.v. informatieveiligheid	Voortdurend is er dreiging op hacks, phishing of datalekken. Ondanks de gerealiseerde beveiligingsmaatregelen is het nooit uit te sluiten dat er iets mis gaat. In dat geval kan dat leiden tot extra herstel- en beveiligingskosten, boetes en wellicht schadeclaims.	M	H	€ 750.000	Intensief sturen
	12	Garanties en leningen aan derden	De gemeente staat vanuit maatschappelijke oogpunt garant voor diverse leningen, en heeft ook leningen verstrekt. Bij liquiditeitsproblemen bij de leners kan dit financiële schade voor de gemeente veroorzaken.	L	L	€ 50.000	Monitoren
	13	Extra bijdragen GR-en (verplichte uitgaaf)	De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn een verplichte uitgaaf, indien het bestuur van een gemeenschappelijke regeling instemt met (extra) verhoging van de bijdrage. De kosten kunnen daardoor hoger uitvallen, budgetsturing is slechts beperkt mogelijk.	M	L	€ 130.000	Managen
	14	Kosten a.g.v. fraude (extern of intern)	Voortdurend is er dreiging op frauduleuze handelingen, zeker ook van buitenaf. Ondanks de gerealiseerde beveiligingsmaatregelen is het nooit uit te sluiten dat er iets mis gaat. In dat geval kan dat leiden tot extra herstel- en beveiligingskosten, en weglekken van geldmiddelen.	L	M	€ 150.000	Managen
			Totaal risicobedrag		**€ 5.180.000**		**weerstandsratio**
			Weerstandsvermogen		**€ 24.283.000**		**4,7**

Ontwikkeling van de risico's sinds de jaarrekening 2025

In het bovenstaande overzicht zijn de risico's beschreven. Ten opzichte van de vorige inventarisatie (jaarrekening 2025) zijn nieuwe ontwikkelingen verwerkt in de analyse. Dit heeft ertoe geleid dat een nieuw risico is toegevoegd (netcongestie) en bij vier risico's de inschatting van kans of impact zijn veranderd. In deze paragraaf worden deze wijzigingen toegelicht. Alle overige risico's zijn beoordeeld als nog actueel, er zijn geen risico's vervallen.

Risico 2: korting rijksbijdragen a.g.v. bezuinigingen.

Er zijn geen aanwijzingen voor extra directe kortingen op het gemeentefonds, buiten de beleidsmatige ontwikkelingen die al eerder in de diverse circulaires zijn opgenomen. Feit is echter dat het kabinet moet bezuinigen, en omdat het gemeentefonds en andere rijksbijdragen gekoppeld zijn aan de rijksuitgaven, is zeker niet uit te sluiten dat indirect nieuwe bezuinigingen op de rijksbegroting alsnog doorwerken naar de gemeenten. Omdat Nederland nu een minderheidskabinet heeft kunnen de kabinetsplannen niet op voorhand goed worden ingeschat, er kan nog van alles veranderen tijdens de parlementaire behandeling. Maar in het algemeen werken rijksbezuinigingen vaak door naar lagere overheden, daarom is de kans nu verhoogd van laag naar middel.

Risico 3: prijsstijgingen door politieke ontwikkelingen.

De geopolitieke ontwikkelingen zijn sinds het opstellen van de vorige begroting ingewikkelder en onzekerder geworden. Tegelijkertijd is de begroting 2027 opgesteld op basis van prijzen waarin de prijsstijgingen uit het afgelopen jaar al zijn verwerkt, de kans op extra prijsstijgingen is daarmee verlaagd. Een extra prijsstijging bovenop het begrotingsniveau zal daarom naar verwachting minder effect hebben. In de risico-analyse is dit verwerkt door de impact te verlagen van middel naar laag, waarbij tegelijkertijd vanwege de toegenomen onzekerheid de kans is verhoogd van laag naar middel.

Risico 10: formatieve problemen

Het risico op extra kosten vanwege moeilijk invulbare vacatures blijft onverminderd bestaan. Wel leert de praktijk dat in de vorige analyse de impact wat te hoog was ingeschat. Deze stond op middel (tussen € 500.000 en € 1.000.000). Dergelijke extra kosten boven de begroting worden niet gemaakt, en de impact is daarom afgeschaald van middel naar laag (tot € 500.000).

Risico 13: extra bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen

Het risico op extra bijdragen bestaat altijd, alleen is de kans in deze begroting opgeschaald van laag naar middel. Daar zijn twee redenen voor. Ten eerste de mogelijke rijksbezuinigingen die ook kunnen doorwerken naar de activiteiten van gemeenschappelijke regelingen. Ten tweede zijn er op dit moment nog twee gemeenschappelijke regelingen in oprichting (jeugdzorg en automatisering). Het is zeker niet uit te sluiten dat dit leidt tot extra organisatiekosten. De impact blijft staan op laag.

Risico 15: netcongestie

Dit risico is nieuw in deze analyse. Tot 1 juli 2026 waren nieuwbouwwoningen gegarandeerd van een aansluiting op het elektriciteitsnet. Alleen voor bedrijfsmatige aansluitingen waren er wachtrijen. Sinds 1 juli geldt echter dat alle aansluitingsverzoeken op een en dezelfde wachtlijst komen en met elkaar moeten concurreren. De gemeente kon een volgordelijst woningen voor de komende 10 jaar indienen, en heeft dat gedaan met onder andere al onze grondexploitaties daarop. Dat betekent dat ze vast zijn aangemeld, maar geeft niet de garantie dat de elektriciteitsaansluitingen beschikbaar zullen zijn. Dat hangt voortaan af van de beschikbare capaciteit op dat moment. Enexis heeft op dit moment nog geen lokale capaciteitsproblemen, maar de transporteur Tennet heeft deze wel. Dit kan dus zorgen voor vertraging op de grondexploitaties. Gelet op de capaciteitsproblemen bij Tennet is dit risico voorlopig ingeschaald op kans middel. De impact staat op klein, er wordt immers hier alleen naar de financiële impact gekregen, die bestaat alleen uit renteverlies door latere inkomsten, en oplopende inflatie op de bouwkosten door uitstel. De maatschappelijke impact kan groot zijn, maar dat telt niet mee voor deze risico-analyse.

Weerstandscapaciteit

Het voor 2027 geraamde weerstandsvermogen bedraagt per 1 januari 2027 € 24.283.000. Dit bedrag is opgebouwd uit het geraamde saldo van de algemene reserve per 1 januari 2026, de in 2026 begrote mutaties van de algemene reserve, het verwachte resultaat in 2026, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien. De omvang van het beschikbare weerstandsvermogen is als volgt begroot:

Weerstandsvermogen	Begroting 2026
Raming stand van Algemene reserve 01-01-2026 (stand jaarrekening 2025)	€ 25.865.000
minus: in 2026 begrote onttrekkingen i.v.m. investeringen of exploitatie-uitgaven	€ -4.561.000
plus: verwacht resultaat in 2026 (stand 2e tussenrapportage 2026)	€ 2.662.000
plus: onbenutte belastingcapaciteit en post onvoorzien	€ 317.000
Totale weerstandsvermogen op 1 januari 2027	**€ 24.283.000**

Weerstandsratio

De weerstandsratio geeft aan in welke mate het totaal aan geraamde risico's gedekt wordt door het geraamde weerstandsvermogen. Het wordt berekend door het weerstandsvermogen af te zetten tegen het totale risicobedrag. Voor 2027 wordt een weerstandsratio voorzien van 4,7. De norm die Woensdrecht hanteert is minimaal 1,4 (ruim voldoende). In onderstaande tabel is de interpretatie van de ratio weergegeven, te zien is dat 4,7 kwalificeert als uitstekend.

Weerstandsratio	Beoordeling
groter dan 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim Voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
Kleiner dan 0,6	Ruim Onvoldoende

Ontwikkeling kengetallen

Navolgende financiële kengetallen geven inzicht in onze financiële positie. Door de Commissie BBV is de keuze gemaakt om geen normen op te leggen voor de kengetallen. De ontwikkeling van een kengetal is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Hierin kunnen bewuste keuzes zijn gemaakt. Het gaat met name om de onderlinge samenhang van de kengetallen en de uitleg erbij.

Kengetallen	Jaarstukken	Begroting		Meerjarenplanning		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Netto schuldquote	-19,7%	-1,6%	9,0%	10,8%	8,8%	5,8%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-20,7%	-7,0%	4,6%	6,1%	3,5%	0,5%
Solvabiliteitsratio	56,4%	53,4%	47,6%	48,1%	51,1%	54,4%
Grondexploitatie	-1,2%	0,0%	-0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	5,9%	2,0%	0,9%	1,5%	2,1%	2,9%
Belastingcapaciteit	94,2%	98,2%	98,8%	99,2%	99,6%	100,0%
Weerstandsratio	5,4	4,6	4,7	4,5	4,6	4,9

Beoordeling van de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Beoordeling van de door gemeente Woensdrecht voor 2027 geraamde waarden vindt plaats aan de hand van de grenzen zoals die door de provincie Noord-Brabant zijn gedefinieerd.

De meerjarige financiële risicopositie van onze gemeente is te typeren als minst risicovol. Balansratio's over (omvang van) schuldquotes en solvabiliteit geven aan dat onze gemeente voldoende in staat is om aan onze financieringsverplichtingen te voldoen en dat we over voldoende financieel buffervermogen beschikken.

Ter toelichting op de ratio's die de vermogenspositie weergeven, zijn met name de volgende balanswaarden per eind 2027 van belang: de ramingen leiden tot een balanstotaal van € 91 miljoen, een eigen vermogen van € 43 miljoen en een totaal aan langlopende leningen van € 4 miljoen.

Netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een waarde van minder dan 90% wordt beschouwd als zijnde minst risicovol.

Onze gemeentelijke schuldquote-waarden zitten ruim onder de grenswaarde.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Een waarde van meer dan 50% is volgens het toezichtkader het minst risicovol; een waarde van minder dan 20% het meest risicovol.

In 2027 verwachten we een waarde van 47,6% te realiseren, die in de jaren daarna geleidelijk zal stijgen tot 54,4% in 2030. In combinatie met de lage schuldquote onderstreept dit onze sterke financiële positie.

Grondexploitatie
Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting/jaarrekening en uitgedrukt in een percentage.

Volgens het toezichtkader is een waarde van minder dan 20% het minst risicovol. Daaraan voldoen we in ruime mate. Vanaf 2028 zijn er geen bouwgronden in exploitatie in de programmabegroting opgenomen.

Structurele exploitatieruimte
Beoordeling welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Een waarde van minder dan 0% wordt gekwalificeerd als meest risicovol. In 2027 verwachten we een waarde van 0,9% te realiseren, die in de jaren daarna geleidelijk zal stijgen tot 2,9% in 2030.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

De komende jaren verwachten we een stijging van dit kengetal richting de 100%.

Weerstandsratio
De ontwikkeling van het weerstandsratio is eerder in deze paragraaf uitgebreid toegelicht. Voor 2027 wordt deze geraamd op 4,7 en in de jaren daarna blijft deze ongeveer gelijk.

Alles overziend blijkt dat de gemeente Woensdrecht bij alle financiële kengetallen beter scoort dan de minimale normen. Daaruit blijkt dat de financiële positie van de gemeente gezond is, en de gemeente financieel robuust is.

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de grotere kapitaalgoederen van de gemeente Woensdrecht.

Woensdrecht bezit een groot aantal collectieve eigendommen in de buitenruimte (zoals wegen, riolering, water, groen, openbare verlichting, gebouwen en speelvoorzieningen). Het onderhoud van deze eigendommen is van groot belang met het oog op het goed functioneren van de samenleving, de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, de veiligheid en een optimaal gebruik van de openbare ruimte. Onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen maar biedt ook kansen voor realisatie van bijvoorbeeld klimaat-adaptieve maatregelen. Onderstaande tabel geeft een weergave van de opbouw.

Exploitatie Beheer en onderhoud openbaar gebied

Bedragen in €	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	33.117	**113.510**	113.510	113.510	113.510
Lasten	-6.816.377	**-6.790.640**	-6.669.023	-6.698.135	-6.685.319
Totaal	**-6.783.260**	**-6.677.130**	**-6.555.513**	**-6.584.625**	**-6.571.809**

Wegen

In het Wegenbeleidsplan 2024-2027 zijn de gewenste kwaliteitsniveaus van wegen, fietspaden en trottoirs en de daarvoor benodigde onderhoudsbudgetten vastgelegd. Het doel is een veilig, toegankelijk en duurzaam wegennet dat aansluit bij de behoeften van inwoners, bedrijven en bezoekers.

Om de kwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen wordt jaarlijks zowel klein als groot onderhoud uitgevoerd. Door middel van inspecties en een planmatige aanpak worden onderhoudsmaatregelen op het juiste moment uitgevoerd, waardoor kapitaalvernietiging wordt voorkomen en de levensduur van de verhardingen wordt verlengd.

Bij groot onderhoud wordt nadrukkelijk gezocht naar kansen voor een integrale uitvoering met andere werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals rioolvervanging, water- en klimaatopgaven, groenvoorzieningen, verkeersmaatregelen en de werkzaamheden van nutsbedrijven. Hierdoor wordt de overlast voor inwoners zo veel mogelijk beperkt en worden werkzaamheden efficiënter uitgevoerd.

Daarnaast wordt waar mogelijk invulling gegeven aan de ambities op het gebied van klimaatadaptatie en duurzaamheid. Hierbij kan worden gedacht aan het verminderen van verhard oppervlak, het toepassen van waterpasserende verharding, het verbeteren van de infiltratiemogelijkheden voor hemelwater en het vergroten van de hoeveelheid groen in de openbare ruimte. Op deze wijze wordt bijgedragen aan het beperken van wateroverlast, het tegengaan van hittestress en het realiseren van een klimaatbestendige leefomgeving.

De komende jaren blijft de gemeente investeren in een kwalitatief goed en toekomstbestendig wegennet, waarbij verkeersveiligheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en een doelmatige inzet van middelen centraal staan.

Riolering

In 2027 wordt uitvoering gegeven aan de in het GWP opgenomen maatregelen. Hierbij ligt de focus op het onderhouden en vervangen van rioleringsvoorzieningen, het verminderen van wateroverlast bij hevige neerslag en het verbeteren van de verwerking van hemelwater. Op basis van technische inspecties, risicoanalyses en kansen voor koppeling met andere infrastructurele projecten worden jaarlijks de concrete uitvoeringsprojecten vastgesteld.

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder door langere perioden van droogte en intensievere regenbuien. Daarom wordt in 2027 verder gewerkt aan maatregelen om de openbare ruimte klimaatbestendiger in te richten. Hierbij wordt waar mogelijk ingezet op het vasthouden, bergen en vertraagd afvoeren van regenwater en het vergroten van de klimaatbestendigheid van bestaande wijken.

Naast de reguliere werkzaamheden neemt de gemeente Woensdrecht actief deel aan de regionale samenwerking binnen Waterkring West. Samen met Waterschap Brabantse Delta, drinkwaterbedrijven en de regiogemeenten wordt gewerkt aan kennisontwikkeling, gezamenlijke onderzoeken en de uitwerking van maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie, stedelijk waterbeheer en de vervangingsopgave van riolering. Door deze samenwerking wordt specialistische kennis gebundeld, worden kosten beheerst en wordt de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening verder versterkt.

Met de uitvoering van het Gemeentelijk Waterprogramma werkt de gemeente aan een veilig, betrouwbaar en toekomstbestendig watersysteem voor inwoners, bedrijven en bezoekers.

Openbare verlichting

In oktober 2023 is het beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2027 vastgesteld door de Raad. In het beleidsplan zijn de kosten voor beheer, renovatie en onderhoud geactualiseerd zodat we ook in dit aankomende jaar verder kunnen met het vervangen en moderniseren van het verlichtingsareaal. Nieuw beleid wordt voorbereid voor de periode 2028 e.v.

Groen

Het onderhouden en renoveren van de openbare groenvoorzieningen binnen en buiten de bebouwde kom gebeurt volgens de door de raad vastgestelde onderhoudsniveaus: in centra niveau A, in wijken niveau B en op industriegebieden niveau C.

In het kader van het huidige groenbeleid zetten wij in op een kwalitatieve voortzetting in de breedte van het gemeentelijk groenbeleid, samen met inwoners en met speciale aandacht voor de speerpunten biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatbestendigheid. Het beleid wordt het komende jaar geactualiseerd.

Gebouwen

Om de kwaliteit, veiligheid en duurzaamheid van het gemeentelijk vastgoed te waarborgen, wordt het planmatig onderhoud vastgelegd in een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Op basis hiervan worden jaarlijks middelen toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening, zodat toekomstige onderhoudsuitgaven financieel zijn afgedekt.

Het huidige MJOP heeft zijn looptijd bereikt. Daarom wordt een nieuw MJOP opgesteld, waarbij naast de technische staat van de gebouwen ook verduurzaming, wettelijke eisen en toekomstige gebruiksfuncties worden meegenomen. Met het nieuwe MJOP krijgen we een actueel inzicht in de onderhoudsopgave en de benodigde financiële reserveringen voor de komende jaren, zodat ons vastgoed toekomstbestendig en goed inzetbaar blijft.

Afval

Ondanks de verbeteringen die de afgelopen jaren zijn gerealiseerd, zien we dat het scheidingsgedrag van huishoudens de laatste jaren niet verbeterd. Om de ambities van terugdringen van het restafval te realiseren, blijven we inzetten op verbetering van afvalscheiding, hergebruik van grondstoffen en bewustwording bij inwoners.

De kosten voor inzameling en verwerking van afval blijven stijgen. Daarom houden we vast aan het uitgangspunt dat de afvalstoffenheffing kostendekkend is en dat de gebruiker betaalt. Minder restafval levert niet alleen een bijdrage aan de circulaire economie, maar helpt ook om de kosten voor inwoners beheersbaar te houden.

Samen met Saver werken we aan verdere optimalisatie van de inzameling, onder andere door het gebruik van slimme technieken, datagestuurd beheer en gerichte communicatiecampagnes. We blijven onderzoeken hoe de huidige inzamelstructuur verder kan worden verbeterd en hoe waardevolle grondstoffen zoveel mogelijk behouden blijven voor hergebruik.

Speelvoorzieningen

Op 2 juli 2025 is het nieuwe speelvoorzieningenbeleid 2026-2029 vastgesteld. We gaan aan de slag met de uitvoering van verbeteracties op basis van een plan van aanpak. Uitgangspunt is veilige, toegankelijke en groene speelplekken. We versterken de kwaliteit, van onze speelvoorzieningen en richten deze in rekening houdend met klimaatbestendigheid, inclusiviteit en biodiversiteit conform de door de raad vastgestelde visie.

Civieltechnische kunstwerken

In 2025 is het beheerplan civiele kunstwerken – waterkundige kunstwerken vastgesteld. Dit geeft invulling aan de beheeropgave van duikers, faunapassages, waterreguleringswerken en bruggen. Daarnaast is er in 2026 een inventarisatie uitgevoerd naar kerende constructies, niet zijnde water gerelateerd. Voor deze overige civiele kunstwerken is in 2026 een beheerplan civiele kunstwerken – kerende constructies opgesteld. Dit beheerplan wordt eind 2026 ter vaststelling aangeboden.

Beide beheerplannen zullen op termijn onderdeel worden van het integraal beheerprogramma openbare ruimte (IBOR).

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

Met deze paragraaf wordt invulling gegeven aan de verplichting uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) om verantwoording af te leggen over het beheer van onze financiële middelen. De kaders van het beheer zijn vastgelegd in het door het college vastgestelde treasurystatuut. In deze paragraaf is weergegeven hoe het beheer van onze financiële middelen in 2027 wordt vormgegeven.

Beleidsvoornemens/Realisatie

Het doel is te komen tot een verantwoord financieel beheer, dat gekenmerkt wordt door het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Deze risico's zijn hieronder weergegeven.

1. Renteontwikkeling

Een visie omtrent de renteontwikkeling van de korte- en de lange termijn rente is een voorwaarde om de treasury functie te kunnen uitoefenen. Onze rentevisie is gebaseerd op de verwachtingen van diverse financiële instellingen.

Na jaren van dalende is de rente de afgelopen jaren duidelijk gestegen. Het CPB raamt een gemiddelde rente van 3,1% voor dit jaar en 3,3% in 2027, terwijl de lange rente momenteel al circa 3,6% bedraagt.

De grote wereldwijde vraag naar kapitaal, onder meer door hogere defensie-uitgaven, wederopbouw, investeringen in datacenters en AI, zet de rente verder onder druk. Ook geopolitieke ontwikkelingen en oplopende staatsschulden spelen hierbij een rol. De rente kan daardoor de komende jaren op een relatief hoog niveau blijven en mogelijk verder stijgen.

Momenteel zijn er voldoende liquide middelen om de geplande investeringen in 2027 uit te kunnen voeren en zullen er geen langlopende onderhandse leningen worden aangetrokken.

2. Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de (negatieve) invloed van toekomstige rentewijzigingen op het resultaat van de organisatie en op de waarde van rentedragende activa en passiva, inclusief het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten. Renterisico's worden beperkt door:

- een actuele liquiditeitsprognose;
- toetsing aan de kasgeldlimiet, beheersingsinstrument korte schuld;
- toetsing aan de renterisiconorm, beheersingsinstrument lange schuld.

3. Financieringspositie
De financieringspositie geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringsbehoefte, rekening houdend met de investeringen en beschikbare interne en externe middelen. De interne financiering vindt plaats in de vorm van de ten laste van de exploitatierekening gebrachte afschrijvingen en in de vorm van eigen vermogen (reserves). Voor de externe financiering wordt een beroep gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. Als de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt een langlopende onderhandse lening aangegaan.

Op grond van de huidige liquiditeitsprognose heeft de gemeente op 1 januari 2027 twee langlopende geldleningen met een saldo van € 4.300.000. Het gemiddelde rentepercentage 2027 hiervan is 0,05%. In 2028 wordt een geldlening afgelost. De andere geldlening heeft een looptijd waarbij de rentevervaldatum de komende jaren niet verloopt en vervroegde aflossing niet mogelijk is of alleen met hogere kosten dan de daaraan verbonden rentevoordelen. De verwachting is dat in 2027 geen langlopende lening voor investeringen afgesloten hoeft te worden, omdat er voldoende liquide middelen zijn.

4. Kredietrisico
Kredietrisico is het risico dat de gemeente loopt wanneer geldleningen worden verstrekt aan rechtspersonen die in voorkomende gevallen in financiële problemen zouden kunnen komen.

5. Liquiditeitsrisico
Liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente op de korte termijn niet genoeg geld in kas heeft om aan haar verplichtingen te voldoen.

6. Debiteurenrisico
Onder debiteurenrisico verstaan we het risico dat debiteuren hun rekeningen niet (op tijd) betalen. Dit risico kan worden beperkt door debiteuren vooraf te laten betalen, opbrengsten tijdig te innen en door de twijfelachtigheid van vorderingen en tegenpartijen conform de richtlijnen op dit gebied zo goed als mogelijk in kaart te brengen. Om dit risico op te kunnen vangen is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Jaarlijks wordt bezien of deze voorziening nog voldoende is.

7. Garantiestelling risico
De gemeente kan zich garant stellen tegenover financiële instellingen die leningen verstrekken aan verenigingen/instellingen. Indien de verenigingen/instellingen hun betalingsverplichtingen tegenover de geldgevers niet nakomen, kan de gemeente aansprakelijk gesteld worden. In februari 2017 heeft de raad het geactualiseerde beleid ten aanzien van het verstrekken van gemeentegaranties vastgesteld. Informatievoorziening vooraf en tussentijds moet helpen voorkomen dat risico's ten aanzien van garantiestellingen zich daadwerkelijk gaan voordoen.

8. Informatierisico
Dit is het risico dat informatie over de ontwikkeling van financiële risico's niet, niet volledig en/of niet tijdig ter beschikking komt van de treasury verantwoordelijken. Door onjuiste of incomplete informatie bestaat het risico dat onjuiste beslissingen worden genomen. De aanlevering van betrouwbare informatie voor de lange termijnplanning (langer dan één jaar) blijft dan ook een groot aandachtspunt.

Eisen Wet Fido

Publieke taak en prudent beheer
Conform het treasurystatuut komen leningen, uitzettingen en garanties alleen tot stand indien zij een publieke taak dienen en de uitzettingen een prudent karakter kennen.

Kasgeldlimiet
Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen de gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de korte schuld (korter dan 1 jaar). Deze limiet wordt berekend naar een vast percentage (8,5%, conform de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor het jaar 2027 bedraagt deze limiet circa € 7,0 miljoen. Blijkt dat de kasgeldlimiet wordt overschreden, dan zal een langlopende geldlening aangetrokken moeten worden.

Renterisiconorm
Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2,5 miljoen. In onderstaande tabel wordt de renterisiconorm voor de komende jaren weergegeven.

Bedragen x € 1000

Renterisiconorm		2027	2028	2029	2030
1	Renteherzieningen	-			
2	Aflossingen	500	500	300	300
3	**Renterisico (1+2)**	500	500	300	300
4a	Begrotingstotaal	81.994	79.956	73.771	71.848
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	**Renterisiconorm (4a x 4b)**	16.399	14.297	13.914	13.833
5a	**Ruimte onder renterisiconorm (4>3)**	15.899	13.797	13.614	13.533
5b	**Overschrijding renterisiconorm (3>4)**				

Schatkistbankieren
Per 1 januari 2014 is het Schatkistbankieren ingevoerd. Schatkistbankieren houdt concreet in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Het principe is dat publiek geld de schatkist niet eerder verlaat dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak. Volgens het ministerie is dit bevorderlijk voor de doelmatigheid van de bestedingen.

Wel is er een zogenaamde doelmatigheidsdrempel van 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen per gemeente. Bij overtollige middelen die minder zijn dan deze drempel hoeven decentrale overheden niet te gaan Schatkistbankieren. Het drempelbedrag voor de gemeente Woensdrecht bedraagt in 2027 € 1.639.884 (2% van het begrotingstotaal). Op verzoek van de gemeente Woensdrecht is het drempelbedrag op € 1 miljoen gezet bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Omdat Woensdrecht niet structureel over overtollige middelen beschikt, zijn de financiële consequenties in 2027 beperkt.

Berekening EMU-saldo

Het brutoschuld-begrip is een internationale standaard. Financiële marktpartijen en kredietbeoordelaars maken internationale vergelijkingen op basis van de bruto schuld. Het Internationaal Monetair Fonds, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, de Europese Unie (EU) en landen buiten de EU werken met het brutoschuld-begrip. In de EU heet deze schuld de EMU-schuld. Het EMU-saldo geeft informatie over de bijdragen van gemeenten aan het totale EMU-saldo/EMU-tekort. De definitie van het EMU-saldo is grofweg: het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van een overheidsorgaan in een bepaald jaar.

	EMU-Saldo (bedragen x € 1000)		2027	2028	2029	2030
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan respectievelijk onttrekking uit reserves	+	307	762	1.441	1.709
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-	2.607	460	-2.614	-2.270
3	Mutatie voorzieningen	+	-400	-1.356	-1.147	-1.291
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	1.033	67	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo		-3.733	-1.121	2.911	2.688

Rentetoerekening

Conform het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) moet er inzicht worden gegeven in de rentelasten, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Daarnaast is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslagpercentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor aanpassingen van het BBV. Onderstaand schema geeft de rentetoerekening vanaf 2027 weer.

Leeswijzer: Regel f toont het uiteindelijke resultaat van de berekening (a-b-c1-c2-c3-d1-d2-e= f)

	Renteschema		2027
a	Externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 21.507
b	Externe rentebaten	minus	€ 121.012
	Saldo rentelasten en rentebaten		**- € 99.505**
c1	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	minus	€
c2	Rente van projectfinanciering	minus	€
c3	Rente door verstrekte leningen	minus	€
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**- € 99.505**
d1	Rente over eigen vermogen	minus	€
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	minus	€
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**- € 99.505**
e	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	minus	€ 0,00
f	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**		• **- € 99.505**
	Renteomslagpercentage		**- 0,19790%**

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

De ambities uit het Collegewerkprogramma 2027-2030 vragen om een solide, wendbare en toekomstbestendige bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering vormt daarmee het fundament onder de uitvoering van onze maatschappelijke en bestuurlijke opgaven. Een betrouwbare basis blijft noodzakelijk, maar tegelijkertijd moet de organisatie voldoende flexibel zijn om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen, maatschappelijke vraagstukken en veranderende wet- en regelgeving.

De komende jaren ontwikkelen we onze organisatie verder van een voornamelijk beheergerichte organisatie naar een ontwikkelorganisatie, waarbij een sterke beheerbasis behouden blijft. Dit vraagt om een passende balans tussen lijnorganisatie, programma's, projecten en opgaveteams, duidelijke verantwoordelijkheden en professioneel opdrachtgeverschap. Eigenaarschap, integraal en opgavegericht werken en samenwerking krijgen daarin een centrale plaats.

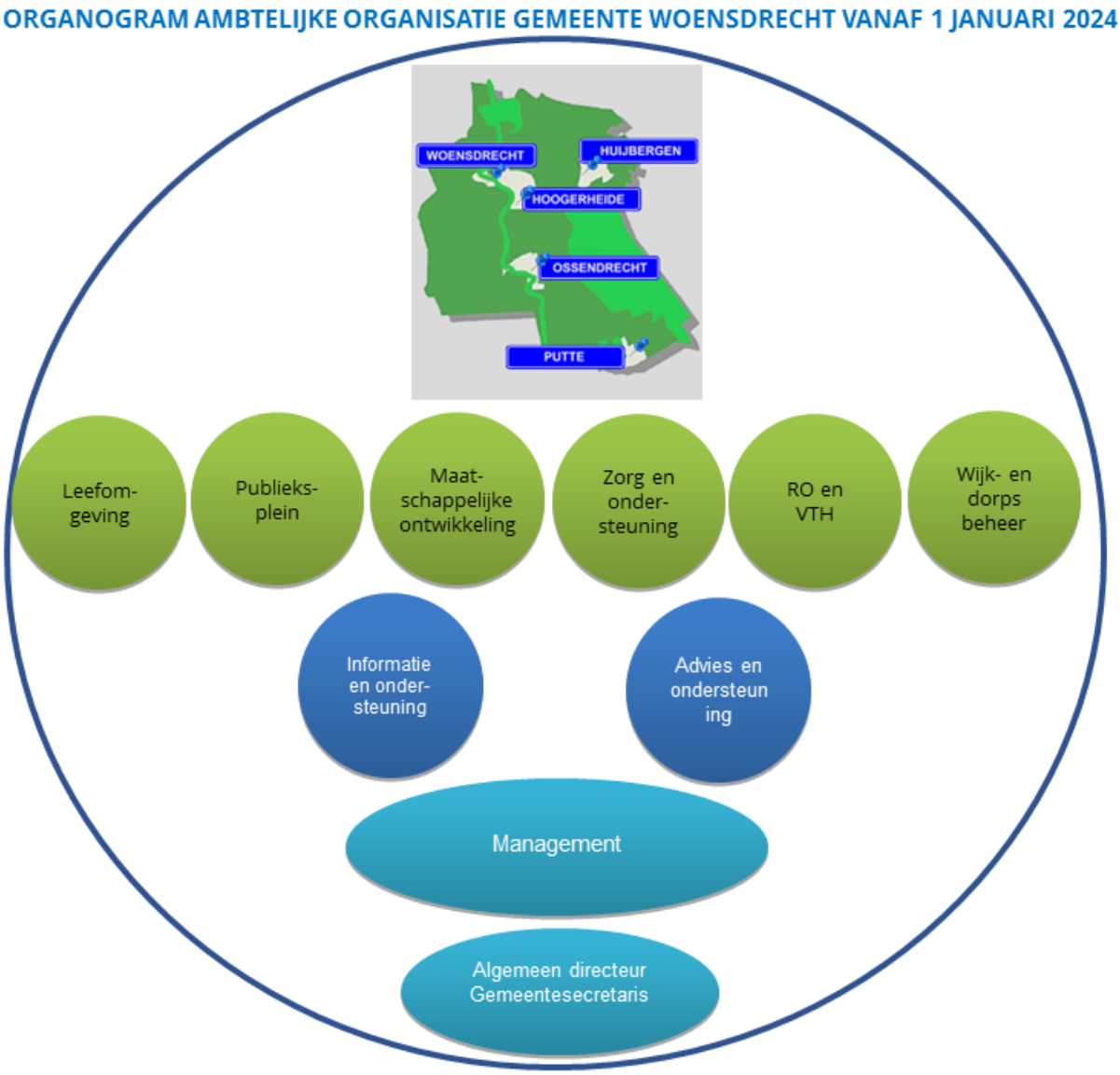
Een belangrijke randvoorwaarde is dat we beschikken over voldoende en goed toegeruste medewerkers. We investeren daarom in leiderschap, vakmanschap, opleiding en talentontwikkeling, duurzame inzetbaarheid, werkgeluk en sociale veiligheid. Tegelijkertijd vraagt de toenemende complexiteit van opgaven en de schaarste op de arbeidsmarkt om bewuste keuzes in capaciteit en expertise en om samenwerking met andere organisaties en regionale partners.

Ook informatievoorziening, digitalisering en data gedreven werken worden steeds belangrijker voor de kwaliteit en doelmatigheid van onze bedrijfsvoering. We benutten digitalisering, automatisering en Artificial Intelligence waar deze de dienstverlening en interne processen kunnen verbeteren, waarbij betrouwbaarheid, privacy, informatiebeveiliging en menselijke maat geborgd blijven. Digitale en bestuurlijke weerbaarheid zijn daarbij essentiële voorwaarden voor de continuïteit van onze dienstverlening en het vertrouwen in de gemeente.

Een gezonde financiële positie blijft eveneens een belangrijke randvoorwaarde. De beschikbare financiële ruimte zetten we verantwoord en doelgericht in voor onze ambities, waarbij we tegelijkertijd voldoende weerbaarheid behouden om risico's en toekomstige ontwikkelingen op te vangen. Dit vraagt om een goede verbinding tussen beleid, uitvoering, financiële sturing en de planning- en control cyclus.

Ten slotte vraagt de uitvoering van het collegewerkprogramma om een organisatie die actief samenwerkt. Veel opgaven kunnen we niet zelfstandig realiseren. We investeren daarom in duurzame bestuurlijke en ambtelijke relaties, regionale samenwerking, kennisdeling, lobby en het benutten van subsidies. Daarmee vergroten we onze slagkracht en kunnen we capaciteit en expertise effectiever inzetten.

De organisatiestructuur gemeente Woensdrecht

De organisatiestructuur van de ambtelijke organisatie is vanuit het inwonersperspectief vormgegeven. Bovenaan staan de dorpen en onze inwoners en ondernemingen. Zij zijn degenen voor wie we onze diensten verlenen. Vervolgens worden de zes teams getoond die zorgen voor de directe dienstverlening aan onze inwoners en ondernemingen. Deze teams worden ondersteund door twee teams die de interne bedrijfsvoering regelen en adviseren en ervoor zorgen dat de teams over de informatie en faciliteiten beschikken die ze nodig hebben om hun werkzaamheden te kunnen verrichten.

Het management zorgt ervoor dat de randvoorwaarden worden ingevuld waardoor de teams hun werkzaamheden optimaal kunnen verrichten. Zij doen dit door richting te geven en te sturen op het bereiken van de doelen die door de raad en het college zijn geformuleerd. Zij coachen en begeleiden de medewerkers en dagen hen uit zich verder te ontwikkelen. Dit doen zij onder leiding van de algemeen directeur/gemeentesecretaris.

Regionale samenwerking

We werken actief samen met gemeenten, provincie, waterschappen, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en andere partners om onze maatschappelijke, economische en ruimtelijke opgaven te realiseren. Door kennis, capaciteit en expertise te bundelen vergroten we onze slagkracht en behartigen we de belangen van Woensdrecht in regionale en bovenregionale samenwerkingsverbanden.

Daarbij investeren we in duurzame bestuurlijke en ambtelijke relaties, nemen we waar dit in het belang van Woensdrecht is een actieve of leidende positie in en benutten we kansen voor lobby en subsidies. Samenwerking is daarbij geen doel op zich, maar staat steeds ten dienste van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en van het realiseren van onze gemeentelijke ambities.

Financiën

We voeren een solide en toekomstbestendig financieel beleid dat ruimte biedt om onze ambities te realiseren en tegelijkertijd voldoende weerbaarheid houdt voor risico's en toekomstige ontwikkelingen. De financiële positie van de gemeente is daarbij geen doel op zich, maar een belangrijke randvoorwaarde voor investeringen in onze inwoners, ondernemers, leefomgeving en voorzieningen.

We zetten beschikbare middelen verantwoord en doelgericht in, bewaken de samenhang tussen beleid, uitvoering en financiën en zorgen voor een betrouwbare planning- en controlcyclus. Daarbij streven we ernaar de totale woonlasten voor inwoners en ondernemers voor OZB en rioolheffing (gezamenlijk) niet verder te laten stijgen dan met de inflatiecorrectie. Voor de afvalstoffenheffing blijft het uitgangspunt dat de gebruiker betaalt.

Concerncontrol

Voornaamste aandachtsgebieden van concerncontrol zijn de werking van de gemeentelijke processen en projecten, de verbetering ervan en risico's in deze processen. Concerncontrol is verder verantwoordelijk voor de interne controles en de afstemming met de externe accountant.

Aan de hand van de resultaten uit de interne controles en de jaarrekeningcontrole over 2025 is bekeken of en zo ja, welke aanpassingen/uitbreidingen in de uitvoering van de verbijzonderde interne controle noodzakelijk zijn. Belangrijkste aandachtspunten voor de IC zijn het sociaal domein en de autorisaties binnen financiële systemen. Voor het sociaal domein moet in 2026 de beweging afgerond worden, om voor de verantwoording niet meer afhankelijk te zijn van accountantsverklaringen en productieverantwoordingen van de leveranciers. In 2025 zijn de processen zodanig ingericht dat er sprake is van een sluitende controle-aanpak, zodat vanaf 2026 de controle-verklaringen van de zorgaanbieders niet meer nodig zijn voor het aantonen van onze prestatieleveringen. Alleen moet nog een stukje IT-audit daarvoor worden uitgevoerd, wat in de zomer van 2026 is gestart. Voor de autorisaties binnen de financiële systemen merkte de accountant op dat de inrichting en het proces op zich klopt, maar dat de loggings vanuit het systeem niet structureel werden bekeken. Vanaf 2026 wordt dat opgenomen in het interne controleplan en moet dit wel systematisch gaan gebeuren.

Reguliere advisering aan bestuur en gemeentelijk organisatie, bewaking van de opvolging van wet- en regelgeving en het vertalen van provinciale regelgeving en overheidsregelgeving naar gemeentelijke consequenties blijven ook in 2027 belangrijke aandachtspunten. Ook wordt - aan de hand van de bevindingen uit de management letter - het proces van het verbeteren van onze financieel gezien belangrijkste processen vervolgd. De financiële verordening en de nota reserves en voorzieningen zullen in 2027 wederom worden geactualiseerd.

Informatie & Communicatie Technologie (ICT)

We zorgen voor een betrouwbare, veilige en toekomstbestendige ICT-omgeving die onze medewerkers ondersteunt en bijdraagt aan een goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Digitalisering, data en nieuwe technologieën, waaronder AI, benutten we om werkprocessen slimmer en efficiënter in te richten en de kwaliteit van onze dienstverlening verder te verbeteren.

Tegelijkertijd vraagt de toenemende digitalisering om blijvende aandacht voor continuïteit, informatiebeveiliging, privacy en digitale weerbaarheid. We investeren daarom niet alleen in systemen en technische voorzieningen, maar ook in bewustwording, kennis en vaardigheden van medewerkers. Zo vormt ICT een veilige en betrouwbare basis voor de verdere ontwikkeling van onze organisatie en dienstverlening.

Overhead

We kennen binnen de begroting een apart product 'overhead'. Hierover staat in het BBV in artikel 1 *´alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces´*. Daarnaast schrijft de BBV voor hoe de toerekening van overhead in de begroting en jaarstukken moet geschieden. Uitgangspunt daarbij is dat (andere uitvoerings-) kosten zoveel mogelijk direct aan de betreffende taken/activiteiten worden toegerekend.

Personeel

Wij ontwikkelen onze organisatie verder tot een wendbare, professionele en toekomstbestendige organisatie die maatschappelijke opgaven centraal stelt. Vanuit een solide basis van dienstverlening en bedrijfsvoering groeien we door naar een ontwikkelorganisatie waarin eigenaarschap, samenwerking, innovatie en resultaatgericht werken centraal staan. Medewerkers en leidinggevenden nemen verantwoordelijkheid, werken opgavegericht en dragen vanuit hun deskundigheid bij aan de ambities van Woensdrecht. We stimuleren leiderschap, professionaliteit, teamontwikkeling en organisatiebreed leren, zodat we als organisatie flexibel kunnen inspelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen.

Tegelijkertijd blijven wij investeren in aantrekkelijk werkgeverschap. We bieden een werkomgeving waarin ontwikkeling, werkgeluk, vitaliteit, sociale veiligheid en duurzame inzetbaarheid vanzelfsprekend zijn. Door aandacht te besteden aan opleiding, talentontwikkeling, loopbaanperspectief en modern leiderschap versterken we de betrokkenheid en het vakmanschap van onze medewerkers. In een arbeidsmarkt die wordt gekenmerkt door schaarste en toenemende complexiteit zoeken we actief de samenwerking in de regio om kennis, capaciteit en expertise te delen en beschikbaar te houden. Zo bouwen we aan een sterke organisatie die ook in de toekomst hoogwaardige dienstverlening kan blijven bieden aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Geraamde formatie	Totaal FTE
2021	134,01
2022	134,05
2023	135,75
2024	139,05
2025	142,30
2026	152,98

Communicatie

We zetten communicatie in als een belangrijk middel om inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners tijdig, duidelijk en transparant te informeren en te betrekken. We communiceren begrijpelijk over onze plannen, keuzes en resultaten en zijn duidelijk over wat inwoners van de gemeente mogen verwachten. Daarbij luisteren we actief naar wat er in onze dorpen leeft en zorgen we voor een goede verbinding tussen communicatie en participatie.

Communicatie ondersteunt daarmee het uitgangspunt van het college om een betrouwbare, toegankelijke en nabije overheid te zijn en draagt bij aan betrokkenheid, samenwerking en vertrouwen in het gemeentebestuur.

Juridische Zaken

Het juridische speelveld van de gemeente blijft dynamisch en complex. Juridische uitdagingen doen zich voor op het gebied van nieuwe wetgeving, voortschrijdende jurisprudentie en de toenemende complexiteit van maatschappelijke vraagstukken. Daarbij wordt voortdurend gezocht naar mogelijkheden om processen te verbeteren, juridische risico's te beperken en de kwaliteit van dienstverlening te versterken.

Binnen het fysieke domein ligt de nadruk op de verdere doorontwikkeling van de Omgevingswet. De komende jaren zal steeds meer jurisprudentie ontstaan die richting geeft aan de toepassing van de wet. Daarnaast vraagt de verdere uitbouw van het omgevingsplan om juridische ondersteuning en afstemming tussen beleid en uitvoering.

Ook ontwikkelingen op het gebied van openbaarheid, informatiebeheer, privacy en digitalisering vragen blijvende aandacht. De Wet open overheid stelt hoge eisen aan de toegankelijkheid van overheidsinformatie en aan de inrichting van de informatiehuishouding. Daarnaast brengt de toenemende inzet van digitale toepassingen en AI nieuwe juridische vraagstukken met zich mee.

De gemeente ziet daarnaast een toenemende juridisering van de relatie tussen overheid en inwoner. Dit uit zich onder meer in een groeiend aantal bezwaren, klachten en Woo-verzoeken. Hierdoor neemt het belang toe van zorgvuldige besluitvorming, goede dossiervorming en tijdige juridische betrokkenheid bij dossiers.

Het borgen van de juridische kwaliteit binnen de organisatie blijft een speerpunt. De juridische functie ondersteunt de organisatie bij risicobeheersing, advisering en kennisontwikkeling. Door middel van monitoring, vakoverleg, opleidingen en het actueel houden van documentformats wordt blijvend geïnvesteerd in een professionele en toekomstbestendige juridische dienstverlening.

Inkoop

Karel. versterkt kwantitatief en kwalitatief de inkoopfunctie van onze gemeente. De inkoopadviseur werkt volgens een vooraf vastgesteld werkplan. Evaluatie van het verloop van dit plan vindt plaats na afloop van het betreffende dienstjaar. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van aansluiting bij regionale projecten indien sprake is van soortgelijke aankopen c.q. aanbesteding van nieuwe contracten. Belangrijke uitgangspunten zijn de Aanbestedingswet en het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Inleiding

We werken samen met verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden om gemeentelijke en regionale opgaven effectief uit te voeren. Deze samenwerking stelt ons in staat om kennis, expertise en uitvoeringskracht te bundelen en taken uit te voeren die gezamenlijk doelmatiger of effectiever kunnen worden georganiseerd. Dit sluit aan bij de ambitie uit het Collegewerkprogamma (CWP) om door samenwerking de slagkracht van Woensdrecht te vergroten.

We voeren daarbij actief regie op onze verbonden partijen en bewaken de gemeentelijke belangen, de kwaliteit van de dienstverlening en de financiële en bestuurlijke risico's. We zorgen voor een goede verbinding tussen gemeente en verbonden partijen en streven naar tijdige informatievoorziening, duidelijke afspraken en voldoende mogelijkheden voor college en gemeenteraad om hun kader stellende en controlerende rol te vervullen.

In deze paragraaf geven we een overzicht van alle verbonden partijen van onze gemeente waarbij ingegaan wordt op doelstellingen en risico's. Per verbonden partij nemen we ook diverse financiële cijfers op.

Beleid

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verbonden partijen is vastgelegd in de ‘Nota verbonden partijen en overige samenwerking in West-Brabant'. De nota is in regionaal verband voorbereid en in de betrokken gemeenteraden vastgesteld. Voor verdere informatie wordt verwezen naar deze nota.

Sturing en toezicht

De wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is in werking getreden per 1 juli 2022. De controlerende en kaderstellende rol van de raad is uitgebreid en de democratische legitimatie van besluitvorming is vergroot. Voorbeelden van nieuwe instrumenten zijn: de uitbreiding van mogelijkheden tot zienswijze, een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden en burgerparticipatie. De termijnen voor indienen van zienswijze op een begroting zijn verruimd. In 2024 is de Nota Verbonden Partijen met zes kaderstellende spelregels hierop aangepast en heet nu Nota verbonden partijen en overige samenwerking in West-Brabant.

Belangrijke ontwikkelingen en risico's rond verbonden partijen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de relevante ontwikkelingen, indien van toepassing, ten aanzien van de verbonden partijen toegelicht en is aangegeven welke risico's daarbij aanwezig zijn, die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente. Hier wordt volstaan met de verwijzing naar deze paragraaf.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN - A. Gemeenschappelijke regelingen

In de tabellen worden vermogen en resultaat genoemd. Uitgegaan is van de meest recente aangeleverde cijfers. Waar het jaar 2027 wordt genoemd, is uitgegaan van de begrotingscijfers van de betreffende organisatie. Waar niets is ingevuld, zijn geen cijfers bekend.

A.1 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)

Opgericht	1 januari 2010
Doelstelling	In samenwerking met gemeenten, GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), brandweer en politie zorgen voor veiligheid, crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.
Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 1.590.313
Verwacht financieel resultaat 2027	€ 0
Belang Woensdrecht	1,83 %
Aantal fte	619
Grootste risico's in 2027	Het weerstandsvermogen is laag waardoor de kans stijgt dat er een beroep gedaan wordt op de deelnemende gemeenten. De 3 grootste risico's zijn: het vinden en blijven binden van vrijwilligers, het tweede loopbaanbeleid, Europese deeltijdrichtlijn en informatieveiligheid.

Verwachte omvang per	**1-1-2027**	**31-12-2027**
Eigen Vermogen	€ 6.066.000	€ 4.091.000
Vreemd Vermogen	€ 52.053.000	€ 65.423.000

A.2 Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Opgericht	1 januari 2013
Doelstelling	De OMWB voert ten behoeve van haar deelnemers taken uit op het gebied van omgevingsrecht. Als verlengstuk van lokaal en provinciaal bestuur levert zij een bijdrage aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving in de regio. Ook voert zij vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken uit en handelt zij klachten af op het gebied van milieu.
Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert en Provincie Noord-Brabant.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 544.882
Verwacht financieel resultaat 2027	0
Belang Woensdrecht	ca. 1%
Aantal fte	362
Grootste risico's in 2027	arbeidsmarktproblematiek, bovenmatig ziekteverzuim, invoering Omgevingswet, cybercriminaliteit en geopolitieke spanningen.

Verwachte omvang per	1-1-2027	31-12-2027
Eigen Vermogen	€ 3.985.000	€ 3.886..000
Vreemd Vermogen	€ 14.130.000	€ 13.578.000

A.3 GGD West-Brabant

Opgericht	1 januari 2000
Doelstelling	De GGD verzorgt de openbare gezondheidszorg en heeft als doel het bewaken, beschermen en bevorderen van de lichamelijke en mentale gezondheid en veiligheid van alle inwoners van West-Brabant. Daarbij heeft de GGD extra aandacht voor kwetsbare mensen in onze samenleving.
Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 677.921
Verwacht financieel resultaat 2027	
Belang Woensdrecht	2,16%
Aantal fte	306
Grootste risico's in 2027	Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om openstaande vacatures in te vullen met name voor specialistische functies. Samen Sterker vraagt veel kennis en capaciteit waardoor risico ontstaat dat regulieer werkzaamheden onder druk komen te staan.

Verwachte omvang per	1-1-2027	31-12-2027
Eigen Vermogen	€ 7.729.000	€ 7.354.000
Vreemd Vermogen	€14.330.000	€ 14.167.000

A.4 Regio West-Brabant (RWB)

Opgericht	1 januari 2011
Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Doelstelling	De 16 gemeenten in West-Brabant hebben de gezamenlijke ambitie om de regio te versterken en te stimuleren op het gebied van HR dienstverlening, mobiliteitscentrum, Klein Collectief Vervoer (KCV) en archeologie.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 517.493
Verwacht financieel resultaat 2027	0
Belang Woensdrecht	3,06 %
Aantal fte	78,9
Grootste risico's in 2027	De daadwerkelijke kosten voor het KCV worden in rekening gebracht. Externe factoren zoals het gebruik en brandstofprijzen zijn niet beïnvloedbaar. Het risico van uitval of vertrek van personeel en de kans op kosten van hacks op de algemene ICT-voorzieningen.

Verwachte omvang per	1-1-2027	31-12-2027
Eigen Vermogen	€ 1.506.000	€ 1.506.000
Vreemd Vermogen	€ 9.401.000	€ 9.405.000

A.5 Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)

Opgericht	1 januari 2012
Doelstelling	De BWB is verantwoordelijk voor de heffing en invordering van waterschapsbelastingen en verschillende gemeentelijke belastingen. Daarnaast geeft de BWB uitvoering aan de wet WOZ.
Deelnemers	Waterschap Brabantse Delta en gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Loon op Zand, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 533.000
Verwacht financieel resultaat 2027	€ 0
Belang Woensdrecht	2,76%
Aantal fte	136,3 (bezetting 129,1 fte)
Grootste risico's in 2027	Het moelijker ingevuld krijgen van cruciale vacatures door krapte op de arbeidsmarkt en vergrijzend personeelsbestand.

A.6 WVS-Groep

Opgericht	1974
Doelstelling	WVS behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de Wsw en de in mandaat gegeven taken op het gebied van de Participatiewet, waaronder het aanbieden van beschut werk, activiteiten t.b.v. arbeidsintegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan.
Deelnemers	Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 284.067
Verwacht financieel resultaat 2027	0
Belang Woensdrecht	4,5%
Aantal fte	230
Grootste risico's in 2027	Geopolitieke ontwikkelingen en marktrisico, rijksbijdrage en arbeidsregelingen en in- en uitstroom.

Verwachte omvang per	**1-1-2027**	**31-12-2027**
Eigen Vermogen	€ 7.846.000	€ 7.000.000
Vreemd Vermogen	€ 19.672.000	€ 20.518.000

A.7 West-Brabants Archief (Bergen op Zoom)

Opgericht	1 juli 2016
Doelstelling	Het West-Brabants Archief wil een duurzame en betekenisvolle bijdrage leveren aan belanghebbenden (overheid, inwoner en instellingen) door het verwerven, produceren, opslaan, toegankelijk maken en houden van archiefinformatie, met name door het mede realiseren en beheren van een e-depotvoorziening.
Deelnemers	Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 214.089
Verwacht financieel resultaat 2027	-
Belang Woensdrecht	6,78%
Aantal fte	20,83
Grootste risico's in 2027	E-depot voor zover de hoogte van de kosten niet goed is in te schatten.

Verwachte omvang per	1-1-2027	31-12-2027
Eigen Vermogen	€130.000	€ 190.731
Vreemd Vermogen	€ 448.919	€ 460.060

A.8 Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

Opgericht	1 januari 2005
Doelstelling	De RAV verzorgt zowel acute zorgverlening als besteld ambulancevervoer.
Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 0
Verwacht financieel resultaat 2027	
Belang Woensdrecht	
Aantal fte	735,2
Grootste risico's in 2027	Door het onvoldoende kunnen binden en boeien van medewerkers bestaat het risico dat medewerkers op cruciale functies vertrekken. Wat weer kan leiden tot een nog hogere werkdruk en hoger ziekteverzuim. De paraatheid kan daarmee in gevaar komen.

Verwachte omvang per	1-1-2027	31-12-2027
Eigen Vermogen	€ 17.474.000	€17.474.000
Vreemd Vermogen	€ 25.684.000	€ 31.560.000

A.9 Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Brabantse Wal

Opgericht	1 januari 2012
Doelstelling	De ISD is een gemeenschappelijk orgaan (zonder rechtspersoonlijkheid). De ISD BW heeft tot doel het begeleiden naar werk van inwoners, het verstrekken van uitkeringen, uitvoering van de Wet inburgering en het bestrijden van armoede. De ISD is een samenwerkingsverband van de gemeenten Woensdrecht, Bergen op Zoom en Steenbergen. De ISD kent geen eigen activa en passiva. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage in de organisatiekosten op basis van het klantenbestand (% aandeel in het totaal).
Deelnemers	Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 1.495.005
Verwacht financieel resultaat 2027	-
Belang Woensdrecht	11,4 %
Aantal fte	106,14
Grootste risico's in 2027	Onvoorziene (landelijke of internationale) crises waardoor ad hoc tijdelijke regelingen worden vastgesteld waartoe een beroep op de expertise van de ISD BW wordt gedaan of inwoners een beroep doen op ondersteuning door de ISD BW.

A.10 Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) West-Brabant

Opgericht	1 augustus 2012
Doelstelling	De samenwerking heeft als doelstelling om schoolverzuim en schooluitval samen verder terug te dringen. Het RBL West-Brabant voert een aantal wettelijke taken uit voor de gemeenten op het terrein van de Leerplicht- en RMC-wet. Het RBL West-Brabant zoekt daarbij nadrukkelijk de samenwerking op met scholen en andere instellingen. De bundeling van mensen en middelen zal leiden tot een verdere verhoging van de deskundigheid van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders en tot meer continuïteit in de dienstverlening naar kinderen, jongeren, ouders en scholen. Het hogere doel is duidelijk: een impuls voor het voorkomen en terugdringen van verzuim en schooluitval; een ambitie waar gemeenten, onderwijs en andere ketenpartners samen voor staan.
Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 14.465
Verwacht financieel resultaat 2027	€ 0
Belang Woensdrecht	0,58%
Aantal fte	23,21 (6 fte voor niveau 1. Dit neemt de gemeente Woensdrecht af bij RBL).
Grootste risico's in 2027	Er is geen weerstandsvermogen. Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld. Het RBL heeft een laag risicoprofiel omdat het een uitvoerende (werk)organisatie is en beperkt risicodrager is voor de bedrijfsvoering.

Verwachte omvang per	**1-1-2027**	**31-12-2027**
Eigen Vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd Vermogen	€ 1.568.165	€ 1.568.165

A.11 Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)

Opgericht	1967
Doelstelling	Bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking door middel van grensoverschrijdend overleg en behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de 13 Nederlandse en 10 Belgische gemeenten. BENEGO kent geen vermogenspositie en geen financieel resultaat. Eventuele projectkosten worden direct verrekend.
Deelnemers	**België:** Baarle-Hertog, Essen, Hoogstraten, Kalmthout, Kapellen, Oud-Turnhout, Ravels, Stabroek en Wuustwezel. **Nederland:** Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Etten-Leur, Goirle, Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, Roosendaal, Rucphen, Tilburg, Woensdrecht en Zundert.
Begrote bijdrage Woensdrecht 2027	€ 4.890
Verwacht financieel resultaat 2027	n.n.b.
Belang Woensdrecht	4,11%
Aantal fte	n.n.b.
Grootste risico's in 2027	n.v.t.

A.12 Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) en Meldpunt Crisiszorg West-Brabant (voorheen Stichting Veilig Thuis West-Brabant)

Opgericht	2020
Doelstelling	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan met de volgende doelen: • de samenwerking verankeren tussen de colleges van de gemeenten bij de regionale aanpak van het voorkomen en bestrijden van GIA en de zorg voor één Meldpunt Crisiszorg in de regio West-Brabant; • de taken en bevoegdheden van de colleges van de gemeenten vanuit de Wmo, de Jeugdwet en het terrein van veiligheid en openbare orde ten aanzien van GIA en het Meldpunt Crisiszorg door mandaat op te dragen aan het college van de centrumgemeente Breda. Hiermee wordt het volgende beoogd: het behalen van schaalvoordelen, het stimuleren van de samenwerking tussen de deelnemers door actief infomeren en communiceren, het afstemmen en gezamenlijk vaststellen van het regionaal beleid op het terrein van GIA en het Meldpunt Crisiszorg, de uitwerking van het regionaal beleid in opdrachten aan uitvoeringsorganisaties en efficiënte inzet van de regionale middelen en gezamenlijke afstemming over eventuele besparingen of aanvullende kosten en de verevening van risico's.
Deelnemers	Altena, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 321.531 voor GIA en € 25.394 voor het Meldpunt Crisiszorg West-Brabant (onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling GIA)
Verwacht financieel resultaat 2027	n.v.t.
Belang Woensdrecht	n.v.t.
Aantal fte	n.v.t.
Grootste risico's in 2027	Gemeenschappelijke Regeling GIA is een centrumregeling (mandaat gemeente Breda). Het grootste risico is dat er met de voorgestelde gemeentelijke bijdrage niet toegekomen wordt vanwege de druk op de uitvoerende organisaties Veilig Thuis en Safegroup (tekort aan opvangplekken voor vrouwen en kinderen).

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN - B. Vennootschappen en coöperaties

In de tabellen worden vermogen en resultaat genoemd. Uitgegaan is van de meest recente aangeleverde cijfers.

B.1 Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH NV)

Opgericht	2022
Doelstelling	De Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij N.V. (ZEH NV) is in 2022 ontstaan bij de herstructurering van Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij N.V. (PZEM NV). Na de verkoop van de niet-nucleaire commerciële activiteiten inclusief de naam PZEM blijft het aandelenbelang in de kerncentrale in Borssele over, naast de belangen in BMC Moerdijk, NPG Willebroek, Deltius en de PPA van Gemini. De kerntaak van ZEH is het beheer van belangen in deze deelnemingen. Verder beheert ZEH de opbrengsten die bij de verkopen van bedrijfsonderdelen zijn gerealiseerd.
Deelnemers	Provincie Zeeland, de Zeeuwse gemeenten, enige Zuid-Hollandse en Noord-Brabantse gemeenten en de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 0
Verwacht financieel resultaat 2027	n.n.b.
Belang Woensdrecht 2027	De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandeelkapitaal (0,9%).
Aantal fte	8
Grootste risico's in 2027	De grote financiële risico's zijn afgedekt. Verder zijn geen concrete financiële risico's bekend.

Verwachte omvang per	1-1-2027	31-12-2027
Eigen Vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd Vermogen	n.n.b.	n.n.b.

B.2 SAVER N.V.

Opgericht	1999
Doelstelling	Saver N.V. is een regionaal afvalinzamel-, bewerkings- en reinigingsbedrijf en voert diensten uit voor zijn aandeelhoudende gemeenten. Daarnaast levert Saver N.V. ook diensten aan andere overheden, het bedrijfsleven en particulieren. De gemeente Woensdrecht is aandeelhouder, samen met de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen en Zundert.
Deelnemers	Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bijdrage Woensdrecht 2027	n.n.b.
Verwacht financieel resultaat 2027	n.n.b.
Belang Woensdrecht	8,4 %
Aantal fte	200
Grootste risico's 2027	Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel.

B.3 Joint Venture Park Aviolanda

Opgericht	2010
Doelstelling	Business Park Aviolanda B.V. (BPA) faciliteert een cluster van bedrijven en opleidingsinstituten op het gebied van luchtvaart gerelateerd onderhoud, revisie en upgrade, waarbij hoogwaardig, flexibel en complex onderhoud plaatsvindt aan civiele en militaire vliegtuigen, helicopters, drones en onderdelen daarvan.
Deelnemers	Provincie 80% en gemeente Woensdrecht 20%
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 0
Verwacht financieel resultaat 2027	Nog niet bekend; begroting 2027 wordt in het 4e kwartaal 2026 opgesteld. Overigens is onze insteek niet het behalen van financieel rendement, maar het behalen van maatschappelijk rendement. Sinds 2025 wordt dit ook actief gemeten. Er wordt in de begroting standaard van uitgegaan dat er geen dividenduitkeringen zullen plaatsvinden.
Belang Woensdrecht	20% aandelenbelang
Aantal fte	
Grootste risico's in 2027	Het marktrisico dat onze gemeente loopt hangt nauw samen met onze rol als aandeelhouder. In januari 2026 zijn, in het kader van een herfinancieringstransactie, alle leningen van Aviolanda bij ons afgelost. Daarbij is wel ons geïnvesteerd vermogen eenmalig opgehoogd door een extra vermogensstorting van € 3.000.000. Tegenover het totale geïnvesteerde vermogen is een risicoreserve gevormd, die zodanig van omvang is dat bij een faillissement van BPA naar verwachting ons verlies geheel kan worden opgevangen. Belangrijke beheersmaatregelen zijn daarnaast onze actieve betrokkenheid als aandeelhouder in de besluitvorming over bedrijfsvoering en projecten, onze betrokkenheid bij de benoeming van de commissarissen (een van de drie wordt door ons voorgedragen) en het feit dat financiering in het kader van het ondernemingsplan pas wordt verstrekt nadat de gemeenteraad eventuele wensen of bedenkingen heeft kunnen uitten.

Verwachte omvang per	1-1-2027	31-12-2027
Eigen Vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd Vermogen	n.n.b.	n.n.b.

B.4 NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Opgericht	1914
Doelstelling	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen.
Deelnemers	Aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen; de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Bijdrage Woensdrecht 2027	Bijdrage: € 0. Jaarlijks wordt dividend ontvangen. In 2026 is € 13.461,55 ontvangen. Dit betreft een dividenduitkering over het boekjaar 2025.
Verwacht financieel resultaat 2027	Onbekend. De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2026 kan de bank daarom niet maken.
Belang Woensdrecht	0,02%
Aantal fte	503 (bron: BNG Jaarverslag 2025)
Grootste risico's in 2027	Achtergestelde schulden per 31-12-2025: EUR 19 miljoen. De BNG verstrekt geen prognose over lopende en toekomstige (boek)jaren.

Omvang per	**1-1-2025**	**31-12-2025**
Eigen Vermogen	€4.468 miljoen	€ 4.554 miljoen
Vreemd Vermogen	€ 123.473 miljoen	€ 111.010 miljoen

B.5 Gemeenschappelijk Bezit Evides Aqua B.V. (GBE Aqua B.V.)

Opgericht	15 november 2021
Doelstelling	GBA Aqua B.V. behoudt en beheert de aandelen in Evides N.V. en oefent het stemrecht uit voor de aandeelhouders.
Deelnemers	provincie Zeeland, Zeeuwse gemeenten, Woensdrecht, Bergen op Zoom en Goeree-Overflakkee
Bijdrage Woensdrecht 2027	€ 0
Verwacht financieel resultaat 2027	n.n.b.
Belang Woensdrecht	0,911%
Aantal fte	0 (1 parttime statutair directeur)
Grootste risico's in 2027	n.n.b.

Verwachte omvang per	**1-1-2027**	**31-12-2027**
Eigen Vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd Vermogen	n.n.b.	n.n.b.

Paragraaf 8 Grondbeleid

Algemeen

We zetten het grondbeleid actief en gericht in als instrument om ruimtelijke en maatschappelijke ambities mogelijk te maken. Waar dit bijdraagt aan gewenste ontwikkelingen, willen we meer regie voeren door strategisch gronden aan te kopen, te ontwikkelen of anderszins positie in te nemen. Daarmee ondersteunen we onder andere woningbouw, gebiedsontwikkeling en de toekomstbestendige ontwikkeling van onze dorpen.

Bij de inzet van het grondbeleid maken we steeds een zorgvuldige afweging tussen maatschappelijke meerwaarde, financiële haalbaarheid en risico's. Het grondbeleid staat daarmee niet op zichzelf, maar is ondersteunend aan de ruimtelijke koers van de gemeente en wordt in samenhang ingezet met de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en gebiedsgerichte ontwikkelingen. Zo benutten we onze mogelijkheden om gewenste ontwikkelingen actief te stimuleren en waar nodig zelf initiatief te nemen.

Gemeentelijk grondbeleid

Woensdrecht voert grondpolitiek volgens de nota Grondbeleid zoals deze op 28 mei 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld. Op basis van deze kader stellende nota kiest de gemeente voor situationeel grondbeleid: faciliterend waar het kan en actief waar het gewenst is. Door gewijzigde wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen is deze nota recent geactualiseerd. Verder heeft het college van burgemeester en wethouders in 2025 een nieuwe nota Grondprijzenbeleid vastgesteld, waarbij de grondprijzen zijn geactualiseerd zodat de gemeente tegen marktconforme tarieven gronden uitgeeft.

Doelstelling van de gemeente is om een maximaal maatschappelijk rendement te behalen met een optimaal financieel resultaat. Voor nieuwe locaties en ontwikkelingen wordt per locatie afgewogen wat de juiste ontwikkelstrategie is.

De komende periode zetten wij in op de verdere uitwerking en ontwikkeling van de uit te geven locaties:

- **Terrein voetbalvereniging VIVOO in Huijbergen**
  Deze herontwikkeling ligt momenteel stil in verband met stikstofproblematiek.
- **Semmelweissstraat/Heistraat/Edward Jennerstraat in Hoogerheide**
  In 2027 wordt gestart met de bouw van de woningen.
- **Schoollocaties De Stappen in Hoogerheide en De Poorte in Woensdrecht**
  In 2026 zijn voor beide voormalige schoollocaties de stedenbouwkundige programma's en grondexploitaties vastgesteld. De ruimtelijke procedures (BOPA's) worden voorbereid; na afronding hiervan kan de biedingsprocedure voor de locaties worden gestart.

Bij actieve grondpolitiek verwerft en ontwikkelt de gemeente voornamelijk zelf. Indien de gemeente zelf geen ontwikkelende rol heeft, wordt met initiatiefnemers voor het stellen van randvoorwaarden, locatie-eisen voor de ontwikkeling en het verhalen van kosten een overeenkomst gesloten. De gemeente geeft de voorkeur aan het afsluiten van een anterieure overeenkomst. Dit betreft een overeenkomst tussen de gemeente en (markt)partijen over de grondexploitatie, gesloten vóór de vaststelling van een planologische maatregel. Dit is geheel in lijn met de Omgevingswet, waarbij beoogd wordt meer ruimte voor maatwerk en participatie te bieden.

De gemeente verhaalt kosten zo optimaal mogelijk. In eerste instantie zal de gemeente dit doen via de legesverordening en/of door het sluiten van een anterieure overeenkomst met een initiatiefnemer. Het publiekrechtelijk spoor (het verhalen van kosten via kostenverhaalregels in het omgevingsplan) hanteert de gemeente als stok achter de deur als partijen er niet in slagen om anterieur overeenstemming te bereiken.

Bij het in ontwikkeling nemen van deze gronden is de gemeente verplicht zich te houden aan de algemene regels die zijn opgesteld door de commissie BBV voor het exploiteren van gronden. Voor het zo goed mogelijk kunnen beheren en beheersen van de gemeentelijke grondexploitaties is het wenselijk om naast deze algemene regels van de BBV aanvullende regels vast te stellen. Deze aanvullende regels zijn opgenomen in de nota Grondbeleid. Hierin is vastgesteld dat de gemeente een afzonderlijke grondexploitatie opstelt voor ‘in exploitatie genomen gronden’ waarbij er daadwerkelijk sprake is van een waardevermeerdering, er directe kosten worden gemaakt en er sprake is van een fysieke wijziging van de gronden. De grondexploitaties worden minimaal eenmaal per jaar geactualiseerd bij de vaststelling van de begroting en/of jaarrekening.

Onderstaand treft u de volgende ontwikkelingen voor het jaar 2027 aan:

Ontwikkeling risico’s

Er kan onderscheid gemaakt worden in twee soorten risico’s ten aanzien van de grondexploitaties:

1. algemene risico’s (conjuncturele of marktrisico’s)
2. risico’s op planniveau (afzet en invulling)

1. Algemene risico’s

Economische situatie
Na een verwachte gematigde groei van de economie in 2026 met 1,4% wordt voor 2027 een verder herstel verwacht waarbij het bruto binnenlands product (bbp) met 1,1% stijgt. Ondanks de grote geopolitieke onzekerheid is de economische ontwikkeling de afgelopen tijd niet stilgevallen. De gematigde groei in 2027 zal voornamelijk worden gedreven door toegenomen bestedingen van huishoudens en de overheid. Na enkele jaren met een (record)hoge inflatie wordt verwacht dat de inflatie in 2027 verder zal dalen naar 2%.
(bron: raming van het Centraal Planbureau (CPB) in februari 2025).

Woningmarkt
De huizenprijzen zijn in 2025 wat minder gestegen dan in eerste instantie werd verwacht, met een bijgestelde verwachting van een stijging van 3,0% in 2025. Voor 2026 wordt een stijging van 4,0% verwacht. Hogere lonen en het beperkte woningaanbod dragen bij aan verdere huizenprijsstijgingen *(bron: ABN AMRO, juli 2026).*

Stikstof
In en direct rondom de gemeente Woensdrecht liggen vier Natura 2000-gebieden, te weten: De Brabantse Wal, Het Markiezaat, het Land van Saeftinghe en de Oosterschelde. Deze uitzonderlijke ligging brengt ook uitzonderlijke problemen met zich mee. Alle ontwikkelingen op het gebied van economie, landbouw, natuur, energietransitie, infrastructuur én woningbouw hebben direct te maken met stikstofdepositie. Hierdoor lopen verschillende projecten vertraging op, of kunnen deze voorlopig nog niet worden gerealiseerd. Met ontwikkelende partijen wordt op basis van maatwerk bekeken hoe te komen tot een passende oplossing.

Winstneming
De methode van winstneming (Percentage of Completion) is met ingang van 2016 ingevoerd en betekent dat gemeenten verplicht zijn om tussentijdse winstneming te doen.

2. Risico's op planniveau

Een berekening van de risico's op planniveau wordt jaarlijks, bij het opstellen van de begroting, gemaakt. Hiertoe worden de grondexploitaties geactualiseerd. Actualisatie houdt in dat:
- de uitgiftetermijnen zijn bijgesteld;
- de lasten opnieuw zijn beoordeeld en bijgesteld;
- grondprijzen zijn geraamd op basis van het grondprijzenbeleid.

Kosten
De gemeente heeft gemiddeld langlopende grondexploitaties waarbij een veilige marge is ingebouwd met betrekking tot de voortgang van verkoop. De raming van de investeringen en opbrengsten van de grondexploitaties zijn in de begroting geactualiseerd. De gehanteerde parameters zijn: rentetoerekening o.b.v. het percentage van de renteomslagmethode (commissie BBV, notitie Rente 2023), 2,5% -5% kostenstijging, 0% opbrengstenstijging en 2% disconteringsvoet.

Vennootschapsbelasting overheden en BBV
Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. Het doel van het wetsvoorstel is het scheppen van een gelijk speelveld voor overheids-ondernemingen en private ondernemingen. De grondexploitaties van de gemeente Woensdrecht vallen onder bedrijfsactiviteiten. Dit betekent dat de gemeente vennootschapsbelastingplichtig is. De hoogte van de bijdrage per jaar is van een aantal factoren afhankelijk, waaronder de rekenmethode voor de afdracht. De definitieve aanslagen van de jaren 2016 tot en met 2024 zijn van de Belastingdienst ontvangen. In 2029 moet de aangifte over het jaar 2027 zijn ingediend.

Om de kosten van de hoge inflatie en energieprijzen te drukken heeft het kabinet in september 2022 aangekondigd met een miljardenpakket aan maatregelen te komen om de koopkrachtval in Nederland te dempen. Tegenover de lastenverlichting staan lastenverhogingen voor vermogenden en bedrijven. Met ingang van 2023 is de eerste schijf van de vennootschapsbelasting verlaagd van € 395.000 naar € 200.000 en het tarief van deze eerste schijf van de vennootschapsbelasting is gewijzigd van 15% naar 19%. Over de winst vanaf € 200.000 wordt 25,8% belasting betaald. Het verlagen van de eerste schijf én het verhogen van het tarief betekent een toename van de te betalen vennootschapsbelasting, hetgeen betekent dat er een lagere nettowinst zal resteren bij winstgevende grondexploitaties. Voor zover bekend wijzigen de belastbare bedragen en de tarieven voor het jaar 2027 niet.

In 2019 is de notitie ‘Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)’ verschenen. In deze notitie worden zogenoemde ‘stellige uitspraken’ en ‘aanbevelingen’ gedaan. Met stellige uitspraken geeft de commissie BBV een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Dit betekent dat verwacht wordt dat stellige uitspraken worden gevolgd en indien een gemeente toch een afwijkende interpretatie kiest (de gemeente is van oordeel dat in haar specifieke omstandigheden een andere lijn beter past en ook ‘BBV-proof’ is), zij dit expliciet moet motiveren en kenbaar moet maken bij de begroting en jaarstukken. Bij aanbevelingen gaat het om uitspraken die ‘steun en richting geven aan de praktijk’. Voor de gemeente Woensdrecht is het uitgangspunt om de stellige uitspraken over te nemen en toe te passen. Ten aanzien van het grondbeleid staan in het BBV de bepalingen voor de inhoud van de paragrafen, de balans, de toelichting op de balans en de waardering in de begroting en jaarrekening. In de grondexploitaties is rekening gehouden met deze regelgeving van de notitie. In december 2023 is een nieuwe notitie ‘Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)’ verschenen. Deze notitie is een actualisatie van de Notitie grondbeleid uit 2019. Vanwege de invoering van de Omgevingswet is een actualisatie noodzakelijk. Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, i.c. 1 januari 2024. Alle overige wijzigingen zijn in werking getreden met ingang van begrotingsjaar 2025. Op 28 mei 2025 heeft de Raad de Nota Grondbeleid vastgesteld.

Stand van zaken projecten

In onderstaande tabel wordt de prognose van de grondexploitaties weergegeven.

Prognose complexen in exploitatie (bedragen in €)	Te verwachten resultaten 2026-2027		Prognose gereed	
	Begroting 2027	Jaarrekening 2025	Begroting 2027	Jaarrekening 2025
Centrum Hoogerheide	€ 1.082.337	€ 1.082.337	2027	2027
Bergsestraat Huijbergen	€ 1.063.871	€ 1.063.871	2028	2028
Bloemenlaan 50-52 Hoogerheide	€ 316.963	€ 0	2028	
Berglaan 10 Woensdrecht	- € 18.696	€ 0	2028	
Totaal	**€ 2.444.475**	**€ 2.146.208**		

Complexen in exploitatie

Complex Centrum, Hoogerheide
Deze grondexploitatie behoeft geen actualisatie omdat er geen sprake is van materiële mutaties.

Status

De structuurvisie “Kern Hoogerheide” met de daarbij behorende grondexploitatie ‘Centrum Hoogerheide’ zijn vastgesteld door de raad van Woensdrecht. Deze grondexploitatie sluit positief. De locatie Semmelweissstraat maakt deel uit van deze grondexploitatie. De voorgenomen realisatie van 32 woningen voor sociale verhuur (waarvan 20 grondgebonden woningen en 12 appartementen) sluit aan bij de woonvisie en is opgenomen in de woningbouwplanning. De ontwikkeling van de locatie en verkoop van gronden aan de Semmelweissstraat in Hoogerheide is gepland in de periode 2024-2027. In 2025 is een koopovereenkomst gesloten met betrekking tot de locatie Semmelweissstraat; de juridische en feitelijke levering aan koper vindt plaats na vaststelling van de BOPA. De grond wordt naar verwachting eind 2026 notarieel geleverd. De brutowinst van het complex wordt geraamd op € 3 miljoen. Indien rekening wordt gehouden met de kosten van de realisatie van de brandweerkazerne/gemeentewerf aan de Doelstraat in Hoogerheide bedraagt de eindwinst € 510.000 (voor aftrek van vennootschapsbelasting). In de *Programmabegroting 2027* is een winst geraamd van (afgerond) € 542.000, waarbij de methode Percentage of Completion (PoC-methode) is gehanteerd. Het doorschuiven van de geplande winst van 2026 naar 2027 heeft geen gevolgen voor het begrotingsresultaat omdat de winst wordt toegevoegd aan de reserve Ter dekking van kapitaallasten. Volgens planning wordt de grondexploitatie eind 2027 financieel afgewikkeld en afgesloten.

Complex Bergsestraat, Huijbergen

Deze grondexploitatie behoeft geen actualisatie omdat er geen sprake is van materiële mutaties.

Status

De raad heeft in december 2025 een geactualiseerde grondexploitatie Bergsestraat Huijbergen vastgesteld. In de meest recente woningbouwplanning zijn voor de kern van Huijbergen 10 starters-/nultredenwoningen opgenomen. Om de 10 woningen te kunnen realiseren is in 2024/2025 het sportcomplex geherstructureerd. De opbrengsten uit de grondverkoop van de 10 woningen is voorzien in het jaar 2028. De grondexploitatie sluit met een voordelig resultaat van (afgerond) € 1.064.000 (voor aftrek van vennootschapsbelasting). Het resultaat (€ 803.000) na aftrek van de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt ingezet voor het (deels) afdekken van de afschrijvingslasten van het investeringsbudget van de realisatie van twee kunstgrasvelden en verlichting op het gemeentelijk sportpark in Huijbergen**.**

Complex Bloemenlaan 50-52, Hoogerheide en Complex Berglaan 10, Woensdrecht
Deze grondexploitaties worden nog in 2026 geactualiseerd. Ten tijde van het opmaken van de Programmabegroting 2027 waren nog niet alle actuele cijfers beschikbaar. De actualisaties worden in 2026 via een separaat raadsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.

Reserves

Reserve anterieure overeenkomsten
Deze reserve komt tot stand op basis van een wettelijke verplichting. Deze verplichting houdt in dat alle gemaakte kosten verhaald worden op initiatiefnemer. Deze reserve wordt gevoed door vooruitbetaalde bedragen door derden en zal afnemen in de jaren dat het project tot uitvoering wordt gebracht. De inkomsten kunnen niet gezien worden als winst, maar als het verhalen van gemaakte of nog te maken gemeentelijke kosten op de initiatiefnemer.

Paragraaf 9 Wet open overheid

Achtergrond

We werken aan een open, transparante en toegankelijke overheid. De Wet open overheid (Woo) vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. We zorgen ervoor dat inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden toegang hebben tot overheidsinformatie en behandelen verzoeken om openbaarmaking zorgvuldig en binnen de daarvoor geldende termijnen.

Realisatie

We zetten in op het verder verbeteren van onze informatiehuishouding en actieve openbaarmaking. Een goede inrichting en vindbaarheid van informatie is niet alleen noodzakelijk om aan de Woo te voldoen, maar draagt ook bij aan een professionele organisatie, goede dienstverlening en het vertrouwen in het gemeentebestuur.

Overzichten

Overzicht van incidentele baten en lasten

Inleiding

Conform artikel 23 en artikel 28 van het Besluit Begroting en Verantwoording bevatten respectievelijk de begroting en jaarstukken een overzicht per jaar van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. Conform artikel 3, lid 6 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2026 wordt een materialiteitsgrens van € 25.000 gehanteerd.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten	2027	2028	2029	2030
Programma 1. Sociaal Domein				
Overig < € 25.000	19	19	-	-
Programma 2. Ruimte				
Opbrengsten grondexploitaties	1.113	1.331	-	-
Programma 4. Bestuurskracht				
Opvang Ontheemden Oekraïne	2.025	2.025	844	-
Duurzame gemeentelijke opvang vluchtelingen Putte	3.983	3.983	1.660	-
Dividend ZEH NV	705	-	-	-
Incidentele mutaties reserves	2.408	733	65	18
Totaal	**10.253**	**8.091**	**2.569**	**18**
Incidentele lasten	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Programma 1. Sociaal Domein				
Trajectvoorziening Zuidwesthoek College (Jeugd)	-110	-	-	-
Opbouw alternatief Jeugdzorgplus	-108	-	-	-
Toegankelijke bibliotheekvoorzieningen	-105			
Overig < € 25.000	-19	-19	-	-
Programma 2. Ruimte				
Opstellen gebiedsvisies Dorpen en Kernen 2027	-300	-	-	-
Lasten grondexploitaties	-524	-230	-	-
Uitvoeringsprogramma 2027-2028 Vrijetijdseconomie	-200	-	-	-
Fin. bijdrage organisatie WK Cyclo-cross 2028	-	-450	-	-
Bijdrage GP Adrie v.d. Poel	-38	-38	-	-
Onderzoek huisvesting carnavalsbouwclubs 2027	-50	-	-	-
Overig < € 25.000	-15	-15	-	-
Programma 3. Leefomgeving				
Transitie landelijk gebied	-50	-50	-	-
Uitvoering Duurzaamheidsvisie 2025	-125	-125	-	-
Initiatievenpot Dorpen en Kernen	-50	-	-	-

Bedragen x € 1.000

Overig < € 25.000	-2	-2	-	-
Programma 4. Bestuurskracht				
Opvang Ontheemden Oekraïne	-1.430	-1.430	-305	-
Duurzame gemeentelijke opvang vluchtelingen Putte	-3.884	-3.884	-1.618	-
Vennootschapsbelasting	-126	-261	-	-
Bijdrage Grenspark Kalmthoutse Heide project MONA	-40	-	-	-
Inzet AI specialist	-65	-	-	-
Gebruik Emprover	-38	-	-	-
Tijdelijke formatie-uitbreiding Allround medewerker publiekszaken	-85	-85	-	-
Ambtelijke inzet dossier Cultuur	-55	-55	-	-
Organisatie ontwikkeling 2027-2028	-100	-100		
Strategische HR-Agenda 2027-2028	-200	-200		
Incidentele mutaties reserves	-1.607	-1.038	-55	-
Overig < € 25.000	-26	-17	-	-
Totaal	**-9.352**	**-7.999**	**-1.978**	**-**
Saldo incidentele baten en lasten	**901**	**92**	**591**	**18**
Structureel begrotingssaldo	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Saldo van baten en lasten	307	762	1.441	1.709
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.371	232	492	406
Begrotingsresultaat	**1.678**	**995**	**1.934**	**2.115**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	901	92	591	18
Structureel begrotingssaldo	**777**	**903**	**1.343**	**2.097**

Toelichting incidentele baten

Grondexploitaties
Dit betreft de mutaties van de grondexploitaties Centrum Hoogerheide, Bloemenlaan 50-52 Hoogerheide, Bergsestraat Huijbergen en Berglaan 10 Woensdrecht.

Opvang Ontheemden Oekraïne
Compensatie vanuit het Rijk (op basis van normbedragen) ten behoeve van de opvang van ontheemden uit Oekraïne tot 1 juni 2029.

Duurzame gemeentelijke opvang vluchtelingen Putte
Compensatie vanuit het COA (op basis van normbedragen) ten behoeve van de opvang van vluchtelingen in Putte tot 1 juni 2029.

Dividend ZEH NV
Het geprognosticeerde dividend van ZEH NV is in de programmabegroting opgenomen. Gezien het feit dat onduidelijk is welk deel van het dividend regulier is en welk deel extra zal worden uitgekeerd, zijn de volledige bedragen voorzichtigheidshalve als incidenteel aangemerkt.

Mutaties in de reserves
De incidentele onttrekkingen aan de reserves worden in bovenstaand overzicht weergegeven.

Toelichting incidentele lasten

Trajectvoorziening ZuidWesthoek College
In 2027 wordt een pilot uitgevoerd met de inzet van een pedagogisch en didactisch expert voor laagdrempelige onderwijsondersteuning en jeugdhulp aan leerlingen. Deze wordt gezamenlijk bekostigd met het Samenwerkingsverband Brabantse Wal PO. Doel hiervan is het versterken van de onderwijsontwikkeling van leerlingen, het ondersteunen van docenten, het terugdringen van schoolverzuim en het bevorderen van terugkeer van thuiszitters. Dit moet leiden tot een vermindering van de inzet van zwaardere jeugdhulp die vaak tot hoge kosten leidt. Het bedrag voor de pilot bedraagt € 110.000. De pilot wordt (naar verwachting) eind 2027 geëvalueerd.

Opbouw Alternatief Jeugdzorg Plus
De regio bouwt gefaseerd aan een alternatief voor JeugdzorgPlus, met passende hulp zo thuis mogelijk voor jongeren met complexe problematiek.

Toegankelijke bibliotheekvoorzieningen
De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) is gewijzigd. De gemeenten moeten zorgen voor een toegankelijk aanbod van bibliotheekvoorzieningen binnen redelijke afstand van inwoners (zorgplicht).

Opstellen gebiedsvisie Dorpen en Kernen 2027
Zie de toelichting in Programma 2. Ruimte, onderdeel 2.8 Nieuwe investeringen.

Grondexploitaties
Dit betreft de mutaties van de grondexploitaties Centrum Hoogerheide, Bloemenlaan 50-52 Hoogerheide, Bergsestraat Huijbergen en Berglaan 10 Woensdrecht.

Uitvoeringsprogramma 2027-2028 vrijetijdseconomie
Zie de toelichting in Programma 2. Ruimte, onderdeel 2.8 Nieuwe investeringen**.**

Financiële bijdrage organisatie WK Cyclo-cross 2028
De gemeente Woensdrecht levert een financiële bijdrage ten behoeve van de organisatie van het WK Cyclo-cross in 2028.

Bijdrage GP Adrie v.d. Poel
De gemeente Woensdrecht levert een financiële bijdrage ten behoeve van de organisatie van de GP Adrie v.d. Poel.

Onderzoek huisvesting carnavalsbouwclubs 2027
Zie de toelichting in Programma 2. Ruimte, onderdeel 2.8 Nieuwe investeringen.

Transitie landelijk gebied
Zie de toelichting in Programma 3. Leefomgeving, onderdeel 3.9 Nieuwe investeringen.

Uitvoering Duurzaamheidsvisie 2025
Lasten ten behoeve van de Duurzaamheidsvisie, welke is vastgesteld in februari 2025.

Initiatievenpot Dorpen en Kernen
Zie de toelichting in Programma 3. Leefomgeving, onderdeel 3.9 Nieuwe investeringen.

Opvang Ontheemden Oekraïne
De verwachte uitgaven voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne tot 1 juni 2029.

Duurzame gemeentelijke opvang vluchtelingen Putte
De verwachte uitgaven voor de Duurzame gemeentelijke opvang in Putte tot 1 juni 2029.

Vennootschapsbelasting
Dit betreft de door de gemeente te betalen vennootschapsbelasting.

Bijdrage Grenspark Kalmthoutse Heide project MONA
In het kader van het project MONA van Grenspark Kalmthoutse Heide wordt voorzien in een uniforme bewegwijzering bij de toegangspoorten van het grenspark. De gemeente levert hieraan een eenmalige financiële bijdrage.

Inzet AI specialist
De toenemende administratieve lasten, krapte op de arbeidsmarkt en stijgende werkdruk vragen om slimme, toekomstbestendige oplossingen. Hoewel AI deels wordt ingezet, ontbreekt het vaak aan structuur en regie. Een AI specialist kan hierin het verschil maken.

Gebruik Emprover
Emprover is een digitaal platform dat teams ondersteunt bij resultaatgericht plannen, samenwerken, vergaderen en verantwoorden. Naar aanleiding van de positieve resultaten van een pilot is besloten om Emprover gedurende twee jaar binnen de ambtelijke organisatie beschikbaar te stellen.

Tijdelijke formatie-uitbreiding Allround medewerker publiekszaken
Op basis van beschikbare data wordt een piek verwacht in het aantal aanvragen voor paspoortverlenging. Om deze tijdelijke piekbelasting op te vangen, is de formatie voor de functie van Allround medewerker publiekszaken tijdelijk uitgebreid.

Ambtelijke inzet dossier Cultuur
Cultuur en erfgoed worden gekoesterd en krijgen een herkenbare plaats binnen de gemeente, waarbij behoud, ontwikkeling, educatie en beleving met elkaar worden verbonden. Om de doelstellingen op het gebied van cultuur verder te realiseren, wordt een tweejarige pilot gestart om te onderzoeken in hoeverre extra ambtelijke inzet hieraan bijdraagt.

Organisatie ontwikkeling 2027-2028
Zie de toelichting in Programma 4. Bestuurskracht, onderdeel 4.11 Nieuwe investeringen.

Strategische HR-Agenda 2027-2028
Zie de toelichting in Programma 4. Bestuurskracht, onderdeel 4.11 Nieuwe investeringen.

Mutaties in de reserves
De incidentele stortingen in de reserves worden in bovenstaand overzicht weergegeven.

Overzicht van baten en lasten naar product 2026-2030

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten							
1. Sociaal Domein							
1.1 Sociale basis, gezondheid en cultuur	116.550	34.534	151.084	**473.076**	539.626	581.757	581.757
1.2 Jeugd en Onderwijs	0	27.982	27.982	**592.537**	907.805	911.934	914.165
1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid	8.132.563	968.770	9.101.333	**263.228**	313.228	313.228	313.228
1.4 Werk, Inkomen en Inburgering	282.936	-65.000	217.936	**8.851.430**	8.800.446	8.772.307	8.761.467
1.5 Zorg voor Jeugd en Sociale Veiligheid	0	0	0	**0**	0	0	0
1.6 Gezondheid en Sport	258.079	34.419	292.498	**0**	0	0	0
1.7 Onderwijs	516.954	471.438	988.392	**0**	0	0	0
Totaal 1. Sociaal Domein	**9.307.082**	**1.472.143**	**10.779.225**	**10.180.271**	**10.561.105**	**10.579.226**	**10.570.617**
2. Ruimte							
2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken	802.904	0	802.904	**828.921**	830.645	830.645	830.645
2.2 Grondbeleid	1.728.117	658.401	2.386.518	**1.127.036**	1.344.600	14.018	14.018
2.3 Recreatie en toerisme	6.000	0	6.000	**6.000**	6.000	6.000	6.000
2.4 Sport en evenementen	90.339	2.184	92.523	**92.523**	101.783	108.853	111.323
2.5 Monumenten en Cultuur	0	0	0	**43.000**	43.000	43.000	43.000
2.7 Middenstand en winkelgebieden	0	0	0	**22.000**	22.000	22.000	22.000
Totaal 2. Ruimte	**2.627.360**	**660.585**	**3.287.945**	**2.119.480**	**2.348.028**	**1.024.516**	**1.026.986**
3. Leefomgeving							
3.2 Milieu & duurzaamheid	894.870	26.308	921.178	**914.536**	910.606	910.606	910.606
3.3 Beheer openbaar gebied	2.626.687	0	2.626.687	**2.860.846**	2.860.846	2.860.846	2.860.846
3.4 Verkeer en Vervoer	24.398	0	24.398	**24.464**	24.464	24.464	24.464
3.5 Afvalinzameling	43.000	0	43.000	**3.827.127**	3.827.127	3.819.922	3.819.922
3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties	203.747	0	203.747	**236.197**	236.197	236.197	236.197
Totaal 3. Leefomgeving	**3.792.702**	**26.308**	**3.819.010**	**7.863.170**	**7.859.240**	**7.852.035**	**7.852.035**
4. Bestuurskracht							
4.01 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	**7.195**	7.195	7.195	7.195
4.02 Handhaving	0	0	0	**17.303**	17.303	17.303	17.303
4.03 Dienstverlening en burgerzaken	0	0	0	**532.764**	532.764	532.764	532.764
4.04 Samenwerken en besturen	0	0	0	**137.566**	137.566	137.566	137.566
4.05 Financiën	0	0	0	**53.872.566**	51.619.240	47.357.229	45.638.587
4.06 Belastingen en heffingen	0	0	0	**7.486.115**	7.550.986	7.620.161	7.689.336
4.08 Overhead	0	0	0	**84.800**	84.800	84.800	84.800
4.2 Middenstand en winkelgebieden	22.000	0	22.000	**0**	0	0	0
4.4 Afvalinzameling	3.517.035	0	3.517.035	**0**	0	0	0
Totaal 4. Bestuurskracht	**3.539.035**	**0**	**3.539.035**	**62.138.309**	**59.949.854**	**55.757.018**	**54.107.551**
5. Bestuurskracht							
5.01 Openbare orde en veiligheid	24.895	0	24.895	**0**	0	0	0
5.02 Handhaving	16.450	0	16.450	**0**	0	0	0
5.03 Dienstverlening en burgerzaken	493.712	0	493.712	**0**	0	0	0

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
5.04 Samenwerking en besturen	138.040	0	138.040	**0**	0	0	0
5.05 Financiën	51.509.395	259.311	51.768.706	**0**	0	0	0
5.06 Belastingen en heffingen	7.250.113	0	7.250.113	**0**	0	0	0
5.08 Overhead	84.800	12.065	96.865	**0**	0	0	0
Totaal 5. Bestuurskracht	**59.517.405**	**271.376**	**59.788.781**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**78.783.584**	**2.430.412**	**81.213.996**	**82.301.230**	**80.718.227**	**75.212.795**	**73.557.189**
Lasten							
1. Sociaal Domein							
1.1 Sociale basis, gezondheid en cultuur	-2.820.126	-96.720	-2.916.846	**-4.194.505**	-4.211.223	-4.313.069	-4.365.690
1.2 Jeugd en Onderwijs	-162.444	-86.255	-248.699	**-11.908.969**	-10.920.906	-11.093.151	-11.157.382
1.3 Maatschappelijke Ondersteuning en Veiligheid	-12.545.442	-1.020.809	-13.566.251	**-10.184.045**	-9.992.909	-8.612.345	-8.645.781
1.4 Werk, Inkomen en Inburgering	-8.901.217	227.352	-8.673.865	**-13.559.101**	-13.538.467	-13.733.459	-13.903.275
1.5 Zorg voor Jeugd en Sociale Veiligheid	-9.712.101	-59.551	-9.771.652	**0**	0	0	0
1.6 Gezondheid en Sport	-1.647.903	-46.519	-1.694.422	**0**	0	0	0
1.7 Onderwijs	-2.840.474	-464.369	-3.304.843	**0**	0	0	0
Totaal 1. Sociaal Domein	**-38.629.707**	**-1.546.871**	**-40.176.578**	**-39.846.620**	**-38.663.505**	**-37.752.024**	**-38.072.128**
2. Ruimte							
2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken	-461.991	-1.910.493	-2.372.484	**-589.936**	-257.728	-240.898	-242.422
2.2 Grondbeleid	-328.746	-1.145.314	-1.474.060	**-575.732**	-282.126	-51.840	-51.840
2.3 Recreatie en toerisme	-205.322	-146.500	-351.822	**-477.376**	-768.800	-186.312	-187.393
2.4 Sport en evenementen	-1.795.665	-3.285	-1.798.950	**-1.791.348**	-1.839.931	-1.937.944	-1.898.217
2.5 Monumenten en Cultuur	0	0	0	**-83.843**	-83.999	-84.646	-84.959
2.6 Werkgelegenheid	0	0	0	**-110.413**	-97.841	-99.021	-99.597
2.7 Middenstand en winkelgebieden	0	0	0	**-84.353**	-84.598	-85.617	-86.112
Totaal 2. Ruimte	**-2.791.724**	**-3.205.592**	**-5.997.316**	**-3.713.001**	**-3.415.023**	**-2.686.278**	**-2.650.540**
3. Leefomgeving							
3.1 Landschap en natuur	-43.948	-30.500	-74.448	**-137.574**	-137.972	-80.792	-81.261
3.2 Milieu & duurzaamheid	-977.214	-53.431	-1.030.645	**-993.369**	-1.017.663	-921.854	-940.456
3.3 Beheer openbaar gebied	-6.338.021	-81.348	-6.419.369	**-6.406.598**	-6.283.880	-6.310.948	-6.298.036
3.4 Verkeer en Vervoer	-709.036	-87.721	-796.757	**-833.490**	-847.871	-837.052	-838.727
3.5 Afvalinzameling	-83.062	-206.375	-289.437	**-3.264.749**	-3.266.947	-3.269.432	-3.271.916
3.6 Burger- en overheidsparticipatie	-87.425	-39.652	-127.077	**-147.371**	-89.653	-88.764	-89.276
3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties	-921.535	0	-921.535	**-904.590**	-902.860	-909.550	-905.211
3.8 Aviolanda	0	0	0	**-57.975**	-58.142	-58.843	-27.676
Totaal 3. Leefomgeving	**-9.160.241**	**-499.027**	**-9.659.268**	**-12.745.716**	**-12.604.988**	**-12.477.235**	**-12.452.559**
4. Bestuurskracht							
4.01 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	**-2.255.045**	-2.335.073	-2.414.698	-2.505.873
4.02 Handhaving	0	0	0	**-363.002**	-361.561	-379.481	-396.725
4.03 Dienstverlening en burgerzaken	0	0	0	**-279.243**	-280.052	-283.426	-285.074
4.04 Samenwerken en besturen	0	0	0	**-3.231.600**	-3.203.131	-3.250.316	-3.279.114
4.05 Financiën	0	0	0	**-6.766.596**	-6.920.331	-2.614.916	-258.128
4.06 Belastingen en heffingen	0	0	0	**-570.439**	-593.797	-625.785	-654.397

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
4.07 Informatievoorziening en automatisering	0	0	0	**-345.363**	-354.086	-367.994	-380.019
4.08 Overhead	0	0	0	**-11.230.013**	-10.697.404	-10.388.261	-10.378.994
4.09 Personeel en organisatie	0	0	0	**-610.783**	-489.920	-493.853	-496.724
4.1 Werkgelegenheid	-133.164	0	-133.164	**0**	0	0	0
4.10 Communicatie	0	0	0	**-36.779**	-36.887	-37.331	-37.548
4.2 Middenstand en winkelgebieden	-71.825	0	-71.825	**0**	0	0	0
4.4 Afvalinzameling	-2.996.019	-4.161	-3.000.180	**0**	0	0	0
4.5 Aviolanda	-57.597	0	-57.597	**0**	0	0	0
Totaal 4. Bestuurskracht	**-3.258.605**	**-4.161**	**-3.262.766**	**-25.688.863**	**-25.272.242**	**-20.856.061**	**-18.672.596**
5. Bestuurskracht							
5.01 Openbare orde en veiligheid	-2.122.665	-32.942	-2.155.607	**0**	0	0	0
5.02 Handhaving	-304.372	-40.000	-344.372	**0**	0	0	0
5.03 Dienstverlening en burgerzaken	-262.147	0	-262.147	**0**	0	0	0
5.04 Samenwerking en besturen	-2.894.392	-98.480	-2.992.872	**0**	0	0	0
5.05 Financiën	-7.493.306	1.297.732	-6.195.574	**0**	0	0	0
5.06 Belastingen en heffingen	-497.327	-1.700	-499.027	**0**	0	0	0
5.07 Informatievoorziening en automatisering	-317.998	0	-317.998	**0**	0	0	0
5.08 Overhead	-9.494.757	192.907	-9.301.850	**0**	0	0	0
5.09 Personeel en organisatie	-488.218	-1.026.900	-1.515.118	**0**	0	0	0
5.10 Communicatie	-36.541	0	-36.541	**0**	0	0	0
Totaal 5. Bestuurskracht	**-23.911.723**	**290.617**	**-23.621.106**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**-77.752.000**	**-4.965.034**	**-82.717.034**	**-81.994.200**	**-79.955.758**	**-73.771.598**	**-71.847.823**
Saldo	**1.031.584**	**-2.534.622**	**-1.503.038**	**307.030**	**762.469**	**1.441.197**	**1.709.366**
Onttrekkingen							
4. Bestuurskracht							
4.05 Financiën	0	0	0	**3.098.183**	1.470.494	748.213	606.115
5. Bestuurskracht							
5.05 Financiën	1.419.437	5.953.856	7.373.293	**0**	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	**1.419.437**	**5.953.856**	**7.373.293**	**3.098.183**	**1.470.494**	**748.213**	**606.115**
Stortingen							
4. Bestuurskracht							
4.05 Financiën	0	0	0	**-1.726.955**	-1.238.343	-255.851	-200.601
5. Bestuurskracht							
5.05 Financiën	-1.644.549	-2.665.498	-4.310.047	**0**	0	0	0
Totaal Stortingen	**-1.644.549**	**-2.665.498**	**-4.310.047**	**-1.726.955**	**-1.238.343**	**-255.851**	**-200.601**
Mutaties reserves	**-225.112**	**3.288.358**	**3.063.246**	**1.371.228**	**232.151**	**492.362**	**405.514**
Resultaat	**806.472**	**753.736**	**1.560.208**	**1.678.258**	**994.620**	**1.933.559**	**2.114.880**

Overzicht van baten en lasten 2026-2030 naar taakvelden

Gemeenten geven hun geld uit aan een breed scala aan deelterreinen, variërend van bijvoorbeeld onderwijshuisvesting, tot de gemeentelijke plantsoendienst of de jeugdzorg. Om te zorgen dat deze uitgaven geaggregeerd kunnen worden en vergeleken kunnen worden tussen gemeenten is een uniforme set van eenheden gedefinieerd waarin alle gemeenten hun baten en lasten classificeren. Deze eenheden worden ‘taakvelden' genoemd.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten							
0.1 Bestuur	2.500	0	2.500	**2.500**	2.500	2.500	2.500
0.2 Burgerzaken	493.712	0	493.712	**532.764**	532.764	532.764	532.764
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	43.000	0	43.000	**43.000**	43.000	43.000	43.000
0.4 Overhead	220.340	12.065	232.405	**219.866**	219.866	219.866	219.866
0.5 Treasury	1.045.241	543.055	1.588.296	**905.697**	200.504	200.294	200.084
0.61 OZB woningen	3.923.287	0	3.923.287	**4.056.214**	4.094.968	4.138.028	4.181.087
0.62 OZB niet-woningen	2.511.152	0	2.511.152	**2.614.227**	2.640.344	2.666.459	2.692.575
0.64 Belastingen overig	44.000	0	44.000	**44.000**	44.000	44.000	44.000
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	47.095.088	-319.286	46.775.802	**49.588.236**	47.989.119	47.203.741	47.978.167
0.8 Overige baten en lasten	0	70.361	70.361	**0**	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	24.895	0	24.895	**7.195**	7.195	7.195	7.195
1.2 Openbare orde en veiligheid	16.450	0	16.450	**17.303**	17.303	17.303	17.303
2.1 Verkeer en vervoer	85.354	0	85.354	**184.230**	184.230	184.230	184.230
2.2 Parkeren	438	0	438	**476**	476	476	476
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	22.000	0	22.000	**22.000**	22.000	22.000	22.000
3.4 Economische promotie	771.674	0	771.674	**771.674**	771.674	771.674	771.674
4.2 Onderwijshuisvesting	0	9.454	9.454	**62.320**	107.853	110.030	112.261
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	516.954	461.984	978.938	**530.217**	530.217	530.217	530.217
5.1 Sportbeleid en activering	139.933	-1.162	138.771	**122.249**	122.249	122.249	122.249
5.2 Sportaccommodaties	81.619	2.184	83.803	**83.803**	93.063	100.133	102.603
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	**18.862**	18.862	0	0
5.6 Media	47.502	0	47.502	**47.502**	47.502	47.502	47.502
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	24.674	0	24.674	**25.109**	25.109	25.109	25.109
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.254.673	31.859	6.286.532	**6.451.587**	6.519.861	3.076.292	572.594
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	27.982	27.982	**0**	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	5.084.578	803.057	5.887.635	**5.887.635**	5.887.635	5.887.635	5.887.635
6.5 Arbeidsparticipatie	458.791	130.894	589.685	**334.168**	334.168	334.168	334.168
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	16.936	0	16.936	**11.378**	11.378	11.378	11.378
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	266.000	-65.000	201.000	**216.000**	266.000	266.000	266.000
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	**0**	269.735	271.687	271.687

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
7.1 Volksgezondheid	96.248	38.256	134.504	**117.459**	117.459	117.459	117.459
7.2 Riolering	2.489.590	0	2.489.590	**2.621.090**	2.621.090	2.621.090	2.621.090
7.3 Afval	3.517.035	0	3.517.035	**3.827.127**	3.827.127	3.819.922	3.819.922
7.4 Milieubeheer	894.870	26.308	921.178	**914.536**	910.606	910.606	910.606
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	59.749	0	59.749	**63.125**	63.125	63.125	63.125
8.1 Ruimte en leefomgeving	15.018	50.000	65.018	**15.018**	15.018	15.018	15.018
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.714.099	608.401	2.322.500	**1.113.018**	1.330.582	0	0
8.3 Wonen en bouwen	806.184	0	806.184	**829.645**	829.645	829.645	829.645
Totaal Baten	**78.783.584**	**2.430.412**	**81.213.996**	**82.301.230**	**80.718.227**	**75.212.795**	**73.557.189**
Lasten							
0.1 Bestuur	-1.825.673	-47.712	-1.873.385	**-2.045.897**	-2.005.306	-2.029.477	-2.041.265
0.2 Burgerzaken	-321.454	-25.000	-346.454	**-338.744**	-339.726	-343.818	-345.817
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-67.991	-206.375	-274.366	**-68.237**	-68.347	-68.805	-69.027
0.4 Overhead	-11.247.984	-831.112	-12.079.096	**-13.182.903**	-12.540.647	-12.259.765	-12.270.473
0.5 Treasury	0	0	0	**0**	0	0	0
0.61 OZB woningen	-356.635	-1.700	-358.335	**-416.289**	-435.184	-460.668	-483.700
0.64 Belastingen overig	-140.692	0	-140.692	**-154.150**	-158.613	-165.117	-170.697
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-2.485	2.485	0	**0**	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	-35.000	-38.156	-73.156	**-35.000**	-35.000	-35.000	-35.000
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-343.596	151.847	-191.749	**-126.267**	-260.879	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.923.959	-26.192	-1.950.151	**-2.049.331**	-2.132.931	-2.215.857	-2.304.545
1.2 Openbare orde en veiligheid	-503.078	-46.750	-549.828	**-568.716**	-563.703	-578.322	-598.053
2.1 Verkeer en vervoer	-3.122.096	-95.141	-3.217.237	**-3.256.445**	-3.227.296	-3.224.104	-3.202.034
2.2 Parkeren	-9.500	0	-9.500	**-9.562**	-9.590	-9.705	-9.761
3.1 Economische ontwikkeling	-167.723	0	-167.723	**-145.197**	-132.726	-134.327	-135.107
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-57.597	0	-57.597	**-57.975**	-58.142	-58.843	-27.676
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-37.266	0	-37.266	**-49.569**	-49.713	-50.311	-50.602
3.4 Economische promotie	-39.417	0	-39.417	**-40.829**	-40.949	-41.442	-41.684
4.1 Openbaar basisonderwijs	-37.219	0	-37.219	**-60.297**	-60.471	-61.200	-61.555
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.196.515	0	-1.196.515	**-1.484.564**	-1.585.005	-1.604.273	-1.612.713
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.521.704	-464.369	-1.986.073	**-1.520.848**	-1.518.732	-1.537.664	-1.547.269
5.1 Sportbeleid en activering	-532.425	-60.338	-592.763	**-533.651**	-1.058.476	-497.513	-500.404
5.2 Sportaccommodaties	-1.479.957	-3.285	-1.483.242	**-1.466.498**	-1.572.350	-1.667.422	-1.626.260
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-156.960	0	-156.960	**-222.911**	-223.556	-175.808	-176.829
5.5 Cultureel erfgoed	-15.071	0	-15.071	**-15.606**	-15.652	-15.841	-15.932
5.6 Media	-770.150	-42.325	-812.475	**-768.576**	-665.498	-673.518	-677.430
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.041.848	-191.342	-2.233.190	**-2.309.229**	-1.940.762	-1.886.056	-1.896.871
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-9.766.600	1.115.184	-8.651.416	**-9.617.634**	-9.660.386	-5.713.587	-3.357.100
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-277.064	-17.982	-295.046	**-241.334**	-242.033	-244.951	-246.372

Bedragen in €	Primaire Begroting 2026	Begrotings-wijzigingen 2026	Begroting 2026 (incl. wijzigingen)	**Begroting 2027**	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-949.380	0	-949.380	**-1.247.999**	-1.123.700	-1.137.244	-1.143.851
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-616.062	-121.130	-737.192	**-555.998**	-561.096	-567.861	-571.159
6.3 Inkomensregelingen	-8.694.170	-895.907	-9.590.077	**-9.912.867**	-9.979.968	-10.143.458	-10.253.916
6.4 WSW en beschut werk	-3.122.077	71.455	-3.050.622	**-3.052.822**	-2.992.037	-2.918.085	-2.872.909
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.104.588	-250.006	-1.354.594	**-1.037.714**	-1.021.134	-1.142.268	-1.260.239
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.390.913	0	-1.390.913	**-1.250.264**	-1.257.765	-1.274.162	-1.284.424
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-4.388.048	0	-4.388.048	**-4.829.729**	-4.908.712	-3.465.578	-3.466.258
6.712 Begeleiding (WMO)	-2.649.196	165.000	-2.484.196	**-2.388.466**	-2.104.670	-2.130.039	-2.142.413
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-1.652.128	330.084	-1.322.044	**-538.002**	-38.231	-78.486	-78.941
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-3.493.256	-169.473	-3.662.729	**-3.920.256**	-3.787.778	-3.833.461	-3.855.730
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-1.832.642	-167.305	-1.999.947	**-2.012.355**	-1.729.796	-1.750.646	-1.760.815
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-715.692	0	-715.692	**-405.822**	-373.602	-378.106	-380.302
6.791 PGB WMO	-201.258	0	-201.258	**-203.783**	-205.583	-208.108	-209.317
6.792 PGB Jeugd	-28.798	0	-28.798	**-28.987**	-29.071	-29.421	-29.592
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-94.161	52.352	-41.809	**0**	0	0	0
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-23.499	10.000	-13.499	**-17.393**	-13.953	-14.123	-14.205
6.821 Jeugdbescherming	-250.206	0	-250.206	**-347.846**	-331.391	-335.385	-337.332
6.822 Jeugdreclassering	-63.925	0	-63.925	**-69.569**	-69.916	-70.759	-71.171
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-255.952	0	-255.952	**-260.830**	-261.585	-264.737	-266.275
7.1 Volksgezondheid	-1.311.322	-50.356	-1.361.678	**-1.374.422**	-1.410.880	-1.462.112	-1.506.447
7.2 Riolering	-2.075.380	-644	-2.076.024	**-2.204.588**	-2.206.724	-2.209.140	-2.211.556
7.3 Afval	-2.996.019	-4.161	-3.000.180	**-3.264.749**	-3.266.947	-3.269.432	-3.271.916
7.4 Milieubeheer	-977.214	-53.431	-1.030.645	**-993.369**	-1.017.663	-921.854	-940.456
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-118.037	2.558	-115.479	**-124.443**	-122.029	-121.001	-120.161
8.1 Ruimte en leefomgeving	-84.508	-1.417.342	-1.501.850	**-84.722**	-84.818	-85.215	-85.410
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-276.906	-1.005.314	-1.282.220	**-523.892**	-230.286	0	0
8.3 Wonen en bouwen	-389.004	-633.151	-1.022.155	**-557.054**	-224.750	-207.523	-208.852
Totaal Lasten	**-77.752.000**	**-4.965.034**	**-82.717.034**	**-81.994.200**	**-79.955.758**	**-73.771.598**	**-71.847.823**
Saldo	**1.031.584**	**-2.534.622**	**-1.503.038**	**307.030**	**762.469**	**1.441.197**	**1.709.366**
Onttrekkingen							
0.10 Mutaties reserves	1.419.437	5.953.856	7.373.293	**3.098.183**	1.470.494	748.213	606.115
Stortingen							
0.10 Mutaties reserves	-1.644.549	-2.665.498	-4.310.047	**-1.726.955**	-1.238.343	-255.851	-200.601
Mutaties reserves	**-225.112**	**3.288.358**	**3.063.246**	**1.371.228**	**232.151**	**492.362**	**405.514**
Resultaat	**806.472**	**753.736**	**1.560.208**	**1.678.258**	**994.620**	**1.933.559**	**2.114.880**

Geprognosticeerde balans

Bedragen x € 1.000

VASTE ACTIVA	01-01-2027	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
A. IMMATERIELE VASTE ACTIVA					
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	*120*	*109*	*109*	*109*	*109*
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	*179*	*127*	*76*	*25*	*1*
Totaal	***298***	***236***	***185***	***134***	***109***
B. MATERIELE VASTE ACTIVA					
Investeringen met economisch nut	*38.505*	*41.061*	*41.107*	*39.325*	*37.802*
Investeringen met maatschappelijk nut	*11.066*	*11.180*	*11.646*	*10.869*	*10.152*
Totaal	***49.571***	***52.241***	***52.752***	***50.195***	***47.954***
C. FINANCIELE VASTE ACTIVA	*13.485*	*13.480*	*13.475*	*13.470*	*13.465*
Totaal Vaste Activa	***63.354***	***65.957***	***66.412***	***63.798***	***61.528***
VLOTTENDE ACTIVA					
D. VOORRADEN	*1.096-*	*63-*	*4*	*4*	*4*
E. UITZETTINGEN	*21.070*	*21.070*	*21.070*	*21.070*	*21.070*
F. LIQUIDE MIDDELEN	*617*	*617*	*617*	*617*	*617*
G. OVERLOPENDE ACTIVA	*3.586*	*3.586*	*3.586*	*3.586*	*3.586*
Totaal Vlottende Activa	***24.177***	***25.210***	***25.277***	***25.277***	***25.277***
TOTAAL ACTIVA	***87.531***	***91.167***	***91.689***	***89.075***	***86.805***

VASTE PASSIVA	01-01-2027	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
H. EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	*27.657*	*27.448*	*28.777*	*29.771*	*31.705*
Bestemmingsreserves	*13.355*	*14.223*	*14.341*	*13.849*	*13.443*
Saldo van de begroting	*1.950*	*1.678*	*995*	*1.934*	*2.115*
Totaal	***42.962***	***43.350***	***44.113***	***45.554***	***47.263***
I. VOORZIENINGEN	*13.129*	*12.729*	*11.374*	*10.227*	*8.936*
J. VASTE SCHULD	*4.682*	*4.182*	*3.682*	*3.382*	*3.082*
Totaal Vaste Passiva	***60.773***	***60.261***	***59.168***	***59.163***	***59.281***
VLOTTENDE PASSIVA					
K. VLOTTENDE SCHULD	*19.729*	*23.877*	*25.492*	*22.884*	*20.495*
L. OVERLOPENDE PASSIVA	*7.029*	*7.029*	*7.029*	*7.029*	*7.029*
Totaal Vlottende Passiva	***26.758***	***30.906***	***32.521***	***29.913***	***27.524***
TOTAAL PASSIVA	***87.531***	***91.167***	***91.689***	***89.075***	***86.805***

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen in €	Begroting 2027		
	Baten	Lasten	Saldo
1.4 Werk, Inkomen en Inburgering	**2.629.627**	**0**	**2.629.627**
4.05 Financiën	**47.764.306**	**0**	**47.764.306**
4.06 Belastingen en heffingen	**7.442.115**	**0**	**7.442.115**
Saldo	**57.836.048**	**0**	**57.836.048**

Budget voor onvoorziene uitgaven

Bedragen in €	Begroting 2027		
	Baten	Lasten	Saldo
4.05 Financiën	**0**	**-35.000**	**-35.000**

Bijlagen

A. Overzicht lopende investeringen

Overzicht lopende investeringen

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
1. Sociaal Domein						
70190001 Decentralisatie beschermd wonen	2019	25.000	We bevinden ons momenteel in de doordecentralisatie van het Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang. Vanuit het Rijk heeft het doorvoeren van bijbehorende zaken, zoals het nieuwe financieel verdeelmodel, wederom vertraging opgelopen. Het resterende krediet zal daardoor naar verwachting in latere jaren nodig zijn om alle wijzigingen te organiseren en implementeren.	10.637	0	10.637
74211703 Inrichting gymzaal IKC Woensdrecht	2023	85.220	De inrichting van de bergruimte wordt vierde kwartaal 2026 afgerond. Hierna volgt de definitieve afrekening.	8.020	-8.384	16.404
74211704 Aanleg openbare ruimte IKC Woensdrecht	2023	508.000	De uitvoering van de aanpassingen aan de Fortuinstraat en de parkachtige inrichting aan de zijde van de school zijn eerste kwartaal 2025 afgerond. De aannemer die het park heeft aangelegd is de eerste 24 maanden verantwoordelijk voor het in stand houden van het groen. Eerste kwartaal 2027 krijgen we de laatste factuur. De plannen voor het groen ten zuiden van de Fortuinstraat worden niet uitgevoerd.	123.951	9.970	113.981
76200600 Krediet vraagwijzer 2025	2025	95.000	Door de vertraging in het advies van Vraagwijzer is het resterende bedrag van de POK middelen op de exploitatierekening toegevoegd aan het krediet. Dit krediet zal in 2026 worden ingezet voor het inrichten van de 5 dorpsteams.	58.273	48.060	10.213
76201901 Software doorontwikkeling integrale toegang	2019	50.000	In de begroting was dit budget bestemd voor de aanschaf van een nieuwe website voor de sociale kaart van Woensdrecht. De huidige sociale kaart is tijdelijk ondergebracht op de gemeentelijke website. Hoewel dit voor de korte termijn voldeed, lopen we binnen de gemeentelijke website tegen diverse technische en functionele beperkingen aan die verdere doorontwikkeling van de sociale kaart in de weg staan. Voor het bepalen van een toekomstbestendige oplossing was een gedegen adviestraject noodzakelijk. Dit traject heeft vertraging opgelopen, waardoor het project in 2025 niet kon	29.891	535	29.356

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
			worden opgestart en het gereserveerde budget niet tot besteding is gekomen. Voor 2026 is besloten het budget niet langer in te zetten voor een nieuwe website voor de sociale kaart. In plaats daarvan wordt het budget gericht op de doorontwikkeling van het dashboard Sociaal Domein. De nadruk ligt hierbij op het verbeteren van de bruikbaarheid van het dashboard voor sturing in het voorliggende veld. Hiervoor wordt een projectopdracht opgesteld en uitgezet bij externe partijen met de benodigde expertise. Met deze herprioritering wordt het beschikbare budget doelgericht ingezet voor een ontwikkeling die direct bijdraagt aan betere monitoring, inzicht en sturing binnen het sociaal domein.			
76502002 Nieuwbouw basisschool Huijbergen 2024	2020	2.236.000	Na afronding van de vernieuwbouw van het Paviljoen in Ossendrecht is de school in Huijbergen aan de beurt voor een upgrade. De verwachting is dat de planvorming hiervoor in het najaar van 2026 start.	0	14.532	-14.532
76502004 Nieuwbouw 't Paviljoen Ossendrecht	2020	3.365.000	De uitspraak van de Raad van State rondom het stikstofakkoord op 18 december 2024 heeft ervoor gezorgd dat het bouwplan voor 't Paviljoen aangepast moest worden. Een bouwplan passend binnen het omgevingsplan is uitgewerkt. In december 2025 is de definitieve kredietvotering voor de ver(nieuw)bouw goedgekeurd door de gemeenteraad. Het proces voor de sloop en ver(nieuw)bouw van de school start in november 2026 en is naar verwachting afgerond in december 2027.	5.905.697	1.122.269	4.783.428
Totaal 1. Sociaal Domein				**6.136.469**	**1.186.982**	**4.949.487**
2. Ruimte						
70152505 ET installaties 2025 tennispark Hoogerheide	2023	7.986	Uitvoering loopt. Project wordt eind 2026 afgerond.	7.986	0	7.986
70152506 WTB installatie 2025 tennispark Hoogerheide	2023	20.764	Uitvoering loopt. Werk wordt eind 2026 afgerond.	20.764	14.733	6.031
70152507 Dakisolatie 2025 tennispark Hoogerheide	2023	81.457	Uitvoering loopt. Project wordt eind afgerond.	81.457	56.610	24.847
70152705 Zonnepanelen 2027 sportpark J.van Hoek Hoogerheide	2023	14.375	Krediet en uitvoering verwacht in 2027.	0	0	0

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
70152706 WTB installatie 2027 sportpark v. Hoek Hoogerheide	2023	54.305	Krediet en uitvoering verwacht in 2027.	0	0	0
70152707 Dakisolatie 2027 sportpark J.van Hoek Hoogerheide	2023	101.262	Krediet en uitvoering verwacht in 2027.	0	0	0
70152806 ET installaties 2028 sportpark De Fortuin Woensdr.	2023	6.389	Krediet en uitvoering verwacht in 2028.	0	0	0
70152807 WTB installatie 2028 sportpark De Fortuin Woensdr.	2023	15.972	Krediet en uitvoering verwacht in 2028.	0	0	0
70152808 Dakisolatie 2028 sportpark De Fortuin Woensdr.	2023	23.958	Krediet en uitvoering verwacht in 2028.	0	0	0
70152904 Aanleg zonnepanelen 2029 tennispark Huijbergen	2023	20.764	Voorbereiding en uitvoering worden verwacht in 2029.	0	0	0
70152905 Aanleg WTB installatie 2029 tennispark Huijbergen	2023	43.258	Voorbereiding en uitvoering worden verwacht in 2029.	0	0	0
70152906 Aanbrengen dakisolatie 2029 tennispark Huijbergen	2023	52.867	Voorbereiding en uitvoering worden verwacht in 2029.	0	0	0
70153001 Aanleg zonnepanelen 2030 tennispark Putte	2023	20.764	Krediet en uitvoering verwacht in 2030.	0	0	0
70153002 Aanleg WTB installatie 2030 tennispark Putte	2023	40,063	Krediet en uitvoering verwacht in 2030.	0	0	0
70153008 Aanbrengen dakisolatie 2030 tennispark Putte	2023	57.339	Krediet en uitvoering verwacht in 2030.	0	0	0
75302600 Verv.aanpassingen nav NEN-inspecties TV Huijbergen	2026	€ 6.000	De NEN-inspecties staan gepland in 2026 volgens het nieuwe MJOP.	6.000	0	6.000
75302602 Vervanging NEN inspecties installaties TV Putte	2026	€ 6.000	De NEN-inspecties staan gepland in 2026 volgens het nieuwe MJOP.	6.000	0	6.000

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
75312118 Renovatie natuurgras softbalveld De batters Putte	2021	14.277	De werkzaamheden zijn uitgevoerd.	0	-401	401
75312126 Vervanging Backstop honkbalveld De Batters Putte	2021	€ 25.015	De werkzaamheden zijn nog niet uitgevoerd vanwege afstemming tussen gemeente en de vereniging i.v.m. bestaansrecht en zelfredzaamheid van de vereniging. Het frame van de backstop is in goede staat. Aan de onderzijde moeten aanpassingen plaatsvinden. In afstemming met de vereniging zal dit plaatsvinden.	25.015	0	25.015
75312314 Aanleg 2 kunstgrasvelden sportpark Huijbergen	2023	1.611.861	De laatste werkzaamheden zijn gepland aan het eind van 2026 voor een maximaal bedrag van € 30.000,-	166.969	-157.487	324.456
75312505 Verv.veldinrichting 2025 veld 4 VV Hoogerheide	2025	€ 5.281	De vervanging van de veldinrichting (doelen en hoekvlaggen) dient nog plaats te vinden. Dit gebeurt in overleg met de vereniging.	5.281	0	5.281
75312512 Toplaagrenovatie natuurgras wedstrijdveld 2 VV WVV	2025	€ 48.100	Het bestaande budget voor 2025 wordt op basis van het in september 2025 vastgestelde MJOP buitensportaccommodaties 2025-2028 in 2026 aangepast naar € 48.100	75.362	0	75.362
75312601 Vervanging NEN-inspecties installaties Meto	2026	3.724	De NEN/inspecties staan gepland in 2026 volgens het nieuwe MJOP.	6.000	0	6.000
75312602 Vervanging NEN-inspecties installaties VV Putte	2026	3.724	De NEN/inspecties staan gepland in 2026 volgens het nieuwe MJOP.	6.000	0	6.000
75312603 Verv.NEN inspecties installaties VV W'drecht 2026	2026	3.724	De NEN/inspecties staan gepland in 2026 volgens het nieuwe MJOP.	6.000	0	6.000
75312801 Toplaagrenov.2028 kunstgrasveld1 sportp.De Heiloop	2028	€ 611.300	De toplaagrenovatie van kunstgrasveld 1 van sportpark De Heiloop in Ossendrecht is opgenomen in het MJOP Buitensportaccommodaties 2025-2028. De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2028.	0	0	0
75312802 Toplaagren.2028 kunstgrasveld 2 sportp. De Heiloop	2028	€ 611.300	De toplaagrenovatie van kunstgrasveld 2 van sportpark De Heiloop in Ossendrecht is opgenomen in het MJOP Buitensportaccommodaties 2025-2028. De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2028.	0	0	0
75312805 NEN inspect. install.+aanp. 2029 sportp.De Heiloop	2029	€ 6.000	De NEN-inspecties en aanpassingen zijn opgenomen in het MJOP Buitensportaccommodaties 2025-2028. De werkzaamheden worden in 2029 uitgevoerd.	0	0	0
75312901 Verv. leunhek 2029 wedstr.veld sportp. de Fortuin	2026	€ 30.700	Het vervangen van het leunhekwerk op sportpark De Fortuin in Woensdrecht is opgenomen in het MJOP Buitensportaccommodaties 2025-2028. De werkzaamheden worden in 2029 uitgevoerd.	0	0	0

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
75312902 Verv.armaturen verl.2029 veld 1 sportp. De Fortuin	2029	€ 58.800	Het vervangen van de armaturen van de veldverlichting is opgenomen in het MJOP Buitensportaccommodaties 2025-2028. De werkzaamheden worden in 2029 uitgevoerd.	0	0	0
78101802 Invoering omgevingswet deel 2	2022	282.220	Krediet wordt aangewend voor inhuur deskundigen voor (gedeeltelijke) herijking van de omgevingsvisie en het inrichten van het beleidshuis.	301.180	124.236	176.944
78101803 Invoering Omgevingsplan	2025	1.000.000	Het krediet is beschikbaar voor 2026 en verder voor het opstellen van het Omgevingsplan van de Gemeente Woensdrecht. Het krediet wordt aangewend voor personele lasten (inhuur derden) en materiële kosten.	991.123	309.671	681.452
78202501 Startkrediet realiseren woningbouwplann. 2025-2026	2025	400.000	De gemeenteraad heeft in 2025 een startkrediet van € 400.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van de woningbouwplanning 2025–2026. Per kwartaal wordt de voortgang gerapporteerd. De middelen worden ingezet voor het aantrekken van extra personele capaciteit binnen het ruimtelijk domein. In totaal is tot en met het tweede kwartaal van 2026 een bedrag van € 148.987,- uit het startkrediet besteed.	364.375	202.663	161.712
78302501 Herontwikkeling locatie Berglaan 10 W'dr De Poorte	2025	54.000	Participatietraject omgeving doorlopen BOPA motivering opgesteld Ruimtelijke onderzoeken grotendeels uitgevoerd Grondexploitatie is vastgesteld De biedingsprocedure wordt voorbereid	15.815	-38.185	54.000
78302502 Herontw. locatie Bloemenlaan 52 H'heide De Stappen	2025	54.500	Participatietraject omgeving doorlopen BOPA motivering opgesteld	16.265	-38.235	54.500

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
			Ruimtelijke onderzoeken grotendeels uitgevoerd Grondexploitatie is vastgesteld De biedingsprocedure wordt voorbereid			
Totaal 2. Ruimte				**2.101.592**	**473.606**	**1.627.986**
3. Leefomgeving						
70152408 Uitbreiding MFC de Biezen 2024	2024	393.250	De Vergunningsprocedure (BoPa) is gestaakt. Vanwege de stikstofbelemmeringen is het project niet haalbaar. Onderzocht wordt welke eventuele uitbreidingsmogelijkheden wel haalbaar zijn, passend binnen een (binnenplanse) OPA procedure.	487.661	2.734	484.927
70152413 Zonnepanelen 2024 MFC De Drieschaar Ossendrecht	2023	201.154	De werkzaamheden zijn in uitvoering. Afronding van de werkzaamheden vindt plaats eind 2026.	81.729	101.318	-19.589
70152414 WTB installatie 2024 MFC De Drieschaar Ossendrecht	2023	185.670	De werkzaamheden zijn in uitvoering. Afronding vindt plaats eind 2026.	16.934	9.637	7.297
70152415 Dakisolatie 2024 MFC De Drieschaar Ossendrecht	2023	717.119	De werkzaamheden zijn in uitvoering. Afronding van de werkzaamheden wordt verwacht eind 2026.	75.811	-27.808	103.619
70152416 Dakisolatie 2024 MFC De Biezen Putte	2023	477.090	De werkzaamheden zijn afgerond. Omdat het noodzakelijk bleek om extra constructieve voorzieningen aan te brengen is het geraamde budget van de dakbedekking overschreden.	-8.993	-18.254	9.261
70152508 Zonnepanelen 2025 MFC De Biezen Putte	2023	202.235	De werkzaamheden zijn inmiddels afgerond. Vanwege onvoorziene aanpassingen aan de constructie van het dak, is het toegekende investeringsbedrag overschreden.	0	-7.057	7.057
70152509 WTB installatie 2025 MFC De Biezen Putte	2023	82.416	De werkzaamheden zijn afgerond met uitzondering van de sporthal die nog is aangesloten op het oude systeem (gas). Een omzetting van de sporthal op een warmtepomp is nu nog niet haalbaar. Deze wordt later meegenomen in de realisatie van het uitvoeringsprogramma. Daarnaast kan het nodig zijn om nog aanvullende maatregelen te treffen in het kader van de juiste afstelling van het huidige systeem.	78.106	0	78.106
70152603 Zonnepanelen 2026 scouting Ossendrecht	2023	20.764	Uitvoering verwacht in 2026/2027, voorbereidingsfase is gestart.	20.764	0	20.764
70152604 WTB installatie 2026 scouting Ossendrecht	2023	15.972	Uitvoering verwacht in 2026/2027, voorbereidingsfase is gestart.	15.972	0	15.972

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
70152605 Dakisolatie 2026 scouting Ossendrecht	2023	175.692	Uitvoering verwacht in 2026/2027, voorbereidingsfase is gestart.	175.692	22.904	152.788
70152606 Zonnepanelen 2026 MFC De Kloek Huijbergen	2023	124.914	Uitvoering verwacht in 2027.	124.914	0	124.914
70152607 WTB installatie 2026 MFC De Kloek	2023	226.190	Uitvoering is gepland in 2027.	226.190	1.876	224.315
70152608 Dakisolatie 2026 MFC De Kloek Huijbergen	2023	192.511	Uitvoering is gepland in 2027 .	192.511	0	192.511
70153004 Aanleg zonnepanelen 2030 bedrijfsgeb. team Wijk&D	2030	0	Krediet en uitvoering verwacht in 2030.	0	0	0
70153005 Àanleg WTB-installatie 2030 bedrijfsgeb.team W&D	2023	82.315	Krediet en uitvoering verwacht in 2030.	0	0	0
70159000 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2024	2021	559.840	Uitvoeringsprogramma is gerealiseerd. Laatste financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden alvorens het krediet kan worden afgesloten.	19.747	4.740	15.007
70159100 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2025	2021	645.486	Het uitvoeringsprogramma is nog in uitvoering en loopt door in 2026.	462.460	384.863	77.597
70159200 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2026	2021	488.402	In 2025 is een nieuw MJOP voor de periode 2026-2029 voorbereid. De financiële doorrekening is complex en heeft meer tijd gevraagd dan gepland. Het MJOP wordt eind 2026 vastgesteld.	488.402	169.630	318.772
70159300 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2027	2021	252.764	Dit krediet is voor uitvoeringsjaar 2027. In 2025 is een nieuw MJOP voor de periode 2026-2029 voorbereid. De financiële doorrekening is complex en heeft meer tijd gevraagd dan gepland. Het MJOP wordt eind 2026 vastgesteld.	0	0	0
70159400 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2028	2021	361.024	Dit krediet is voor het uitvoeringsjaar 2028. In 2025 is een nieuw MJOP voor de periode 2026-2029 voorbereid. De financiële doorrekening is complex en heeft meer tijd gevraagd dan gepland. Het MJOP wordt eind 2026 vastgesteld.	0	0	0
70159500 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2029	2021	221.891	Dit krediet is voor uitvoeringsjaar 2029. In 2025 is een nieuw MJOP voor de periode 2026-2029 voorbereid. De financiële doorrekening is complex en heeft meer tijd gevraagd dan gepland. Het MJOP wordt eind 2026 vastgesteld.	0	0	0
70159600 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2030	2021	362.883	Dit krediet is voor het uitvoeringsjaar 2030. Het nieuwe MJOP voor de periode 2030-2033 zal medio 2029 worden opgesteld.	0	0	0

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
70190007 Kerktoren Woensdrecht	2019	150.000	Wij zijn in afwachting van een voorstel van de eigenaar. Hierna kunnen college en raad een besluit nemen voor toekenning van het gereserveerde krediet.	150.000	0	150.000
72102401 Reconstr. Verlengde Duinstraat Hoogerheide 2025	2023	250.000	De beoogde werkzaamheden zijn na een doorlopen traject in 2025 aanbesteed. Uitvoering van het project vindt plaats in 2026. Uitvoering gereed eind 2026. Financiele afwikkeling gereed in de loop van 2027.	200.345	217.845	-17.500
72102501 Reconstructie Prinsessenwijk Putte 2026	2024	300.000	Het project is in voorbereiding en zal in 2027 in uitvoering worden genomen, de middelen voor het project zijn vanaf 2026 beschikbaar. In 2025 zijn echter reeds de eerste kosten gemaakt voor de voorbereiding en deze zijn ook al geboekt hetgeen een negatief saldo laat zien in 2025.	285.223	12.043	273.180
72102502 Herinrichting Nieuweweg Hoogerheide 2025	2024	250.000	De beoogde civieltechnische werkzaamheden zijn in 2025 en 2026 voorbereid. Daarnaast voeren nutspartijen diverse werkzaamheden uit die vooraf dienden te gaan aan uitvoering van het gemeentelijke project. Start uitvoering staat gepland voor begin 2027.	186.024	16.375	169.649
72102503 Reconstructie brug Langeweg Ossendrecht 2025	2024	600.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd en afgerond. De kosten voor de werkzaamheden zijn hoger uitgevallen door onvoorziene ondergrondse obstakels (bv oude funderingen) en slechte uitkomende grondkwaliteit. De betreffende grond is afgevoerd en een betere kwaliteit grond is aangebracht. Het werk bevindt zich nu in de garantie periode. Krediet wordt na afloop garantieperiode pas afgesloten.	-111.111	0	-111.111
72102601 Rec. Kapuc.str. Wilhelm.str, Kartuiz.st Leempad 27	2023	300.000	Voorbereiding en ontwerpfase starten in 2026 met een doorloop in 2027. Verwachtte start van de uitvoering is eind 2027.	0	0	0
72102702 Herinrichting Antwerpsestraat Putte 2027	2026	450.000	Voorbereiding en ontwerpvorming wordt gestart in 2027. Start uitvoering is gepland in 2028. Plantonwikkeling en uitvoering van het Sneek terrein zijn van invloed op dit project.	0	0	0
72102900 Renovatie openbare verlichting 2025	2023	247.750	De werkzaamheden zijn in 2025 grotendeels uitgevoerd. Afronding vindt plaats eind 2026.	167.208	18.198	149.010
72103000 Renovatie openbare verlichting 2026	2023	264.750	De voorbereiding van de renovatie start in 2026.	252.679	250.062	2.617
72103100 Renovatie openbare verlichting 2027	2023	259.500	De beoogde werkzaamheden worden t.z.t. voorbereid en uitgevoerd.	0	0	0
72103200 Renovatie openbare verlichting 2028	2023	300.000	De beoogde renovatie wordt t.z.t. voorbereid en uitgevoerd.	0	0	0
72103300 Renovatie openbare verlichting 2029	2023	237.750	Tzt wordt bepaald welke armaturen moeten worden vervangen.	0	0	0

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
72103400 Plaatsen 34 extra lichtpunten openb. verlichting	2024	51.000	De werkzaamheden bevinden zich in een afrondende fase. De eindafrekening volgt eind 2026.	-12.690	0	-12.690
72103600 Aanbrengen verharding parkeervakken Noordrand O'dr	2025	65.000	De beoogde en met inwoners afgesproken werkzaamheden zijn gerealiseerd. De inwoners hebben echter gevraagd om nog meer verharding aan te brengen. De wenselijkheid daarvan wordt nog onderzocht.	32.647	0	32.647
72103700 Renovatie openbare verlichting 2030	2023	240.750	In 2027 wordt een plan opgesteld.	0	0	0
72105000 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2024	2023	1.253.000	De nog beschikbare middelen worden ingezet voor realisatie van maatregelen aan de Middenweg in Hoogerheide.	24.677	0	24.677
72105100 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2025	2023	1.253.000	Het bestek onderhoud elementenverharding is in voorbereiding evenals het bestek voor groot asfaltonderhoud. De laatste wordt gecombineerd met geplande onderhoudswerkzaamheden in 2026.	565.002	307.091	257.911
72105200 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2026	2023	1.047.000	Het uitvoeringsprogramma is in voorbereiding en de bestekken 2025 en 2026 worden gecombineerd.	1.019.151	168.711	850.440
72105300 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2027	2023	1.047.000	Voorbereiding van de onderhoudsbestekken start in 2026	0	0	0
72105400 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2028	2023	1.047.000	Het uitvoeringsprogramma wegbeheer 2028 is in 2025 nog niet in voorbereiding genomen. Dat gebeurt op een later moment.	0	0	0
72105500 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2029	2023	1.047.000	Het uitvoeringsprogramma wegbeheer 2029 is nog niet in voorbereiding genomen.	0	0	0
72105600 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2030	2023	1.047.000	Het uitvoeringsprogramma wegbeheer 2030 is nog niet in voorbereiding genomen.	0	0	0
72112601 Verkeersk.maatregelen Groene Papegaai-Postbaan H'h	2025	125.000	De werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd en de garantieperiode loopt nu. Er volgen nog aanvullende verkeersmaatregelen.	31.900	17.675	14.225
72402501 Reconstructie kunstwerk De Blaffert O'dr 2026	2021	900.000	In 2026 start de engineering van dit project waarna de uitvoering volgt. Uitvoering loopt door tot eind 2027.	900.000	34.116	865.884
75412401 Uitvoeringsagenda Kerken- & Erfgoedvisie 2023-2033	2024	60.000	Sinds 2024 is gestart met het uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda uit de Kerken-en erfgoedvisie. Er worden diverse acties opgepakt waar kosten aan verbonden zijn, zoals	56.375	4.641	51.734

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
			het organiseren van de open monumentendag, het inwinnen van advies over eventueel nieuw aan te wijzen gemeentelijke monumenten en het zichtbaar en beleefbaar maken van deze monumenten . Het krediet kent een looptijd tot en met 2033 en de kosten lopen in heel deze periode door.			
75601901 Geosite Groeve Boudewijn	2019	108.800	De eindafrekening van de Provinciale subsidie is door de Streekorganisatie ingediend. Wij zijn in overleg met gemeente Bergen op Zoom en de Provincie Noord-Brabant voor de uitkering van de restant subsidie á 20%	-36.259	0	-36.259
75800005 Vervang./aanschaf speelvoorzieningen en -locaties	2025.	250.000	Met het Beleid- en Beheerplan Speelvoorzieningen 2026-2029 is budget toegekend voor verbetering en vernieuwing van de speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Voor dit traject wordt een plan van aanpak opgesteld dat nagenoeg gereed is. Uitvoering van de maatregelen in gepland vanaf eind 2026 en loopt door in 2027.	125.000	1.188	123.812
76300900 Benutten iDOP-gelden kern Ossendrecht	2020	68.490	Voor het gebied van de Eikelhof is door een aantal initiatiefnemers in samenwerking met het Dorpsplatform een inrichtingsplan ontwikkeld. Doel is om te komen tot een aanpassing en verfraaiing van het park waardoor deze nog beter kan worden benut als centrale ontmoetingsplaats in het dorp. Het bijgaande budget wordt ingezet om die ontwikkeling mogelijk te maken.	14.652	0	14.652
76302501 Dig.communic.- & presentiescherm MFC de Drieschaar	2025	18.252	Conform raadbesluit d.d. 26-06-2025, agendanr. .2025-037 is er een totaalbedrag van € 75.209,- toegekend voor de uitbreiding van de communicatie- en presentatieschermen alsmede de internetfaciliteiten bij de MFC's. Alle aanpassingen zijn uitgevoerd. Vanwege extra aanpassingen is het toegekende bedrag iets overschreden. Dit is gemeld via de kwartaalrapportage.	-397	0	-397
76302502 Dig. communicatie- & presentiescherm MFC de Kloek	2025	15.379	Conform raadbesluit d.d. 26-06-2025, agendanr. .2025-037 is er een totaalbedrag van € 75.209,- toegekend voor de uitbreiding van de communicatie- en presentatieschermen alsmede de internetfaciliteiten bij de MFC's. Alle aanpassingen zijn uitgevoerd. Vanwege extra aanpassingen is het toegekende bedrag iets overschreden. Dit is gemeld via de kwartaalrapportage.	-396	0	-396
76302503 Dig. communicatie- & presentiescherm MFC de Biezen	2025	15.379	Conform raadbesluit d.d. 26-06-2025, agendanr. .2025-037 is er een totaalbedrag van € 75.209,- toegekend voor de uitbreiding van de communicatie- en presentatieschermen alsmede de internetfaciliteiten bij de MFC's. Alle aanpassingen zijn uitgevoerd. Vanwege extra aanpassingen is het toegekende bedrag iets overschreden. Dit is gemeld via de kwartaalrapportage.	-396	0	-396

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
77228000 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2023	2023	1.612.621	Dit budget wordt ingezet op het project vervanging riolering en aanpak van de Grensstraat in Putte. Uitvoering is gereed. Eindafrekening moet nog bepaald worden aan de hand van revisiegegevens. Deze gegevens worden aangeleverd door een externe partij.	781.489	203.467	578.022
77228100 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2024	2023	583.526	Deze middelen zijn ingezet voor realisatie van het ondergrondse deel van de Montgomerystraat en de maatregelen en reparaties die nodig bleken te zijn na de in 2024 uitgevoerde rioolinspectie. De eventuele restant middelen kunnen worden ingezet voor de beoogde vervanging van het riool in de Nieuweweg .	214.749	15.863	198.886
77228200 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2025	2025	1.786.869	Met de voorbereiding van de noodzakelijk renovatie van het riooldeel van de verlengde Duinstraat en de Nieuweweg is gestart en de eerste voorbereidingskosten zijn geboekt. De resterende middelen worden in 2026 aangewend voor de uitvoering van deze werkzaamheden en het reguliere riool - onderhoud van 2026.	1.490.008	667.708	822.300
77228300 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2026	2024	736.600	In 2025 zijn voorbereidingskosten gemaakt. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats in 2026 en 2027.	716.438	64.691	651.747
77228400 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2027	2027	675.800	Wordt in 2026 voorbereid.	0	0	0
77228500 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2028	2028	2.533.000	Voorbereiding in 2027. In 2027 wordt gestart met opstellen van het nieuwe Gemeentelijk Water Programma. Hierbij wordt het uitvoeringsprogramma geüpdate.	0	0	0
77228600 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2029	2023	2.533.000	Voorbereiding start in 2028.	0	0	0
77228700 Vervangen riolering Nieuweweg Hoogerheide 2025	2023	670.000	Project is in voorbereiding. Uitvoering vindt plaats in 2026,	670.000	3.497	666.503
77228800 Vervangen riolering Antwerpsestraat Putte 2027	2023	1.050.000	De vervanging van de riolering van de Antwerpsestraat in Putte (2027) is in tijd naar voren gehaald (start voorbereiding) in verband met de geplande reconstructie en herinrichting in 2027.	0	0	0
77228900 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2030	2023	2.533.000	Voor het Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2030 zijn nog geen uitgaven gedaan. Plannen moeten nog worden voorbereid.	0	0	0
77232301 Lokale Aanpak Isolatie (Spuk LAI)	2023	814.920	Het budget vanuit de Lokale Aanpak Isolatie (Spuk LAI) vanuit de Rijksoverheid onder kredieten 77232301, 77232303, 77232304 wordt ingezet voor de uitvoering van het Nationaal	0	-201.734	201.734

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
			Isolatie Programma. loopt van 2026 tot en met 2028. Het programma bestaat uit een isolatiebudget van €3.000,- per woning, waarbij de bewoners de keuze hebben voor een maatwerkadvies, een doe-het-zelf-cadeaukaart of een isolatiebedrijf die de werkzaamheden uitvoert. Per 2 januari 2026 is het Nationaal Isolatie Programma gelanceerd en kunnen mensen zich aanmelden voor subsidie.			
77232302 Aanpak energiearmoede – inzet energiefixers	2023	134.268	In 2024 is gestart met de klus-bus gericht op realisatie van energiebeperkende maatregelen bij inwoners die financieel minder draagkrachtig zijn en waar sprake is van een laag energielabel. De opdracht van de klus-bus is per 31 juli 2025 officieel afgerond. Uit het eindrapport blijkt dat 1398 adressen zijn benaderd. Met 65% van deze adressen is contact geweest met de bewoners. Bij 16% van de adressen zijn daadwerkelijk energiebesparende maatregelen uitgevoerd. De maatregelen zijn uitgevoerd voor 88% bij koopwoningen en 12% huurwoningen. Inwoners bij wie maatregelen zijn getroffen hebben het initiatief beoordeeld met het rapportcijfer 8,4. De regeling is verlengd tot eind 2027. Het resterende bedrag wordt ingezet voor een vervolgproject. De contouren daarvan worden nog uitgewerkt.	0	-72.604	72.604
77232303 Lokale Aanpak Isolatie (Spuk LAI) 2024-2027	2024	1.389.946	We zijn eerst aan de slag gegaan met benutting van het budget van de SPUK LAI 2023-2026. Na uitputting van dit budget zal de SPUK LAI 2024-2027 worden aangesproken. Het budget is bedoeld voor een grootschalige isolatieaanpak voor eigenaren van woningen met een laag energielabel.	0	-1.378.946	1.378.946
77232304 Lokale Aanpak Isolatie (Spuk LAI) 2025-2028	2025	962.902,00	Het budget vanuit de Lokale Aanpak Isolatie (Spuk LAI) vanuit de Rijksoverheid onder grootboeknummer 77232301, 77232303, 77232304 wordt ingezet voor de uitvoering van het Nationaal Isolatie Programma. Dit programma, wat valt onder de goedgekeurde subsidieregeling lokale aanpak isolatie Woensdrecht 2025 van 4 november 2025, loopt van 2026 tot en met 2028. Tijdens dit programma heeft de gemeente het doel om eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerde woning te helpen isoleren conform de voorwaarden van de Spuk LAI. Het programma bestaat uit een isolatiebudget van €3.000,- per woning, waarbij de bewoners de keuze hebben voor een maatwerkadvies, een doe-het-zelf-cadeaukaart of een isolatiebedrijf die de werkzaamheden uitvoert. Per 2 januari 2026 is het Nationaal Isolatie Programma gelanceerd en kunnen inwoners zich aanmelden voor subsidie.	0	-962.902	962.902

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
77240000 Paden op de begraafplaats Ossendrecht	Begin 2026 zal de aannemer het pad op de begraafplaats Eikelhof in Ossendrecht aanleggen. Het eventueel niet benutte budget wordt tzt teruggestort in '76300900 Benutten iDOP-gelden kern Ossendrecht'.	14.296	De aanleg van paden op de begraafplaats is onderdeel van een groter plan en wordt als laatste onderdeel uitgevoerd. Er is in mei 2025 aan het Dorpsplatform Ossendrecht gevraagd om samen met de initiatiefnemers met een integraal inrichtingsvoorstel te komen voor de begraafplaats en het Eikelhof. Een gedeelte van het initiatief is reeds uitgevoerd.	12.408	6.725	5.683
78200002 Klimaat- en energiebeleid 2025-2027 (CDOKE)	2025	890.915	Het budget 'Klimaat- en energiebeleid dat in 2025 is toegekend (CDOKE) (K)' is bedoeld voor alle personeelskosten (vast, inhuur en uitbesteding) die samenhangen met maatregelen voor klimaat- en energiebeleid. 2025 is de laatste tranche van deze SpUk. Dit budget is bijna op. Dit laat zien hoe we nu op stoom zijn gekomen in de uitvoering. In de duurzaamheidsvisie met bijbehorend uitvoeringsprogramma hebben we vastgelegd waar we de middelen voor inzetten. Veel projecten zijn nu in uitvoering of staan in de startblokken. Per 2026 is de SpUk omgezet naar een decentralisatie-uitkering (DU) als onderdeel van het gemeentefonds. Om deze licht vertraagde projecten te kunnen blijven voortzetten maken we in 2027 aanspraak op de middelen uit 2026. Daarmee zal de buffer die is opgebouwd, langzaam verminderen.	0	-608.850	608.850
Totaal 3. Leefomgeving				**10.192.626**	**-570.555**	**10.763.181**
4. Bestuurskracht						
73100800 Uitvoeringsagenda project HCA	2020	14.670	In 2023 is een onderzoek uitgevoerd naar het verbeteren van de bereikbaarheid, de huisvesting en het vestigingsklimaat van Aviolanda en de Vliegbasis. Het restant wordt op een later tijdstip ingezet ten behoeve van de uitvoeringsagenda.	5.146	0	5.146
73100900 Voorbereidingskosten nieuwe Europese projecten	2021	25.000	Dit betreft een revolverend fonds, waarmee kosten voor (Europese) subsidie aanvragen kunnen worden gedekt. Het krediet dient derhalve beschikbaar te blijven. We zijn aangesloten bij een subsidietool die kansrijke subsidietrajecten tijdig signaleert waardoor we beter voorbereid zijn op eventuele aanvragen.	24.403	1.592	22.811
77211700 Plaatsen ondergrondse afvalinzamelingcontainers	2017	60.280	De pilot GFT-voorziening is in 2026 afgerond. Op basis van de resultaten wordt de voorziening met een ander type voorziening verder opgeschaald. Het resterende krediet wordt benut voor de dekking van de daarmee samenhangende kosten.	7.966	982	6.984
Totaal 4. Bestuurskracht				**37.515**	**2.574**	**34.941**
5. Bestuurskracht						

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
70151709 Aanschaf plateauwagen 2026(drangh.)	2026	11.000	Zal in 2026 worden aangekocht.	8.750	8.434	316
70152401 Aanleg zonnepanelen 2024 gemeentehuis (incl.bibl.)	2022	345.161	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Mogelijk worden in 2026 nog kleine aanpassingen verricht om te regeling beter af te stemmen, dit wordt momenteel gemonitord.	144.495	76.220	68.275
70152402 Aanleg WTB-install.2024 gem.huis (incl.bibl kapel)	2022	411.677	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Mogelijk worden in 2026 nog kleine aanpassingen verricht om te regeling beter af te stemmen. Dit wordt gemonitord.	-74.289	-69.884	-4.405
70152403 Vernieuwen dakbedekking 2024 gem.huis (incl.bibl.)	2022	39.950	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Mogelijk worden in 2026 nog kleine aanpassingen verricht om te regeling beter af te stemmen. Dit wordt momenteel gemonitord.	10.609	5.755	4.854
70152404 Aanleg zonnepanelen 2024 MFC Kloosterhof H'heide	2022	181.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Mogelijk worden in 2026 nog kleine aanpassingen verricht om te regeling beter af te stemmen. Dit wordt momenteel gemonitord.	80.570	39.367	41.203
70152405 Aanleg WTB-install.2024 MFC Kloosterhof incl.sport	2022	542.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Mogelijk worden in 2026 nog kleine aanpassingen verricht om te regeling beter af te stemmen, dit wordt momenteel gemonitord.	-90.770	-86.289	-4.481
70152406 Aanbr. dakisolatie 2024 sporthal MFC Kloosterhof	2022	292.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Mogelijk worden in 2026 nog kleine aanpassingen verricht om te regeling beter af te stemmen, dit wordt momenteel gemonitord.	57.487	23.955	33.532
70152407 Aanbouw brandweerkazerne Ossendrecht 2024	2023	75.000	Uitvoering loopt. Project wordt eind 2026 afgerond.	74.165	69.966	4.199
70152501 Aanschaf 3 pick-ups 2026 team Wijk- & Dorpsbeheer	2026	185.500	In 2026 zal er een aanbesteding plaatsvinden.	384.000	0	384.000
70152504 Aanschaf container 2027 team Wijk- & Dorpsbeheer	2025	€ 10.500	De container is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De container wordt vervangen in 2027.	0	0	0
70152601 Aanschaf bladzuigwagen 2028 team Wijk- & Dorpsbeh.	2026	€ 72.000	De bladzuigwagen is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De wagen wordt vervangen in 2028.	0	0	0
70152702 Aanschaf riooldoorspuitapparaat 2027 team W&D	2027	€ 25.000	Het riooldoorspuitapparaat is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. Het apparaat wordt vervangen in het jaar 2027.	0	0	0
70152703 aanschaf hogedrukreiniger 2027 team W&D	2027	€ 6.250	De hogedrukreiniger is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De hogedrukreiniger wordt vervangen in 2027.	0	0	0

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
70152801 Aanschaf tractor 2028 team Wijk- & Dorpsbeheer	2028	€ 112.500	De tractor is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De tractor wordt in 2028 vervangen. De aankoop zal via een aanbesteding plaatsvinden.	0	0	0
70152802 Aanschaf houtversnipperaar 2028 team W&D	2028	€ 50.250	De houtversnipperaar is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De houtversnipperaar wordt in 2028 vervangen. De aankoop zal via een aanbesteding plaatsvinden.	0	0	0
70152803 Aanschaf kunstmeststrooier 2028 team W&D	2028	€ 6.250	De kunstmeststrooier is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De kunstmeststrooier wordt in 2028 vervangen.	0	0	0
70152804 Aanschaf 2 aanhangwagens 2028 uitleendranghekken	2028	€ 15.000	De 2 aanhangwagens zijn opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De aanhangwagens worden in 2028 vervangen.	0	0	0
70152901 Aanschaf schutfrees 2029 team Wijk- & Dorpsbeheer	2029	€ 30.250	De schutfrees is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De schutfrees wordt in 2029 vervangen.	0	0	0
70152902 Aanschaf wied-eg 2029 team Wijk- & Dorpsbeheer	2029	€ 25.000	De wied-eg is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De wied-eg wordt in 2029 vervangen.	0	0	0
70152903 Aanschaf rolveger gladheidbestrijding 2029 team WD	2029	€ 9.250	De rolveger t.b.v. de gladheidbestrijding is opgenomen in het Beheerplan 2026-2029 Materieel Team Wijk- & Dorpsbeheer. De rolveger wordt in 2029 vervangen.	0	0	0
70153006 Aanleg zonnepanelen 2030 brandweerkaz. Hoogerheide	2023	91.000	Krediet en uitvoering verwacht in 2030.	0	0	0
70153007 Aanleg WTB-installatie 2030 brandweerkaz. H'Heide	2023	60.000	Krediet en uitvoering verwacht in 2030.	0	0	0
70162601 Aanschaf hardware raadsleden	2026	20.000	De huidige apparatuur is technisch en financieel afgeschreven. Na de gemeenteraadsverkiezingen 2026 worden de raadsleden voorzien van nieuwe tablets en/of laptops. Deze apparatuur is in 2026 aangeschaft en beschikbaar gesteld aan de raadsleden. Door de gestegen 'chip' prijzen zijn de kosten hoger dan verwacht.	20.000	21.864	-1.864
73202501 Aanpass. inrichting gebouw Boszicht Volksabdij O'd	2025	250.000	Het grootste deel van de werkzaamheden voor het aanpassen en inrichten van het gebouw Boszicht in Putte is in 2025 gerealiseerd. In 2026 zijn nog aanvullende werkzaamheden uitgevoerd o.a. voor het aanpassen van de ventilatieroosters in de slaapvertrekken. De gemeente is nog in gesprek met de eigenaar over de kosten voor het aanpassen van de	-657	10.304	-10.961

Bedragen in €	Jaar van toekenning	Toegekend investeringsbedrag	Stand van zaken	Begroting 2026	Realisatie 2026	Resteert
			brandmeldinstallatie. In dat geval is het salo op het krediet nihil. Indien de kosten niet kunnen worden verhaald, wordt het budget met een bedrag van ca € 10.000 overschreden.			
Totaal 5. Bestuurskracht				**614.360**	**99.693**	**514.667**
Saldo				**19.082.562**	**1.192.299**	**17.890.263**

B. Reserves en voorzieningen

Overzicht eigen financieringsmiddelen (reserves)

Overzicht eigen financieringsmiddelen (reserves)					
Nr.	**Omschrijving reserve**	**Saldo 01-01-2027**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo 31-12-2027**
1	Algemene reserve	27.657.256	-	-2.158.782	25.498.474
2	Reserve personele veerkracht	350.000	80.537	-80.537	350.000
3	Reserve revitalisering dorpskern Ossendrecht	2.176	-	-	2.176
4	Reserve revitalisering dorpskern Woensdrecht	1.342	-	-	1.342
5	Reserve Maintenance Valley	23.531	-	-	23.531
6	Reserve budget gemeenteraad	208.231	-	-	208.231
7	Reserve Business Park Aviolanda BV	3.900.000	-	-	3.900.000
8	Reserve groenfonds	126.265	-	-	126.265
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	98.503	190.500	-41.750	247.253
10	Bestemmingsreserve budget dorpsplatforms	46.149	-	-	46.149
11	Reserve Omgevingswet	67.289	-	-	67.289
12	Reserve anterieure overeenkomsten	40.000	-	-	40.000
13	Reserves ter dekking van kapitaallasten	7.703.432	1.036.455	-690.030	8.049.857
14	Bestemmingsreserve grote incidentele wielerevenementen	80.000	-	-	80.000
15	Bestemmingsreserve Leefomgeving	34.225	500.000	-1.665	532.560
16	Bestemmingsreserve Duurzaamheid	424.191	-	-125.419	298.772
17	Bestemmingsreserve Asielopvang	250.000	-	-	250.000
Totaal		41.012.590	1.807.492	-3.098.183	39.721.899

Overzicht eigen financieringsmiddelen (voorzieningen)

Overzicht eigen financieringsmiddelen (voorzieningen)					
Nr.	**Omschrijving voorziening**	**Saldo 01-01-2027**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo 31-12-2027**
Voor verplichtingen, verliezen & risico's					
1	Voorziening wethouderspensioenen (Wet Appa)	2.702.000	-	-	2.702.000
2	Voorziening wachtgelden oud wethouders	-	-	-	-
3	Voorziening RVU (Regeling Vervroegd Uittreden)	45.962	-	-	45.962
4	Voorziening Verlofsparen	335.525	-	-	335.525
5	Voorziening groenexploitatie Berglaan Woensdrecht	18.696	-	-	18.696
					-
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					-
6	Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	305.373	470.140	-252.764	522.749
7	Voorziening onderhoud openbare verlichting	181.600	281.000	-259.500	203.100
8	Voorziening onderhoud wegen	329.118	1.022.000	-1.047.000	304.118
					-
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden					-
9	Voorziening riolering	-	-	-	-
10	Voorziening vervangingsinvesteringen riolering	8.333.186	1.212.438	-1.725.800	7.819.824
11	Voorziening egalisatie afvalinzameling & -verwerking	877.373	-	-100.105	777.268
Totaal		13.128.833	2.985.578	-3.385.169	12.729.242

Overzicht stortingen in reserves meerjarig

Bedragen in €

Jaarlijkse stortingen in reserves							
Nr.	**Omschrijving reserve**	**Reden van storting**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**I/S**
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	Jaarlijkse dotatie	-190.500	-190.500	-190.500	-190.500	S
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Jaarlijkse storting	-10.101	-10.101	-10.101	-10.101	S
Subtotaal structurele stortingen			-200.601	-200.601	-200.601	-200.601	S
2	Reserve personele veerkracht	Div. aanvullingen/stortingen vanuit openstaande formatie e.d.	-80.537	-	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Herinrichting Antwerpsestraat Putte 2027	-450.000	-	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Netto-winst grex Centrum Hoogerheide	-415.854	-	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf/vervanging speeltoestellen & -locaties	-125.000	-	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf riooldoorspuitapparaat	-25.000	-	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf container 2027	-10.500	-	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Netto fin.resultaat grondexpl. Bergsestraat Huijbergen	-	-802.992	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf/vervanging tractor 2028	-	-112.500	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf bladzuigwagen	-	-72.000	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf/vervanging houtversnipperaar	-	-50.250	-	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschaf/vervaning schutfrees 2029	-	-	-30.250	-	I
13	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Aanschad/vervanging wied-eg 2029	-	-	-25.000	-	I
15	Best.res. Leefomgeving	2e storting vanuit Algemene Reserve	-500.000	-	-	-	I
Subtotaal incidentele stortingen			-1.606.891	-1.037.742	-55.250	-	I
Totaal			-1.807.492	-1.238.343	-255.851	-200.601	I/S

I / S (= incidenteel / structureel)

Overzicht onttrekkingen aan reserves meerjarig

Bedragen in €

Jaarlijkse onttrekkingen aan reserves							
Nr.	Omschrijving reserve	Reden van onttrekking	2027	2028	2029	2030	I/S
13	Reserves ter dekking van kapitaallasten	Jaarlijkse aanwending egalisatiereserves ter dekking van kapitaallasten	690.030	737.410	683.713	588.615	S
	Subtotaal structurele onttrekkingen		690.030	737.410	683.713	588.615	S
1	Algemene reserve	Dotatie bestemmingsreserve 'Leefomgeving'	500.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Herinrichting Antwerpsestraat Putte 2027	450.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Opstellen gebiedsvisies Dorpen en Kernen 2027	300.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Strategische HR-Agenda 2027-2028	200.000	200.000	-	-	I
1	Algemene reserve	Uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie 2027	200.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Vervanging/aanschaf speeltoestellen & -locaties	125.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Organisatie ontwikkeling 2027-2028	100.000	100.000	-	-	I
1	Algemene reserve	Tijdelijke uitbreiding formatie RO & VTH BOA's	93.782	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Transitie landelijk gebied 2027-2028	50.000	50.000	-	-	I
1	Algemene reserve	Initiatievenpot Dorpen en Kernen	50.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Onderzoek huisvesting carnavals-bouwclubs 2027	50.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Eenmalige bijdrage Grenspark Kalmthoutse Heide project MONA	40.000	-	-	-	I
2	Reserve personele veerkracht	div. aanwendingen tbv formaties/inhuur/RVU uitk. etc.	80.537	-	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging riooldoorspuit-apparaat 2027	25.000	-	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf container 2027	10.500	-	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging hogedrukreiniger 2027	6.250	-	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging tractor 2028	-	112.500	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervangingbladzuigwagen 2028	-	72.000	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging houtversnipperaar 2028	-	50.250	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging aanhangwagens 2028	-	15.000	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging kunstmeststrooier 2028	-	6.250	-	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging schutfrees 2029	-	-	30.250	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging wied-eg 2029	-	-	25.000	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf/vervanging rolveger gladheidsbestrijding 2029	-	-	9.250	-	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf 2 wielige frees 2030	-	-	-	9.500	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf schrobmachine 2030	-	-	-	5.250	I
9	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- en Dorpsbeheer	Aanschaf trilplaat 2030	-	-	-	2.750	I
15	Bestemmingsreserve Leefomgeving	Bijdrage burgerinitiatief groenproject Ossendrecht	1.665	1.665	-	-	I
16	Bestemmingsreserve Duurzaamheid	Aanwendingen o.b.v. opstellen Visie Duurzaamheid	125.419	125.419	-	-	I
	Subtotaal incidentele onttrekkingen		2.408.153	733.084	64.500	17.500	I
	Totaal		3.098.183	1.470.494	748.213	606.115	I/S

I / S (= incidenteel / structureel)

C. Subsidieoverzicht

Subsidieoverzicht

Op grond van de Algemene Subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2023 stelt de raad jaarlijks het subsidieplafond vast. Voor 2027 is het subsidieplafond verhoogd als gevolg van de indexering van zowel de budget- als de waarderingssubsidies. Het totale subsidieplafond voor 2027 bedraagt € 2.504.585. Daarnaast zijn de beschikbare middelen binnen de onderliggende thema's herverdeeld op basis van de in 2026 verstrekte subsidies. Hiermee wordt aangesloten bij de actuele verdeling van de subsidiebudgetten.

Voor de subsidieregeling Eenmalige subsidies Woensdrecht is daarnaast jaarlijks een bedrag van € 8.143 beschikbaar.

Voor de subsidieperiode 2027 stellen wij u voor de subsidieplafonds per thema als volgt vast te stellen:

Subsidiethema	Subsidieplafond 2027	Subsidieplafond 2026
Cultuur en recreatie	€ 690.053	€ 692.028
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	€ 1.665.722	€ 1.595.889
Volksgezondheid	€ 146.728	€ 146.493
Milieu	€ 2.082	€ 2.023
Totaal	**€ 2.504.585**	**€ 2.436.433**

Afkortingenlijst

Afkorting	Omschrijving	Afkorting	Omschrijving
AED	Automatische externe defibrillator	**IHP**	Integraal Onderwijshuisvestingsplan
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	**ISD**	Intergemeentelijke sociale dienst
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen	**LPS**	Lowys Porquinstichting
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	**MBO**	Middelbaar beroepsonderwijs
BENEGO	Belgisch-Nederlands Grensoverleg	**MFC**	Multifunctionele Centra
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	**MJOP**	Meerjaren onderhoudsplan
BPA	Business Park Aviolanda	**MTB**	Mountainbike
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde	**NV**	Naamloze vennootschap
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten	**OMWB**	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
BV	Besloten vennootschap	**OR**	Ondernemingsraad
BWB	Belastingsamenwerking West-Brabant	**OZB**	Onroerende zaakbelasting
BWI	Brede Welzijnsinstelling	**P&C**	Planning & control
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst	**PZEM**	Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	**RAV**	Regionale Ambulance Voorziening
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden	**REWIN**	Regionale ontwikkelings-NV voor de regio West-Brabant
DNWG	De Netwerkgroep	**RWB**	Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant
DUO	Dienst uitvoering onderwijs	**SAVER**	Samenwerkingsverband Reinigingsdiensten
EMU	Economische en Monetaire Unie	**SIW**	Stichting Inkoopbureau West-Brabant
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit	**VNG**	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
EU	Europese Unie	**VO**	Voortgezet onderwijs
FMI	Functiemengingsindex	**VRMWB**	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
FTE	Fulltime-equivalent	**VTH**	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
GBA	Gemeentelijke basisadministratie	**VVV**	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
GBE	Gemeenschappelijk Bezit Evides (Aqua BV)	**WBA**	West-Brabants Archief
GFT	Groente-, fruit- en tuin(afval)	**WET FIDO**	Wet financiering decentrale overheden
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst	**WGR**	Wet gemeenschappelijke regelingen
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen	**WMO**	Wet maatschappelijke ondersteuning
GR	Gemeenschappelijke regeling	**WOZ**	(Wet) Waardering onroerende zaken
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan	**WSW**	Wet sociale werkvoorziening
GWP	Gemeentelijk Water Programma	**WVS**	Werkvoorzieningsschap
ICT	Informatie- en communicatietechnologie	**WW**	Werkeloosheidswet
IDOP	Integraal dorpsontwikkelingsplan		